NATO o adoptat, la ultima sa sesiune, hotărîrea de perfecționare a armelor cu rază scurtă și tactice, ceea ce va duce la creșterea de aproximativ 4 ori a puterii de distrugere a armelor existente și la depășirea cu mult a capacității distructive a rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, eliminate prin acordul sovieto-american. Au continuat și continuă experiențele nucleare. Se promovează o politică de militarizare a spațiului cosmic. Au avut loc și se înregistrează, chiar la început de an, noi manifestări ale politicii de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state.

Totodată, în anul trecut, situația economico-socială a țărilor în curs de dezvoltare s-a agravat. Potrivit datelor BIRD, țările în curs de dezvoltare au plătit, în 1988, țărilor dezvoltate cu 15 miliarde de dolari mai mult decît au primit de la ele, ne echilibrul relativ de forțe între cele două tendințe fundamentale din viața internațională — tendința spre destindere, dezarmare și pace, și tendința spre menținerea încordării și continuării politicii de forță și dictat. Din această stare de confruntare derivă necesitatea mobilizării tuturor popoarelor la luptă unită, pe cea mai largă platformă de interese și idealuri comune — pacea, dezarmarea și dezvoltarea, aflate într-o strînsă interdependență. Într-o asemenea perspectivă mobilizatoare, România, președintele ei consideră că trebuie să se acționeze pentru încheierea — chiar în 1989, dacă este posibil — a acordului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite de reducere cu 50 la sută a armelor strategice, pentru începerea tratativelor privind diminuarea armelor convenționale, pornind de la propunerile țărilor Tratatului de la Varșovia borării pe continent, militînd, totodată, pentru creșterea rolului Europei în viața internațională. Reafirmînd această poziție constantă a țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază, în Mesaj, necesitatea încheierii, cu rezultate cît mai bune, în prima parte a anului, a Reuniunii general-europene de la Viena, prin adoptarea unor măsuri care să deschidă calea unei largi colaborări economice, tehnico-științifice și culturale între toate popoarele continentului. România, președintele său se pronunță, totodată, pentru edificarea unei Europe unite, în diversitatea orînduirilor sociale. Referindu-se, în interviul acordat recent ziarului vest-german „Die Welt", la această problemă, conducătorul partidului și statului nostru releva că România concepe unitatea Europei ca o unitate în diversitate, indiferent de concepțiile filo-

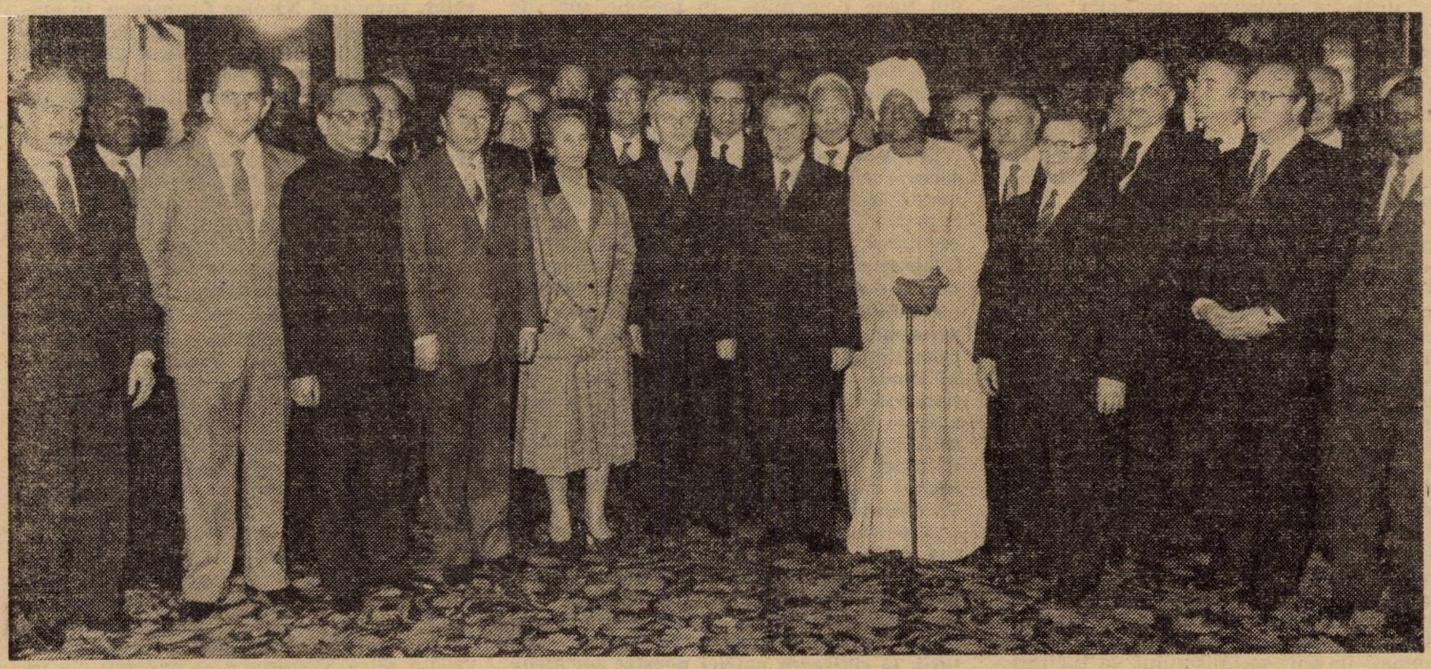

ceea ce înseamnă — după cum aprecia președintele României — că săracii continuă să-i subvenționeze pe bogați.

„Dacă privim toate acestea cu sentimentul răspunderii pe care o avem în fața popoarelor noastre, în fața întregii omeniri, a civilizației și a viitorului lumii, —sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la primirea șefilor misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră — **nu putem să nu spunem că se menține încă pericolul unui război mondial, care s-ar transforma, inevitabil, într-un război nuclear ce ar duce la distrugerea întregii omeniri.**

Noi considerăm că este necesar să privim realitatea așa cum este. Să nu ne facem nici noi iluzii, dar mai cu seamă să nu creăm popoarelor iluzia că pot trăi fără teama unui război nuclear distrugător".

Cu o riguroasă argumentare științifică, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune în evidență faptul că, deși, în anul trecut, s-au înregistrat unele evoluții pozitive — continuarea tratativelor în vederea convenirii unor noi acorduri privind armele nucleare, începerea negocierilor pentru reducerea armelor convenționale și eliminarea celor chimice, încheierea unor înțelegeri de soluționare a unor conflicte — nu au fost, totuși, împlinite speranțele popoarelor de realizare a unor noi pași importanți pe calea dezarmării nucleare și convenționale, a destinderii și colaborării, nu s-a răspuns pe deplin așteptărilor nutrite de toate națiunile.

De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că, în lume, nu s-a produs o schimbare radicală, că se mențin și a celor formulate de statele membre ale NATO. De asemenea, este necesar să se intensifice eforturile pentru eliminarea armelor chimice. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, în abordarea problemelor armelor chimice, este necesar să se pornească de la strînsa legătură care există între ele și celelalte arme de distrugere în masă, îndeosebi cu cele nucleare. Se impune, totodată, să se facă totul pentru oprirea oricăror experiențe nucleare, pentru abandonarea politicii „descurajării nucleare", pentru încetarea oricăror acțiuni de militarizare a Cosmosului.

Militînd pentru schimbări fundamentale în viața internațională, România, președintele Nicolae Ceaușescu se pronunță și acționează pentru eliminarea subdezvoltării, a profundelor decalaje economice existente între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru o soluționare globală a problemei datoriilor externe, pentru o nouă ordine economică mondială. Ținînd seama de agravarea, și în anul 1988, a situației țărilor în curs de dezvoltare, președintele țării noastre sublinia, în Mesaj, necesitatea organizării, sub egida O.N.U., a unei conferințe internaționale pentru rezolvarea problemelor subdezvoltării. **„Este nevoie** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — de noi relații economice ! Este nevoie să se adopte măsuri pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. Este nevoie de o schimbare radicală a sistemului financiar mondial, care este un instrument de jefuire, prin diferite forme, a țărilor în curs de dezvoltare !"**

Ca țară europeană, România este vital interesată în realizarea securității și colazofice, politice, de orînduire socială, o unitate bazată pe principiile egalității, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, care să aibă ca obiectiv progresul economic și social al fiecărei națiuni. În concepția României, Europa — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — nu trebuie să fie înregimentată într-un anumit sistem cazon, politica ei urmînd să fie hotărîtă împreună de popoarele continentului, indiferent dacă sînt mari sau mici, nu decisă într-o capitală sau alta.

În ce o privește, România — așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — va acționa pentru soluționarea acestor probleme, conlucrînd cu toate celelalte state — și, în primul rînd cu țările socialiste, cu țările mici și mijlocii, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate —, pentru triumful politicii de pace și colaborare internațională.

Exprimînd convingerea că forțele progresiste și democratice de pretutindeni, popoarele lumii dispun de capacitatea necesară de a determina afirmarea unei **noi gîndiri și unei noi politici** în arena mondială, conducătorul partidului și statului nostru adresează, în Mesajul de Anul Nou, vibranta chemare pentru întărirea colaborării în vederea realizării dezarmării și asigurării păcii, pentru soluționarea problemelor grave și complexe ce confruntă omenirea, pentru deplina egalitate între toate națiunile lumii, astfel încît ele să intre în mileniul al 3-lea cu perspectiva făuririi unei vieți demne și libere, fără teama unui război nuclear.

Aurel Zamfirescu

TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

omagiul partidului, al întregului popor

Cu adîncă emoție, cu fierbinte dragoste și recunoștință pentru ceea ce a înfăptuit și înfăptuiește în slujba poporului și a patriei, întreaga națiune — angajată cu întreaga-i ființă creatoare și modelatoare a unui viitor de aur pe pămîntul României socialiste, în realizarea istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului vizînd ridicarea țării pe noi culmi de progres și civilizație, afirmarea ei tot mai puternică în lume, ca promotoare a cauzei păcii și colaborării, strîns unită în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele erou între eroii patriei, genial făuritor de istorie și strălucit ctitor de țară nouă, vizionar conducător al înaintării neabătute spre comunism — a sărbătorit aniversarea zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, prestigios om de stat, militant de seamă al partidului, ilustru savant de renume mondial. A fost adus, totodată, un fierbinte omagiu îndelungatei activități revoluționare desfășurate de tovarășa Elena Ceaușescu, luptei pline de abnegație, dusă, cu fermitate și eroism, în marile bătălii de clasă, antifasciste și antirăzboinice, pentru binele și propășirea țării, precum și aportului însemnat, în anii socialismului, la înălțarea patriei pe culmi tot mai înalte de progres, civilizație și bunăstare.

În aceste momente de profundă trăire sărbătorească, întreaga noastră națiune a dat glas sentimentelor de adînc respect și aleasă prețuire față de tovarășa Elena Ceaușescu, față de viața eroică și munca neprecupețită consacrate, cu înflăcărat patriotism, transformării revoluționare a țării, întăririi independenței și suveranității sale, afirmării ei tot mai puternice în conștiința lumii, s-a angajat să urmeze neabătut drumul măreț prefigurat, cu înțelepciune și clarviziune, de mult iubitul și stimatul conducător al partidului și țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să-și pună toată puterea de muncă și capacitatea creatoare în slujba îndeplinirii exemplare a obiectivelor și sarcinilor prezente, să-și mobilizeze toate forțele în opera măreață de făurire a unui viitor strălucit.

În cadrul festivității, care a avut loc, sîptămîna trecută, la Palatul Consiliului de Stat, a fost prezentată tovarășei Elena Ceaușescu Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și i-a fost conferit Titlul de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România", prin Hotărîrea-Decret a Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România — momente de ales și vibrant omagiu, prin care conducerea partidului și statului, întregul nostru popor aduc o înaltă cinstire personalității tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, aflată permanent alături de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în uriașa operă consacrată înfloririi patriei și fericirii poporului, în vizitele de lucru din țară, la consfătuirile cu oamenii muncii din toate domeniile, în înaltele solii de pace, prietenie și colaborare purtate pe toate continentele, dovedind, în mod strălucit, înalta vocație de om politic, de militant de frunte al partidului și statului, înscriindu-și numele în cartea de aur a istoriei românești contemporane.

„În semn de aleasă prețuire și ca o consacrare a înaltelor calități dovedite în decursul întregii activități — se arată în Scrisoare —, **partidul și poporul v-au încredințat, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, importantele funcții de membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului, prim viceprim-ministru al guvernului, președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — în îndeplinirea cărora ați acționat și acționați cu înalt spirit revoluționar, cu exemplară dăruire pentru victoria socialismului și comunismului pe pămîntul scumpei noastre patrii. Noi toți cunoaștem și dăm o înaltă apreciere contribuției inestimabile pe care ați adus-o și o aduceți permanent la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la fundamentarea și aplicarea planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială a țării, la înflorirea științei, învățămîntului și culturii, la ridicarea patriei noastre socialiste pe noi culmi de progres și civilizație, la întărirea independenței și suveranității sale, la creșterea prestigiului României în lume, la afirmarea tot mai puternică a năzuințelor de pace și colaborare ale poporului român".**

Din perspectiva anilor care au trecut de la acel glorios an 1965 — moment crucial în dezvoltarea României contemporane —, care și-a lăsat, prin noi, pentru generațiile viitoare, pecetea definitivă și inconfundabilă de „Epoca Nicolae Ceaușescu" în toate domeniile de activitate, ca și în puternica afirmare a politicii de pace și colaborare a României socialiste, a fost evocată contribuția determinantă a tovarășei Elena Ceaușescu la elaborarea și transpunerea în viață a vastelor planuri de dezvoltare economico-socială a țării, a amplelor programe de organizare și modernizare a producției și productivității muncii. preocuparea consecventă, de înaltă competență, pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare, la înfăptuirea neabătută a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. **„Întreaga dumneavoastră activitate, îmbinînd în mod armonios vocația muncii de creație științifică a savantului-cetățean cu patosul luptei revoluționare a eminentului militant comunist** — se subliniază în Scrisoare —, **constituie pentru noi toți un luminos exemplu de slujire cu nemărginit devotament a cauzei partidului, a înfloririi și propășirii națiunii noastre socialiste, ne însuflețește tot mai puternic în activitatea pe care o desfășurăm pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, a mobilizatoarelor îndemnuri adresate de marele nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în magistrala Expunere prezentată la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești".**

Strălucitele calități de eminent militant revoluționar, remarcabilele însușiri de om politic și savant patriot, înzestrat cu mare capacitate de gîndire novatoare, vizionară, cu o inegalabilă putere de muncă, s-au manifestat plenar în sarcinile de mare răspundere încredințate de partid și de stat. Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a așezat știința românească pe baze moderne, transformînd-o într-o puternică forță materială de producție, a organizat, într-o viziune cu totul nouă, întreaga muncă de cercetare științifică, conducînd și orientînd activitatea oamenilor de știință în direcția modernizării structurii economice, a lărgirii bazei energetice și de materii prime, a accelerării ramurilor industriale cu produse de înaltă valoare, a dezvoltării intensive a agriculturii, a promovării progresului tehnic în toate sferele economiei. Strălucit strateg al dezvoltării științei și învățămîntului românesc, al integrării acestora în structurile economice ale țării noastre, tovarășa Elena Ceaușescu — eminent om de știință, savant de largă recunoaștere internațională, înzestrat cu o remarcabilă forță de înțelegere și anticipare a cerințelor viitorului, preocupîndu-se neabătut de continuitatea creșterilor calitativ-intensive ale societății noastre socialiste — a asigurat înzestrarea patriei cu o știință, un învățămînt și o cultură înaintate, călăuzite de idealurile perene ale umanismului socialist, sporind prestigiul și autoritatea internațională a valorilor promovate, cu trăinicie, de poporul român. **„Acționînd permanent cu înalt spirit novator, cu erudiția și competența savantului și intelectualului de excepție** — se arată în Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. —, **ați desfășurat de-a lungul anilor o activitate de cercetare de o impresionantă amploare și de un remarcabil nivel, concretizată în importante lucrări de specialitate, care, prin marea lor însemnătate științifică și largă aplicabilitate practică, în diferite sectoare economice, s-au impus atenției generale, fiind traduse în principalele limbi de circulație mondială și publicate în numeroase țări. Vasta și remarcabila dumneavoastră activitate, de o asemenea amploare și autoritate, se bucură, pretutindeni, de o înaltă prețuire și unanimă recunoaștere, fapt ilustrat în mod elocvent de numeroasele distincții și titluri academice care v-au fost acordate de prestigioase foruri științifice și de învățămînt din întreaga lume. Toate aceste admirabile realizări ne îndreptățesc să afirmăm, cu legitimă mîndrie și profundă satisfacție, că de strălu-**

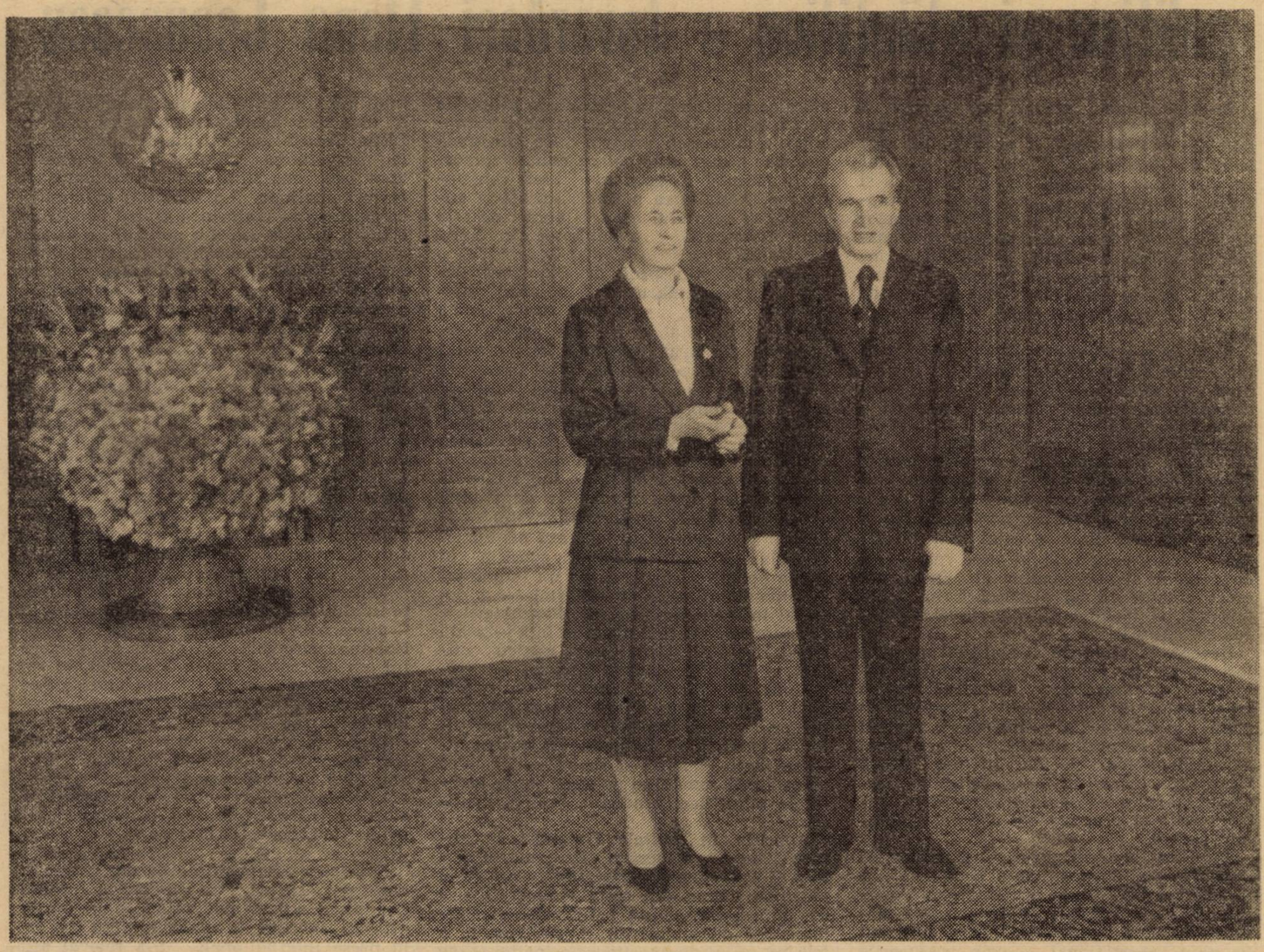

cita dumneavoastră activitate, de virtuțile de pasionat cercetător și om de știință, preocupat de lărgirea continuă a granițelor cunoașterii umane, este inseparabil legată afirmarea geniului științific românesc în lume, promovarea consecventă a colaborării științifice internaționale, în folosul exclusiv al omului, al propășirii națiunilor, al păcii și înțelegerii între popoare".

Puternicei afirmări a științei românești în lupta pentru progres, pentru dezvoltarea socialistă a patriei i s-a adăugat, sub directa conducere, îndrumarea și în coordonarea tovarășei Elena Ceaușescu, preocuparea permanentă pentru înscrierea științei românești într-un cadru de largă comunicare și cooperare internațională, în care să crească răspunderile ce revin astăzi oamenilor de știință, învățămînt și cultură în făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, a păcii, eliberată de pericolul unui război nimicitor. Ca președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu militează pentru afirmarea științei ca teren și mijloc de dialog între națiuni, de promovare a valorilor independenței și suveranității naționale, drept condiție a unei conlucrări largi și echitabile între state.

„Oamenii de știință români, la fel ca întregul popor, — sublinia tovarășa **Elena Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la solemnitatea de omagiere, mulțumind pentru aprecierile, sentimentele și urările exprimate, pentru înaltul titlu acordat — **sprijină pe deplin concepția președintelui României și acționează cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea obiectivelor politicii externe care corespund pe deplin atît intereselor poporului nostru, cît și intereselor tuturor națiunilor lumii.**

Vom participa activ la înfăptuirea deziderateloг întregii omeniri de a trăi într-o lume fără arme și războaie, într-o lume a colaborării, egalității și dreptății, a independenței și suveranității pentru toate națiunile".

Strălucit exemplu de militant pentru angajarea politică și morală a științei față de cauza dezvoltării multilaterale a națiunilor suverane, a soluționării problemelor lumii contemporane, tovarășa Elena Ceaușescu a acționat și acționează, în mod consecvent, în direcția întăririi colaborării cu organizații ale oamenilor de știință din toată lumea.

„Voi acționa ca și pînă acum — arăta tovarășa **Elena Ceaușescu** în importanta sa cuvîntare —, **cu întreaga forță, în spirit revoluționar pentru înfăptuirea minunatelor perspective de dezvoltare a patriei noastre ; voi sluji cu întreaga mea ființă, așa cum am făcut-o din cei mai tineri ani, cauza bunăstării și fericirii poporului, cauza socialismului, a libertății, demnității, independenței și suveranității României !"**

Aniversarea zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare a tovarășei Elena Ceaușescu, într-o atmosferă de fierbinte dragoste de țară, partid și popor, prilejuiește aducerea unui ales și vibrant omagiu strălucitei sale activități desfășurate în elaborarea și traducerea în viață a întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, în înfăptuirea orientărilor stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna marelui forum din luna noiembrie, activitate care are, în împrejurările internaționale actuale, cînd însești existența și civilizația omenirii sînt amenințate de imensele arsenale de arme nimicitoare acumulate în lume, un profund ecou în conștiința națiunii noastre, în rîndul oamenilor de știință și cultură de pretutindeni, al tuturor popoarelor, punînd, cu putere, în relief înaltele trăsături politice, morale și umanitare ale societății socialiste românești, în epoca de magistrale împliniri — „Epoca Nicolae Ceaușescu".

Doina Topor

Înaltă apreciere internațională a vastei activități politice și științifice a tovarășei Elena Ceaușescu

Recunoașterea valorii de excepție a operei tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a prodigioasei sale activități politice, a rolului său hotărîtor în afirmarea științei, învățămîntului și culturii românești, în elaborarea și înfăptuirea tuturor planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a României socialiste, a primit, pe parcursul întregului an 1988 și în primele zile ale acestui an, noi și elocvente expresii de înaltă apreciere pe toate meridianele lumii.

Larg cunoscută și prețuită în lume pentru contribuțiile de fundamentală însemnătate teoretică și practică pe care le aduce la dezvoltarea chimiei moderne, a industriilor pe care această știință le fundamentează, opera științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a văzut lumina tiparului în tot mai multe țări — mărturie a interesului statornic față de personalitatea și exemplara activitate a celui mai prestigios reprezentant al științei românești, conducător și coordonator al întregului efort creator ce se desfășoară în țara noastră pe tărîmul științei, învățămîntului și culturii.

Recent, la **Varșovia** și **Helsinki** au avut loc festivități prilejuite de lansarea volumelor **„Polimerizarea stereospecifică a izoprenului"** și, respectiv, **„Progrese în chimia și tehnologia polimerilor"**, purtînd semnătura de inalt prestigiu internațional a **academician doctor inginer Elena Ceaușescu**, lucrări ce fac parte dintr-o importantă serie consacrată aspectelor fundamentale și practice ale chimiei macromoleculare.

Publicat de prestigioasa Casă editorială „Panstwowe Wydawnictwo Naukowe", a Academiei de Științe a Republicii Populare Polone, volumul **„Polimerizarea stereospecifică a izoprenului"**, larg cunoscut pe plan internațional — prin traducerile realizate pînă în prezent în limbile greacă, rusă, engleză, olandeză, italiană, japoneză, spaniolă, chineză, coreeană, turcă, germană —, se constituie într-un cald omagiu, expresie a sentimentelor de aleasă stimă și prețuire, adus în capitala Poloniei celui mai prestigios reprezentant al științei românești.

În cuvîntul rostit cu prilejul prezentării oficiale a volumului, dr. Rafal Lakowski, directorul Editurii Științifice, arăta : Calea de dezvoltare a României socialiste de azi este indestructibil legată de personalitatea tovarășei Elena Ceaușescu. Academician doctor inginer Elena Ceaușescu și-a adus o contribuție esențială la intensificarea continuă a cercetărilor românești în domeniul chimiei, la orientarea lor modernă, în concordanță cu obiectivele majore ale revoluției tehnico-științifice contemporane și în strînsă legătură cu direcțiile de dezvoltare economico-socială a României socialiste. Academician doctor inginer Elena Ceaușescu a contribuit plenar la organizarea activității de cercetare științifică în România, la dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic, s-a specializat în cercetările fundamentale din domeniul chimiei, avînd contribuții remarcabile în industria polimerilor și elastomerilor. Azi, într-o mare măsură, datorită activității Institutului Central de Chimie din București, pe care îl conduce academicianul doctor inginer Elena Ceaușescu, dezvoltarea industriei chimice românești se bazează, în proporție de 95 la sută, pe cercetări și pe o tehnologie românească proprii. Ce înseamnă aceasta înțeleg bine cei ce cunosc importanța chimiei în economia lumii contemporane. Activitatea politică, socială și științifică a autorului acestei lucrări ne este bine cunoscută a subliniat dr. Rafal Lakowski.

La rîndul său, prof. dr. Stanislaw Pasynkiewicz, membru al Academiei poloneze de Științe, sublinia : Am scris cu plăcere prefața la această monografie, lucrare de largă referință în literatura științifică de specialitate. Fiind apropiată de domeniul preocupărilor mele științifice și practice, lucrarea m-a impresionat prin modul în care tratează problemele teoretice, în strînsă corelare cu aplicabilitatea industrială. Este un volum de referință, ce va avea, fără îndoială, o largă răspîndire atît în rîndul oamenilor de știință, al cercetătorilor, doctoranzilor, studenților, cît și al celor care lucrează nemijlocit în industria chimică. Salut apariția în limba polonă a cărții, ca pe un important eveniment științific și editorial — a declarat în încheiere prof. dr. Pasynkiewicz.

Volumul pe care îl avem în față — arăta vicepreședintele Comitetului pentru Știință și Tehnică, Marek Bocucki — trebuie să constituie un simbol și un imbold pentru dezvoltarea în continuare a raporturilor polono-române în domeniile științific și editorial. Să acționăm pentru intensificarea și lărgirea schimburilor între cercetătorii români și polonezi, între institutele științifice, academii, școli superioare.

Aparitia, în capitala Finlandei, la editura „Otava", a lucrării **„Progrese în chimia și tehnologia polimerilor"**, cel de-al patrulea volum din seria monografică și de sinteză consacrată polimerilor și elastomerilor de eminentul savant român, a fost un prilej de exprimare a înaltei stime și recunoașteri pentru prodigioasa activitate și personalitatea științifică ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Profesorul Veikko Komppa, doctor în științe chimice, director al Departamentului de Chimie al Institutului de cercetări tehnice al Finlandei, arată în prefața lucrării : Academician doctor inginer Elena Ceaușescu este o personalitate proeminentă a vieții politice și științifice din România, ce se bucură de o amplă recunoaștere și prețuire pe plan internațional. Distinsul savant este membru activ, membru de onoare și Doctor Honoris Causa a numeroase academii, universități și societăți științifice din Europa, America de Nord, America Latină, Asia și Africa. Sub directa îndrumare a academician doctor inginer Elena Ceaușescu, în cadrul Institutului Central de Chimie au fost elaborate numeroase tehnologii originale, care au fost brevetate atît în România, cît și în alte țări. În continuare, Veikko Komppa sublinia : Apariția în limba finlandeză a lucrării academician doctor inginer Elena Ceaușescu răspunde viului interes manifestat de cercetătorii de profil din țara noastră, oferind, în același timp, noi și stimulatoare perspective colaborării pe tărîmul științei și tehnologiei dintre Finlanda și România.

În cuvîntările rostite la ceremonia lansării oficiale a volumului, desfășurată la Helsinki, au fost evidențiate ampla și multilaterala activitate pe tărîmul științei a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, contribuția sa de seamă la dezvoltarea chimiei, la soluționarea unor probleme științifice și economice de mare actualitate. S-a subliniat că studiile întreprinse de eminentul savant român au o mare valoare atît din punctul de vedere al științelor fundamentale, cît și al aplicațiilor tehnologice, preocuparea pentru armonizarea acestor aspecte constituind o trăsătură distinctivă, exemplară a muncii științifice desfășurate de tovarășa Elena Ceaușescu. S-a evidențiat că, paralel cu activitatea științifică, tovarășa Elena Ceaușescu susține o amplă activitate politică și socială, în calitate de membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și prim viceprim-ministru al guvernului. S-a pus în lumină contribuția sa de seamă la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a României, la realizarea tuturor programelor de dezvoltare economico-socială, la dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii.

Vorbitorii au relevat, de asemenea, prestigioasa participare a tovarășei Elena Ceaușescu la activitatea științifică și politică internațională. S-a arătat că eminentul om de știință român a adresat, în repetate rînduri, de la tribuna unor foruri naționale și internaționale, vibrante apeluri la unirea tuturor forțelor păcii — în rîndul cărora oamenii de știință ocupă un loc important — pentru triumful unui nou mod de abordare a gravelor probleme ce confruntă omenirea, a marilor teme ale dezarmării, securității, cooperării dintre națiuni, dezvoltării și păcii.

Puternica personalitate de om politic și om de știință a tovarășei Elena Ceaușescu a fost evidențiată și în ample articole apărute, în acest început de an, în presa internațională. S-a relevat atît valoarea intrinsecă a lucrărilor sale din domeniul chimiei, cît și contribuția excepțională la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, la promovarea ideii potrivit căreia știința și progresul au un rol covîrșitor în dezvoltarea cooperării internaționale, pentru edificarea păcii în lume.

Astfel, ziarul **„EXCELSIOR"** din Mexic a publicat un amplu articol în care arată că românii sărbătoresc un eveniment deosebit, a cărui valoare de simbol a depășit de mult granițele naționale, și anume aniversarea unei personalități a lumii contemporane, care și-a înscris numele în istoria științei românești și universale, în cronica marilor contribuții ale epocii în domeniul chimiei, în special, și științei, în general — academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Întruchipînd marile virtuți ale națiunii române — scrie ziarul —, Elena Ceaușescu reprezintă imaginea femeii moderne desăvîrșite, înnobilată de modestie, sensibilitate și căldură, de calități deosebite, probate în întreaga sa activitate de om politic, de om de știință.

Nobila aniversare a fiicei celei mai iubite a poporului român se înscrie nu numai în calendarul memorabilelor sărbători ale locuitorilor de la Dunăre și Carpați, ci și în cel al comunității științifice internaționale, care vede în academician doctor inginer Elena Ceaușescu un model de dăruire și de înaltă responsabilitate față de dezvoltarea colaborării între toți oamenii de știință din

lume, pentru consacrarea geniului creator al popoarelor exclusiv scopurilor pașnice, progresului și bunăstării, afirmării libere, independente și suverane a tuturor națiunilor — subliniază cotidianul mexican.

Îmbinînd armonios vocația muncii de creație științifică cu patosul revoluționar, academician doctor inginer Elena Ceaușescu oferă un elocvent model de savant și om politic multilateral, de profundă omenie, căruia îi este propriu sentimentul răspunderii angajante în îndeplinirea exemplară a programelor de edificare a unei noi și înalte civilizații materiale și spirituale în România. Pentru femeile mexicane, pentru femeile din întreaga lume, academician doctor inginer Elena Ceaușescu reprezintă un simbol de înaltă ținută morală, etică și profesională, demn de stimat și prețuit — arată, în încheiere, „Excelsior".

Ziarul **„THE CAPITAL"**, care apare în S.U.A., evidențiază, în articolul „Știința — cheia dezvoltării economice în România", că progresul adus de munca eminentului

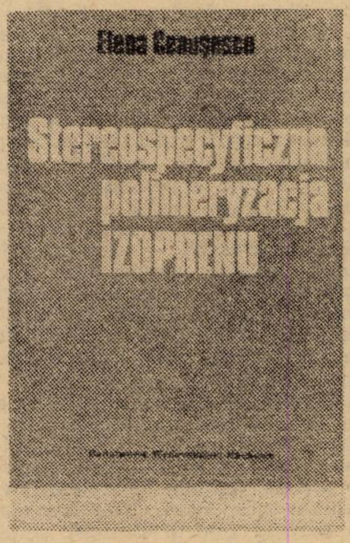

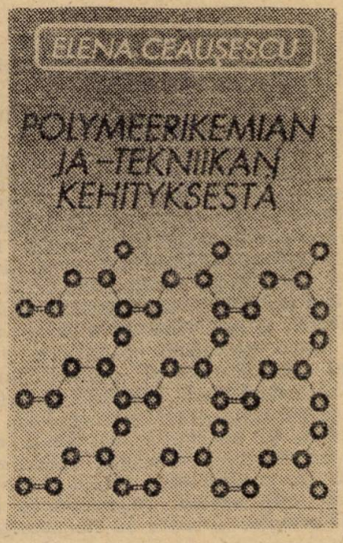

om de știință, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, va juca în continuare un rol deosebit de important în atingerea obiectivelor României de modernizare și creștere a venitului național, precum și de realizare a unui tot mai înalt nivel de trai al poporului român. Comunității științifice mondiale — evidențiază ziarul — îi este cunoscut rolul de seamă al academician doctor inginer Elena Ceaușescu în inițierea revoluției tehnice și științifice în România, ca și în promovarea științei în interesul păcii, cooperării și mai bunei înțelegeri între toate națiunile.

După ce face o trecere în revistă a lucrărilor publicate în țară și străinătate, articolul subliniază : Pe lîngă impresionanta sa carieră științifică, academician doctor inginer Elena Ceaușescu și-a dedicat activitatea îmbunătățirii calității vieții poporului român și promovării valorilor sale umane. În încheiere, ziarul american arată: Ca fondator și președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", academician doctor inginer Elena Ceaușescu se numără printre promotorii creării unei comunități științifice mondiale unite. Munca sa neobosită este dedicată promovării ideii conform căreia știința și progresul sînt elemente fundamentale în dezvoltarea cooperării internaționale și edificarea unei păci durabile.

„România : Chimia și petrochimia — un sector dinamic al economiei românești" este titlul sub care revista **„GREECE'S WEEKLY"** — editată în limba engleză, la Atena, și care se bucură de o largă audiență în cercuri politice, guvernamentale, diplomatice și ale oamenilor de afaceri din Grecia și țările Pieței comune — inserează un amplu articol, ilustrat cu fotografia tovarășei Elena Ceaușescu.

Academician doctor inginer Elena Ceaușescu, personalitate marcantă a vieții științifice — se relevă în articol — a efectuat cercetări fundamentale și a adus o contribuție deosebită în domeniul sintezei compușilor macromoleculari, chimiei polimerilor și cauciucului, cineticii polimerizării, polimerizării stereospecifice a izoprenului. Sub coordonarea sa, cercetarea chimică românească a înregistrat succese remarcabile care au stat la baza dezvoltării noilor tehnologii, obiect al multor licențe înregistrate atît în România, cît și în străinătate.

Simultan cu preocupările profesionale și științifice, academician doctor inginer Elena Ceaușescu desfășoară o activitate multilaterală în domeniul social-politic.

Academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, reprezintă, printr-o multilaterală activitate, un ilustru exemplu de sinteză între calitățile omului politic dăruit propriei țări și cele ale omului de știință, de larg orizont intelectual, pentru care slujirea intereselor supreme ale națiunii sale se îmbină fericit cu remarcabila contribuție la progresul științei mondiale în domenii de vîrf, în planul cercetării fundamentale și, în același timp, al aplicării ei în practica social-economică — subliniază, într-un amplu articol, ziarul **„EGYPTIAN GAZETTE"**, care apare la Cairo.

În calitate de președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", activitatea sa — subliniază articolul — constituie o expresie dintre cele mai elocvente a vocației pașnice a științei românești, dedicată exclusiv omului și bunăstării sale, edificării unei lumi mai drepte și mai bune. Propria operă de creație științifică, ca și activitatea sa politică de organizare și coordonare a efortului de cercetare științifică din România, de dezvoltare a unei largi conlucrări științifice internaționale — subliniază „Egyptian Gazette" — evidențiază cu putere unitatea de calități și determinări care trebuie să definească geniul științific, consacrat exclusiv păcii și desăvîrșirii personalității umane.

A lupta pentru dezarmare, pentru oprirea cursei aberante a înarmărilor, pentru conversiunea benefică a sumelor irosite pentru înarmări, în resurse ale dezvoltării, a găsi soluții reale problemelor dezvoltării, energiei, alimentației, sănătății, protejării mediului înconjurător, ridicării calității vieții — toate acestea sînt imperative vitale care își găsesc în opera academician doctor inginer Elena Ceaușescu un ferm și devotat slujitor, un prestigios combatant pentru triumful lor.

Un articol referitor la dezvoltarea fără precedent a științei românești, îndeosebi în anii care au trecut de la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, și la rolul deosebit pe care l-a avut și îl are, în acest domeniu, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a publicat și ziarul **„AL SUDANI"** din Sudan.

Sub directa îndrumare a omului de știință de largă recunoaștere internațională, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, în România au fost create unități științifice moderne, a sporit considerabil numărul laboratoarelor dotate la nivelul cerințelor mondiale, s-a trecut la formarea cadrelor de cercetători cu o temeinică pregătire, s-a realizat un remarcabil deziderat al acestei activități, constînd în transformarea ei într-o activitate de masă, prin integrarea științei cu producția și cu învățămîntul — arată cotidianul.

Un rol de cea mai mare însemnătate în obținerea rezultatelor ce situează chimia și petrochimia românească pe un loc de frunte atît în ansamblul economiei naționale, cît și pe plan mondial — relevă, la rîndul său, ziarul **„CYPRUS MAIL"** — revine cercetării științifice și ingineriei tehnologice, aflate sub îndrumarea de înaltă competență a academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de largă recunoaștere internațională.

Prin lucrările sale teoretice și activitatea de cercetare în domeniul chimiei macromoleculare, academician doctor inginer Elena Ceaușescu își înscrie numele în rîndul marilor savanți români ai tuturor timpurilor. Prin soluțiile esențiale, originale, inovatoare și îndrăznețe pe care le-a adus pe tărîmul chimiei macromoleculare, opera ilustrului savant român reprezintă o contribuție de mare prestigiu la îmbogățirea patrimoniului științei universale — evidențiază „Cyprus Mail".

În concluzie, în articol se relevă : Calitățile de militant politic ale academician doctor inginer Elena Ceaușescu, afirmate pe baricadele luptei antifasciste, dezvoltate continuu în anii construcției României noi, își găsesc o și mai puternică expresie în prezent în larga și prestigioasa contribuție la elaborarea și înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială a țării. Paralel cu contribuția sa științifică directă, de excepțională valoare, la progresul cercetării și proiectării din chimie, ca și la orientarea și dezvoltarea industriei chimice românești, academician doctor inginer Elena Ceaușescu — fondator și președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea" — desfășoară o intensă activitate în folosul întăririi unității de acțiune a oamenilor de știință din întreaga lume, pentru ca știința să slujească exclusiv năzuințelor spre progres și dezvoltare ale popoarelor, idealurilor de libertate, independență națională, bună înțelegere, cooperare și pace ale omenirii.

Toate aceste aprecieri se constituie într-un cald omagiu adus tovarășei Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului nostru, personalitate proeminentă a vieții științifice mondiale, ilustru promotor al științei în slujba păcii, reprezintă o expresie a celor mai alese sentimente de stimă și prețuire cu care străinătatea a întîmpinat, alături de întreaga noastră națiune, aniversarea zilei de naștere a eminentului savant și om politic român.

Grupaj realizat de Rodica Dumitrescu

Necesitatea unei abordări globale, unitare a problematicii lichidării tuturor armelor de distrugere în masă

Prezentarea poziției României la Conferința internațională privind interzicerea armelor chimice

La Paris s-a desfășurat, în această săptămînă, Conferința internațională privind interzicerea armelor chimice. Au participat delegații din 146 de țări. Țara noastră a fost reprezentată de o delegație condusă de ministrul afacerilor externe, Ioan Totu.

Luînd cuvîntul în cadrul conferinței, ministrul de externe al țării noastre a arătat că România participă la această conferință animată de dorința constantă de a susține și acorda sprijinul său acțiunilor menite să contribuie la oprirea cursei înarmărilor și trecerea efectivă la dezarmare, pentru eliminarea tuturor armelor de distrugere în masă, pentru reducerea radicală a armamentelor convenționale, a forțelor armate și cheltuielilor militare, aceasta constituind o componentă fundamentală a politicii sale externe.

Așa cum declara recent președintele României, Nicolae Ceaușescu, **„în condițiile în care în lume s-au acumulat mari cantități de arme nucleare, de alte arme de distrugere în masă capabile să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, nu există decît o singură cale, o singură politică — aceea de renunțare cu desăvîrșire la forță, la război, de afirmare a unei noi gîndiri și a unei politici noi, democratice, care să excludă forța și războiul din viața internațională".**

Problema care face obiectul actualei noastre întîlniri este deosebit de importantă. Este, într-adevăr, necesar să acționăm pentru a nu se recurge niciodată la armele chimice, pentru înlăturarea lor totală.

România — a arătat ministrul afacerilor externe al țării noastre — este parte la Protocolul de la Geneva din 1925 privind interzicerea folosirii armelor chimice în timp de război și s-a angajat să respecte interdicțiile prevăzute în acest document față de toate statele care și-au asumat angajamente similare și le respectă în raporturile cu România.

Atunci cînd s-a adoptat acest Protocol, cu toate că multe țări nu l-au semnat, el a avut un rol pozitiv. De atunci însă, au avut loc schimbări profunde pe plan internațional.

În adoptarea unei hotărîri privind reconfirmarea valabilității Protocolului din 1925, trebuie, de aceea, să ținem seama de condițiile actuale internaționale, radical schimbate față de cele existente cu mai bine de jumătate de secol în urmă.

În continuare, vorbitorul a relevat că dominanta actuală a vieții internaționale, care determină existența pericolului unui nou război mondial, este înarmarea nucleară de către unele state, conceperea apărării prin „descurajarea nucleară", acumularea în cantități mari și tot mai perfecționate a armelor nucleare, a căror folosire ar duce la dispariția omenirii, a înseși condițiilor vieții pe Pămînt. De asemenea, de cînd a fost inventată, însăși arma chimică a evoluat. În pofida angajamentelor asumate prin Protocolul de la Geneva, arma chimică este astăzi integrată organic în tactica concretă de înarmare și de luptă, în strînsă legătură cu armele nucleare, ambele categorii avînd ca efect distrugerea în masă.

Aceste evoluții au loc pe fundalul manifestării politicii de forță și amestec în treburile interne ale altor state, al continuării stărilor de încordare și conflict în diferite părți ale lumii, al persistenței și agravării subdezvoltării și decalajelor economice — ele însele surse de noi tensiuni. Deși în ultimii ani s-au făcut unii pași pozitivi pe calea dezarmării și soluționării politice a unor conflicte și a intensificării negocierilor în vederea rezolvării unor probleme complexe prin tratative, producerea și perfecționarea armelor au continuat. Situația internațională se menține gravă și complexă.

De aceea, în concepția României, exprimată cu claritate cu numai cîteva zile în urmă de președintele țării, Nicolae Ceaușescu, **este necesar ca problema interzicerii armelor chimice să fie abordată în strînsă legătură cu problema interzicerii celorlalte arme de distrugere în masă și, în primul rînd, cu armele nucleare. Nu se poate concepe că se va reuși să se ajungă la renunțarea efectivă la armele chimice fără un acord general de renunțare și lichidare, într-o perioadă corespunzătoare, a armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă.**

Pornind de la principiul autoapărării și descurajării oricărei agresiuni, interzicerea armelor chimice, a folosirii lor nu se va putea realiza decît concomitent cu acțiunile și măsurile practice de reducere și lichidare a tuturor armelor de distrugere în masă, a celorlalte armamente, de eliminare a politicii de forță și amenințare cu forța din viața internațională, de așezare a relațiilor dintre state pe noi baze, de egalitate în drepturi, respectare a independenței și suveranității, neamestec în treburile interne. În fapt, în condițiile înarmării nucleare de către un număr de țări, ale existenței pericolului unui război nuclear, țările care nu dispun de arme nucleare pot considera că arma chimică poate fi și ea o armă de descurajare, a spus ministrul român de externe.

Sîntem pentru trecerea la lichidarea armelor chimice și realizarea, în același timp, în etape, a eliminării tuturor armelor nucleare. Eliminarea armelor chimice și a armelor nucleare trebuie să se realizeze concomitent, pentru a se asigura un echilibru al forțelor și pentru a nu se permite folosirea unor arme pentru șantaj asupra statelor. În același timp, sîntem pentru reducerea armelor convenționale și a cheltuielilor militare în strînsă legătură cu eliminarea armelor chimice și nucleare.

Măsurile de dezarmare chimică, nucleară și convențională desfășurate simultan vor asigura stabilitatea internațională și vor înlătura orice posibilitate de folosire a forței și amenințării cu forța din partea unor state față de alte state.

Toate aceste măsuri trebuie să se înfăptuiască sub un control internațional strict, care să asigure că obligațiile asumate vor fi respectate, să contribuie la creșterea încrederii și a securității în lume.

Considerăm de aceea, a arătat vorbitorul, că încheierea unui acord referitor la interzicerea oricărei folosiri a armelor chimice și a producției de asemenea arme, precum și la distrugerea stocurilor existente trebuie să fie strîns legată de încheierea unui tratat universal privind lichidarea armelor nucleare, încetarea producției și a experiențelor cu acestea, punerea în afara legii a armelor nucleare.

România — care a declarat că nu posedă arma chimică — va acționa în continuare pentru accelerarea lucrărilor Conferinței de la Geneva în ambele domenii și pentru angajarea efectivă a acesteia în negocierea unui instrument internațional de interzicere și lichidare și a armelor nucleare.

Acționăm, de asemenea, pentru crearea unei zone de pace, colaborare și bună vecinătate în regiunea Balcanilor, fără arme chimice și nucleare, dar privite într-o strînsă unitate. În aceeași viziune, sprijinim propunerile similare ale altor țări privind centrul Europei și alte regiuni ale lumii. Totodată, este necesar ca problema prevenirii răspîndirii armelor chimice și interzicerii producției acestora să fie privită în legătură cu necesitatea de dezvoltare a industriei chimice în scopuri pașnice și potențialului tehnico-științific al fiecărei țări. Aceasta presupune participarea liberă și neîngrădită la schimburile de produse, la cooperarea internațională în acest domeniu.

În lumina celor de mai sus — a subliniat vorbitorul — România consideră că această conferință trebuie să privească de o manieră globală realitățile. Să le analizăm așa cum sînt ele și să acționăm împreună pentru a ajunge la concluzii comune cum să le soluționăm.

Documentul politic pe care ar urma să-l adoptăm trebuie să nu se rezume la reconfirmarea Protocolului de la Geneva din 1925, ci să sublinieze imperativul elaborării Convenției universale privind interzicerea și distrugerea armelor chimice în strînsă unitate cu lichidarea armelor nucleare, a tuturor armelor de distrugere în masă. Lichidarea concomitentă a tuturor armelor de distrugere în masă — nucleare, chimice, bacteriologice și de orice fel — constituie singura garanție pentru preîntîmpinarea folosirii lor.

- **Problema interzicerii armelor chimice trebuie să fie abordată în strînsă legătură cu problema interzicerii celorlalte arme de distrugere în masă și, în primul rînd, cu armele nucleare ;**
- **Interzicerea armelor chimice nu se va putea realiza decît concomitent cu acțiunile și măsurile practice de reducere și lichidare a tuturor armelor de distrugere în masă, a celorlalte armamente, de eliminare a politicii de forță și amenințare cu forța.**

Acțiunea noastră trebuie privită ca parte a unui efort mai larg, de trecere la măsuri efective de dezarmare generală, de eliminare a forței și amenințării cu forța din relațiile dintre state.

Făcînd referire la recentul eveniment grav din Mediterana — doborîrea de către avioane militare americane a două avioane libiene în apele internaționale — ministrul afacerilor externe a subliniat că aceasta pune în lumină, din nou, pericolul pe care îl reprezintă pentru pacea și securitatea popoarelor prezența flotelor militare și demonstrațiile de forță în apele internaționale. România reafirmă și cu acest prilej necesitatea ca navele militare străine să fie retrase din apele internaționale, ca oceanele și mările să fie libere de orice prezență militară, să înceteze demonstrațiile de forță în apropierea granițelor altor state. De asemenea, România se pronunță ferm pentru folosirea spațiului aerian internațional numai în scopuri pașnice și pentru interzicerea oricăror exerciții și acțiuni militare în acest spațiu.

Considerăm că O.N.U., a cărei misiune principală este menținerea păcii și securității internaționale, apărarea omenirii de flagelul războiului, trebuie să-și asume o răspundere mai mare, atît în promovarea acestui concept unitar, cît și în asigurarea respectării de către statele membre a acordurilor și altor instrumente juridice internaționale în materie de dezarmare.

Conferința noastră și-a propus un obiectiv generos. Interesul unanim al omenirii cere ca dezbaterile să se desfășoare într-un spirit constructiv, să contribuie la unirea eforturilor tuturor statelor în vederea realizării obiectivului propus.

România este gata să contribuie activ, alături de celelalte state, la atingerea acestui scop.

Situația din Mediterana

Vie condamnare a actelor de forță, poziție fermă împotriva prezenței militare în apele internaționale

Zilele trecute, opinia publică din țara noastră a luat cunoștință cu profundă îngrijorare și dezaprobare — așa cum se arată și în declarația Agenției române de presă Agerpres — despre doborîrea, de către avioane ale forțelor armate americane, a două aparate de zbor libiene în apele internaționale din zona centrală a Mediteranei. Acest atac militar s-a petrecut în condițiile concentrării a 13 nave de război aparținînd Statelor Unite, inclusiv a portavionului „Kennedy", în largul țărmului libian, ceea ce a dus la crearea unei situații de încordare în zonă, cu implicații periculoase atît pentru țările limitrofe, cît și pentru alte state, pentru pacea și securitatea în regiunea respectivă, ca și pe plan internațional, în general.

Prin gravitatea lor, recentele evenimente din Mediterana au scos, o dată mai mult, în evidență pericolul pe care îl reprezintă, pentru pacea și securitatea popoarelor, prezența flotelor militare străine, demonstrațiile de forță în apele internaționale, punînd în lumină, totodată, necesitatea imperioasă de a se renunța cu desăvîrșire la asemenea practici profund nocive, de a se acționa cu fermitate pentru ca oceanele și mările lumii să fie libere de orice prezență militară. Pronunțîndu-se în favoarea unei asemenea poziții, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Este necesar să se pună capăt manevrelor militare de orice fel ale flotelor străine în apele internaționale, să se ajungă la retragerea din Mediterana, din Oceanul Indian și alte oceane a flotelor marilor puteri — și să se ia angajamente ferme de a nu se încălca libertatea navigației în apele internaționale prin manevre militare sau acțiuni de altă natură. Vrem, într-adevăr, să se asigure libertatea navigației pentru toate națiunile".**

Însăși experiența, evoluțiile vieții internaționale au demonstrat, cu elocvență, justețea punctului de vedere românesc în această problemă de stringentă actualitate.

Evenimente mai vechi sau mai noi petrecute în Mediterana, în apele Golfului, pe alte mări și oceane au scos în evidență, de fiecare dată, că folosirea forței, demonstrațiile **manu militari** nu au adus decît prejudicii umane și materiale, de cele mai multe ori populației civile, au ridicat obstacole în calea procesului firesc de edificare a unei reale securități internaționale. În lumea de azi, caracterizată prin relații de strînsă interdependență, orice act de forță al unui stat împotriva altui stat are reverberații profund negative la scară internațională. Mai mult, atacurile militare pot avea consecințe imprevizibile.

Situația este cu atît mai preocupantă cu cît Mediterana este una din mările cele mai „înarmate", apele ei fiind brăzdate de nave militare de diverse tipuri, de la distrugătoare și portavioane pînă la submarine, dotate cu tehnică de luptă ultramodernă, inclusiv nucleară.

De asemenea, bazinul mediteranean se află în imediata apropiere a unuia din cele mai fierbinți puncte de pe harta politică a lumii — Orientul Mijlociu. Or, situația nou creată poate aduce mari prejudicii procesului de pace din Orientul Mijlociu tocmai într-un moment în care există premise favorabile pentru reglementarea pe cale politică a diferendelor existente. Actele de forță la care au recurs, recent, Statele Unite, intențiile declarate de a le continua nu pot decît să complice și mai mult problemele, să facă și mai dificilă găsirea de soluții juste, durabile și globale, în conformitate cu interesele tuturor popoarelor din această zonă atît de frămîntată a lumii.

Trebuie să se renunțe cu desăvîrșire la practicile profund anacronice, în flagrantă contradicție cu normele de drept internațional, de a aplica „sancțiuni" în numele „dreptului" celui mai puternic, de amestec brutal în treburile altor state, de a profera amenințări, de a promova o politică de forță și dictat.

Dezaprobînd cu fermitate acțiunile și demonstrațiile de forță, România socialistă consideră că nici un fel de motive nu pot justifica recurgerea la represalii, la acte de intimidare împotriva unor state independente și suverane. Totodată, țara noastră militează consecvent pentru adoptarea de măsuri pe plan mondial care să ducă la retragerea flotelor militare ale marilor puteri, creîndu-se condițiile necesare pentru ca oceanul planetar să devină un spațiu al colaborării pașnice, echitabile între națiuni.

Sînt, acestea, deziderate împărtășite de largi cercuri ale opiniei publice, ale forțelor politice realiste, care condamnă cu hotărîre asemenea acte de forță, precum cel recent petrecut în Mediterana, și care se pronunță, în același timp, pentru proclamarea unor mări și oceane ca regiuni libere de arme nucleare, fără prezențe militare străine.

Noul act de forță săvîrșit de Statele Unite (reamintim că, în aprilie 1986, avioane americane au bombardat orașele Tripoli și Benghazi) a fost aspru criticat în luările de poziții oficiale date publicității în capitalele țărilor mediteraneene sau de pe alte meridiane, în declarațiile unor organizații internaționale.

Secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, și-a exprimat regretul în legătură cu evenimentele din Mediterana, manifestîndu-și, totodată, speranța că părțile vor da dovadă de reținere pentru a preveni creșterea încordării în zonă. De asemenea, secretarul general al Ligii Arabe, Chedli Klibi, a declarat că noul act de agresiune al S.U.A. împiedică eforturile de pace în Orientul Mijlociu și reprezintă o violare a Cartei O.N.U. și a obligațiilor asumate de statele membre permanente ale Consiliului de Securitate.

Într-un comunicat al Ministerului de externe al Italiei este exprimată via îngrijorare față de evenimentele petrecute în Mediterana. Comunicatul relevă, în continuare, că Italia s-a opus, în mod constant, oricăror acțiuni care duc la o creștere nejustificată a încordării în zonă. De asemenea, într-o declarație a purtătorului de cuvînt al guvernului de la Atena este exprimată preocuparea Greciei față de doborîrea celor două avioane militare libiene de către aviația S.U.A. În document se apreciază că „astfel de incidente nu sînt de natură să reducă tensiunea între cele două state, că, dimpotrivă, creează condiții pentru a o escalada, cu consecințe imprevizibile".

În urma amintitului atac militar, Consiliul de Securitate s-a întrunit la cererea Marii Jamahirii Arabe Libiene Populare Socialiste pentru a examina situația creată.

Consiliul de Securitate a discutat un proiect de rezoluție în care este condamnată acțiunea militară americană, cerîndu-se, totodată, Statelor Unite să se abțină de la noi atacuri și amenințări împotriva Libiei, să înceteze manevrele militare provocatoare în apropierea litoralului acestei țări.

Puternica îngrijorare generată de recentele evenimente din Mediterana, numeroasele luări de poziții în care sînt condamnate actele de forță pun în evidență necesitatea — subliniată de România și cu acest prilej — ca navele militare străine să fie retrase din apele internaționale, ca oceanele și mările să fie libere de orice prezență militară, să înceteze demonstrațiile de forță în apropierea granițelor altor state și, de asemenea, ca spațiul aerian internațional să fie folosit exclusiv în scopuri pașnice, să se interzică orice exerciții și acțiuni militare în acest spațiu.

Ștefan Cârjă

AFRICA AUSTRALĂ

Perspective și exigențe ale procesului de pace

Momentele de vîrf ale celor peste șapte luni de negocieri au fost semnarea Protocolului de la Brazzaville și a Acordurilor de la New York privind situația din Angola și accesul la independență al Namibiei.

În legătură cu cele de mai sus, opiniile observatorilor și comentatorilor politici au fost unanime în a sublinia că, astfel, s-a creat o situație nouă, favorabilă păcii în zona australă africană, care încurajează lupta pentru dezvoltare liberă și independentă a popoarelor din această regiune a continentului. Documentele respective constituie, în fapt, un pas important în direcția soluționării situației conflictuale complexe din Africa australă și, odată transpuse integral și fără întîrziere în practică, pot avea un impact pozitiv asupra ansamblului vieții internaționale, subliniind din nou valențele metodei negocierilor în rezolvarea problemelor, oricît de delicate și complicate ar fi acestea. Trebuie reamintit că documentele citate au în vedere : procesul de acordare a independenței Namibiei ; retragerea trupelor sud-africane din Angola (realizată la 31 august 1988) și ulterior din Namibia, curmîndu-se, prin aceasta, „războiul nedeclarat" dus de Pretoria împotriva Angolei ; retragerea trupelor cubaneze din Angola într-un interval de 27 luni — pînă la 1 iulie 1991.

În prezent, știrile agențiilor internaționale de presă se referă la primele măsuri luate, fie în cadrul O.N.U., fie în Angola, pentru aplicarea documentelor amintite. Astfel, la începutul lunii, la Luanda, au sosit primele două grupuri ale UNAVEM — Misiunea O.N.U. de verificare în Angola (ultimul grup va ajunge în luna martie). UNAVEM are în componență 20 de civili și 70 militari (din Argentina, Algeria, Brazilia, Congo, Cehoslovacia, India, Iordania, Iugoslavia, Norvegia și Spania) și este condusă de generalul brazilian Ferreira Gomes, care, subliniind importanța misiunii, declara, la Luanda, că, în pofida situației interne complexe din Angola, comisia nu va întîmpina dificultăți majore în îndeplinirea obiectivelor sale, întrucît hotărîrea privind retragerea trupelor cubaneze a fost realizată de două țări suverane și prietene.

În același context au fost urmărite cu justificat interes și consultările din Consiliul de Securitate al O.N.U. în legătură cu planul privind independența Namibiei, unde s-a ivit o controversă între cei cinci membri permanenți, pe de o parte, și cei șase membri reprezentanți ai țărilor nealiniate, pe de altă parte. Controversa respectivă este de natură politico-financiară și are în vedere mărimea efectivelor Grupului de Asistență al O.N.U. pentru Tranziție (G.A.N.U.P.T.), ce ar urma să fie instalat în Namibia, înainte de 1 aprilie a.c. Arătînd că, prin încheierea acordurilor respective, condițiile politice s-au îmbunătățit net, „cei cinci" vor să reducă, în mod substanțial, costul acestei operațiuni a O.N.U., care este estimat, în prezent, la circa 700 milioane dolari, sumă din care membrii permanenți ai Consiliului de Securitate vor trebui să plătească mai mult de jumătate. Or, al doilea grup de țări se teme că o reducere a efectivelor G.A.N.U.P.T. ar duce la incidente în timpul procesului de acordare a independenței și va fi folosită de Pretoria pentru a favoriza „partidele interne" în detrimentul SWAPO, întrucît, în cursul alegerilor prevăzute pentru noiembrie a.c., se vor înfrunta circa 50 partide „politice interne" namibiene. Chiar dacă Africa de Sud a făcut un gest de bunăvoință reducînd forțele polițienești din Namibia de la 8 100 oameni la aproximativ 7 000 și a anunțat că o unitate paramilitară va fi desființată, observatorii nu uită trecutul apropiat, cînd gesturi asemănătoare au fost blocate prin măsuri colaterale sau pe față. În acest sens, abordînd ansamblul situației, revista „Jeune Afrique" sublinia : „Chiar dacă o etapă decisivă a fost parcursă, cele 27 de luni care urmează «Zilei Z» (1 aprilie a.c., cînd debutează procesul de acordare a independenței Namibiei — n.n.) nu vor decurge în liniștea cea mai absolută". Totodată, se evidențiază faptul că viitoarea „Administrație Bush nu va putea, cu ușurință, să-i facă pe sud-africani să-și respecte angajamentele". A fost cazul, reamintim, cu acordul de la N'Komati, între R.S.A. și Mozambic, prin care Pretoria se angaja să nu mai sprijine mișcarea de gherilă mozambicană „RENAMO", acord pe care, însă, nu l-a respectat ; a mai fost cazul pactului de neagresiune al Africii de Sud cu Angola, pe care Pretoria l-a încălcat imediat.

Desigur, alta este situația de la ora actuală, însă nu se pot ocoli unele poziții din trecut și reculuri evidente ale Africii de Sud, care, oricînd, poate invoca un motiv sau altul pentru a bloca iarăși situația.

Revenind de la elementele concrete ale actualității, semnalăm că, la 10 ianuarie, un prim contingent de 450 militari cubanezi, dintre cei 3 000 care se vor retrage pînă la 1 aprilie, a revenit în Cuba.

În același timp, șeful statului angolez, José Eduardo dos Santos, arăta recent că „aplicarea întocmai a acordurilor privind reglementarea pașnică a situației din sud-vestul Africii, semnate la 22 decembrie, la New York, constituie preocuparea principală a guvernului angolez în etapa actuală. Înțelegerile realizate, menționa el, sînt menite să creeze un climat favorabil pentru soluționarea problemelor interne din țară. Anul 1989 dă popoarelor din sudul Africii noi speranțe în ce privește instaurarea păcii în regiune, încetarea conflictelor și asigurarea securității întregii lumi", a subliniat șeful statului angolez.

Este, într-adevăr, un început de an marcat de speranțe îndreptățite pentru popoarele din zona australă africană. Odată împlinite, ele vor ilustra din nou validitatea afirmației potrivit căreia, mai devreme sau mai tîrziu, idealurile și aspirațiile nobile ale națiunilor — independența, pacea, progresul și stabilitatea — își găsesc întruchiparea concretă în viața și acțiunea popoarelor, ale întregii lumi.

Dumitru Constantin

Documentele privind reglementarea situației din Africa australă

ACORDUL TRIPARTIT

Angola, Cuba și Africa de Sud, cu mediera S.U.A., au semnat (la 22 decembrie 1988), la New York, un acord ce pune capăt conflictului din sud-vestul Africii și deschide calea accesului Namibiei la independență.

Guvernele Republicii Populare Angola, Republicii Cuba și Republicii Africa de Sud — desemnate în document ca „părți" — au convenit ca : ținînd seama de principiile unei soluționări pașnice a conflictului din sud-vestul Africii, aprobate de părți la 20 iulie 1988 și la următoarele negocieri consacrate modalităților de aplicare a acestor principii indispensabile pentru un acord global ; ținînd seama de acceptarea de către părți a aplicării Rezoluției 435/78 a Consiliului de Securitate ; ținînd seama de acordul bilateral dintre guvernele Republicii Populare Angola și Republicii Cuba în vederea redesfășurării în nord și a retragerii pe etape și totale a trupelor cubaneze de pe teritoriul angolez ; recunoscînd rolul Consiliului de Securitate al O.N.U. în aplicarea Rezoluției 435/78 și în ce privește sprijinirea independenței tuturor statelor din sud-vestul Africii ; afirmînd principiul neamestecului în treburile interne ale altor state și al nerecurgerii la amenințarea cu forța sau la folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a statelor ; reafirmînd dreptul popoarelor din regiune la autodeterminare, independență și egalitate în drepturi, la pace, dezvoltare și progres social ; solicitînd cooperarea africană și internațională pentru soluționarea problemelor de dezvoltare a regiunii sud-vest—africane ; exprimîndu-și mulțumirea pentru rolul de mediator al guvernului S.U.A. ; dorind să contribuie la instaurarea păcii și securității în sud-vestul Africii, au hotărît următoarele :

1. Părțile vor solicita imediat secretarului general al O.N.U. să obțină aprobarea Consiliului de Securitate pentru a pune în aplicare Rezoluția 435/78 cu începere de la 1 aprilie 1989.

2. Toate forțele militare ale Republicii Africa de Sud se vor retrage din Namibia în conformitate cu Rezoluția 435/78.

3. În conformitate cu dispozițiile rezoluției, Republica Africa de Sud și Angola vor coopera cu secretarul general pentru a asigura independența Namibiei prin intermediul unor alegeri libere și juste și se vor abține de la orice acțiune care ar putea împiedica aplicarea Rezoluției 435/78. Părțile vor respecta integritatea teritorială și inviolabilitatea frontierelor Namibiei și vor garanta că teritoriile nu vor fi folosite de alte state, organizații sau persoane pentru acte de război, agresiune sau violență împotriva integrității teritoriale sau inviolabilității frontierelor Namibiei, sau pentru orice altă acțiune care ar putea împiedica aplicarea Rezoluției 435/78.

4. Republica Populară Angola și Republica Cuba vor aplica acordul bilateral prin care se reglementează redesfășurarea în nord și retragerea pe etape și totală a trupelor cubaneze de pe teritoriul angolez și se includ înțelegerile realizate cu Consiliul de Securitate al O.N.U. pentru verificarea la fața locului a acestei retrageri.

5. În conformitate cu obligațiile ce le revin în baza Cartei O.N.U., părțile se vor

abține de la amenințarea cu forța sau folosirea acesteia și vor garanta că teritoriile lor respective nu vor fi folosite de alte state, organizații sau persoane pentru acte de război, agresiune sau violență împotriva integrității teritoriale, inviolabilității frontierelor sau independenței altor state din sud-vestul Africii.

6. Părțile vor respecta principiul neamestecului în treburile interne ale statelor din sud-vestul Africii.

7. Părțile vor aplica, cu bună credință, toate obligațiile asumate prin prezentul acord și vor soluționa, prin negocieri și în baza spiritului de cooperare, orice diferend privind interpretarea sau aplicarea acestuia.

8. Acordul intră în vigoare odată cu semnarea lui — 22 decembrie 1988.

ACORD BILATERAL ANGOLA—CUBA

Ținînd seama de acordurile semnate între cele două țări la 4 februarie 1982 și la 19 martie 1984, de platforma Guvernului Republicii Populare Angola, din noiembrie 1984, și de protocolul de la Brazzaville, semnat de guvernele angolez, cubanez și sud-african la 13 decembrie 1988, se stabilește, în consecință, că au fost create condițiile care permit începerea retragerii în patrie a contingentului militar cubanez aflat pe teritoriul angolez, care și-a îndeplinit misiunea sa, motiv pentru care părțile stabilesc :

1. Inițierea pe etape a redesfășurării spre paralelele 15 și 13 și a retragerii totale spre Cuba a contingentului de aproximativ 50 000 de oameni, ce formează trupele cubaneze staționate în Republica Populară Angola, în conformitate cu ritmul și termenele stabilite în documentul anexă, ce face parte integrantă din prezentul acord. Retragerea totală se va încheia la 1 iulie 1991.

2. Guvernele Republicii Populare Angola și Republicii Cuba își rezervă dreptul de a-și modifica obligațiile ce le revin prin articolul 1 al prezentului acord, în cazul în care se vor constata încălcări flagrante ale acordului tripartit.

3. Cele două părți, prin intermediul secretarului general al O.N.U., solicită Consiliului de Securitate să procedeze la verificarea redesfășurării și retragerii pe etape și totale a trupelor cubaneze de pe teritoriul angolez și, în acest scop, se va conveni asupra protocolului corespunzător.

4. Acordul intră în vigoare din momentul semnării acordului tripartit între guvernele Republicii Populare Angola, Republicii Cuba și Republicii Africa de Sud, 22 decembrie 1988.

DOCUMENTUL ANEXĂ

În conformitate cu articolul 1 al acordului dintre guvernele Republicii Cuba și Republicii Populare Angola privind încheierea misiunii contingentului militar cubanez aflat pe teritoriul angolez, cele două părți stabilesc următorul calendar de retragere : înainte de 1 aprilie 1989 (data începerii aplicării Rezoluției 435/78) — vor fi retrași 3 000 de militari.

Durata totală a calendarului de retragere — cu începere de la 1 aprilie 1989 — este de 27 de luni.

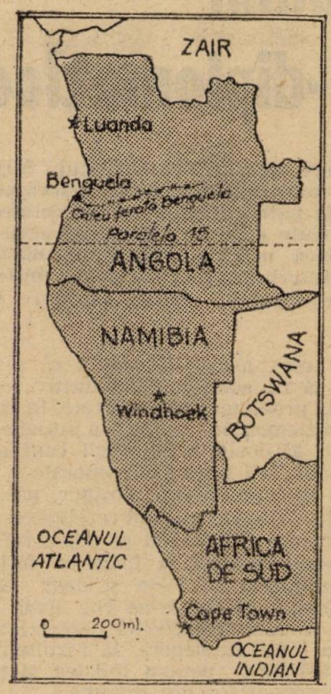

— Redesfășurarea la Nord de paralela 15 : la 1 august 1989 și la Nord de paralela 13 : la 31 octombrie 1989.

— Totalitatea efectivelor ce urmează să fie retrase :

- *pînă la 1 noiembrie 1989 — 25 000 (50 la sută).*
- *pînă la 1 aprilie 1990 — 33 000 (66 la sută)*
- *pînă la 14 octombrie 1990 — 38 000 (76 la sută) ; rămîn 12 000.*
- *pînă la 1 iulie 1991 —50 000 (100 la sută), luînd drept bază o forță cubaneză cu un efectiv de 50 000 de oameni.*

(După agenția **„Prensa Latina"**)

În această săptămînă...

Acord laoțiano-thailandez

Thailanda și Laosul — informează agențiile de presă — au hotărît crearea unei comisii mixte însărcinate să soluționeze problemele ridicate de revendicările celor două țări privind frontiera comună. Această inițiativă este conținută într-un acord preliminar asupra problemelor de frontieră, dat publicității la Bangkok, la încheierea a trei zile de convorbiri între miniștrii adjuncți de externe thailandez și laoțian, P. Limpabhandu și, respectiv, S. Sithirath.

Acordul, care intervine într-un moment de sensibilă ameliorare a relațiilor dintre Thailanda și Laos, prevede, de asemenea, înființarea a două subcomisii — una însărcinată cu studierea problemelor de frontieră sub aspect juridic și alta destinată realizării unor misiuni comune de inspecție.

Ameliorarea relațiilor bilaterale — apreciază unii comentatori — a fost marcată, în luna noiembrie, de vizita premierului thailandez, C. Choonhavan, la Vientiane.

Potrivit acordului preliminar încheiat la Bangkok, — citează agențiile de presă — „comisia comună și cele două subcomisii, care vor fi libere de orice constrîngeri de natură politică, vor constitui un model pentru noua eră de cooperare deschisă între Thailanda și Laos".

Observatorii amintesc, în context, că actuala frontieră comună, contestată de ambele părți, a dat naștere unui conflict armat între cele două țări la sfîrșitul lui 1984 și, ulterior, unui alt conflict, la începutul acestui an. În urma încetării focului în luna februarie, înalte oficialități militare thailandeze și laoțiene au efectuat schimburi de vizite, în vederea normalizării relațiilor bilaterale — fapt evidențiat și de recenta vizită la Vientiane a premierului Choonhavan.

Cronologia convorbirilor

Parafarea, la 22 decembrie anul trecut, la sediul O.N.U. din New York, de către Angola, Cuba și Africa de Sud, a tratatului final privind Africa australă pune capăt unei perioade de febrile negocieri, ce au durat șapte luni și o săptămînă. Mai important decît orice element statistic este că, acum, sînt create toate condițiile pentru declanșarea mecanismului Rezoluției 435 privind independența Namibiei, cît și pentru asigurarea securității Angolei.

Procesul propriu-zis al tratativelor cvadripartite — Angola, Cuba, Africa de Sud, S.U.A., această din urmă țară acționînd ca mediatoare — a debutat la *3—4 mai*, la Londra, fiind precedat de trei contacte consultative (în martie). Prima rundă de negocieri a fost apreciată drept „convorbiri constructive" și, ca urmare, s-a decis să fie reluate. *24—25 iunie*, la Cairo, pentru prima oară pe sol african, „cei patru" anunță progrese și schițează un plan de lucru spre a continua schimburile de vederi la nivel de experți. La New York, *11—13 iulie*, părțile aprobă un document în 14 puncte, intitulat *„Principii pentru o soluționare pașnică în sud-vestul Africii"*, ce va fi ratificat de guvernele respective. Reuniunii experților militari ce se organizează *(23 iulie)* la Praia (Capul Verde), îi urmează întîlnirea *(2—5 august)* de la Geneva, cînd „cei patru" decid să ridice la nivel de tratat acordul de principiu de la New York. Se declară o încetare a focului între trupele sud-africane (aflate în Angola, circa 3 000 militari) și forțele angolezo-cubaneze (acestea din urmă compuse din aproximativ 50 000 militari) și se stabilește 1 septembrie ca termen al retragerii trupelor Africii de Sud din Angola. Experți militari din Angola, Cuba, Africa de Sud se întîlnesc la *15—16 august*, la Ruacana (Angola), la frontiera angolezo-namibiană, spre a constitui o comisie comună pentru a supraveghea încetarea focului. La Brazzaville, *24—26 august*, se discută, pentru întîia oară, un calendar al replierii și, apoi, al retragerii graduale a forțelor cubaneze din Angola. Africa de Sud amenință cu amînarea termenului proclamării independenței Namibiei. Tot la Brazzaville, 7—9 *septembrie*, se verifică activitatea comisiei comune, încetarea focului și retragerea sud-africană. Se hotărăște ca modul în care se vor evacua trupele cubaneze să fie discutat de guvernele Luandei și Havanei. Deși, la *26—29 septembrie*, la Brazzaville, se recomandă secretarului general al O.N.U. aplicarea Rezoluției 435 privind Namibia, începînd de la 1 noiembrie, faptul nu se produce din cauza refuzului Pretoriei. *11—15 noiembrie*, la Geneva, părțile au consultări asupra calendarului privind replierea și retragerea forțelor cubaneze, pe baza unui acord bilateral. Se ajunge la un acord de principiu, pe care la *18 noiembrie*, îl ratifică Havana și Luanda, iar Pretoria patru zile mai tîrziu. La *30 noiembrie*, la Brazzaville se definesc termenii și detaliile unui protocol ce va precede un acord final. După ce reuniunea de la începutul lunii următoare, din Brazzaville, se termină brusc, la *4 decembrie* (dat fiind că Africa de Sud nu a acceptat o propunere privind semnarea, la 12 decembrie, la New York, a acordului tripartit și 1 martie 1989, ca zi a implementării Rezoluției 435, invocînd lipsa unor modalități de supraveghere a retragerii cubaneze din Angola), la *13 decembrie*, tot la Brazzaville, se semnează un protocol în care Pretoria se angajează să respecte securitatea Angolei, să fie declanșat procesul acordării independenței Namibiei de la 1 aprilie 1989 și acceptă ca verificarea din Angola să se facă pe baza unui acord bilateral cubanezo-angolez (încheiat, la *22 decembrie*, la New York). Cu două zile mai înainte, Consiliul de Securitate al O.N.U. aprobă crearea unei misiuni a Națiunilor Unite de verificare în Angola (UNAVEM), formată din 70 militari și 20 civili.

ORIENTUL MIJLOCIU

Între atitudini și acțiuni politico-diplomatice

În tradiționalele lor mesaje de Anul Nou, șefi de stat din Orientul Mijlociu au urat popoarelor din această parte a lumii ca anul 1989 să le aducă pacea atît de mult așteptată de regiunea confruntată, de peste patru decenii, cu un neîntrerupt și dramatic conflict, care a provocat multe suferințe celor ce trăiesc pe acele meleaguri. Pornind de la semnificația unor asemenea urări promițătoare, dătătoare de speranță pentru popoarele regiunii, se pune întrebarea : există oare întrunite, în prezent, premisele necesare ca ele să se îndeplinească, totuși, într-un viitor apropiat ?

Opiniile, la început de an, ale observatorilor politici specializați, care urmăresc, în continuitate, desfășurarea evenimentelor din zonă, sînt împărțite : se exprimă un optimism — mai mult sau mai puțin moderat —, dar se înregistrează și destule note de explicabil pesimism. Optimismul izvorăște, desigur, din dezvoltările favorabile deschiderii unui proces real de pace, evidențiate anul trecut și, în mod deosebit, pe parcursul ultimei sale luni. Pesimismul se bazează pe fapte indicînd închistări vizibile, prezente prin cantonarea, mai departe, în poziții negativiste, dovedind lipsă de receptivitate la schimbările survenite pe plan regional și internațional în anul 1988, la posibilitățile noi conturate pentru întronarea unei păci negociate, unanim acceptată și, implicit, durabilă, în frămîntatul Orient Mijlociu.

O axiomă obligatorie pentru orice abordare realistă a unui proces de pace în zonă este aceea că trebuie să se pornească de la necesitatea soluționării prioritare a problemei palestiniene, a prezentului și viitorului unui popor lipsit, de mult timp, de o patrie liberă, în care să trăiască și să se dezvolte, social-politic și economic, după voința sa proprie, suverană. Toată lumea este, astăzi, de acord că a venit timpul să fie soluționată definitiv această spinoasă problemă, ce constituie, în esență, cheia reglementării globale a situației din Orientul Mijlociu, a stingerii conflictului și a instaurării unei păci generale și trainice în regiune. Există, desigur, păreri și modalități diferite privind rezolvarea acestei probleme, dar ea nu se poate înfăptui decît renunțîndu-se la folosirea forței și la amenințarea cu forța și doar atunci cînd părțile interesate se vor așeza împreună la masa tratativelor pentru a ajunge, prin bună înțelegere, la rezultate pozitive, salutare pentru liniștea și pacea tuturor popoarelor din regiune.

Revenind la evenimentele ce au conturat, în anul 1988, o posibilă dezvoltare favorabilă, ar fi de menționat, în primul rînd, importantele hotărîri luate de Consiliul Național Palestinian, la sesiunea sa de la Alger, din noiembrie, în cadrul căreia a fost proclamat Statul Palestinian Independent — Palestina, iar înaltul forum al poporului palestinian a recunoscut, în mod oficial, rezoluțiile 242 și 338 ale Consiliului de Securitate al ONU și, implicit, existența statului Israel. A urmat, apoi, sesiunea din decembrie, de la Geneva, a Adunării Generale a O.N.U., ce a legiferat, prin rezoluția nr. 54, statutul reprezentării palestiniene în cadrul Organizației internaționale, desemnînd-o sub numele de „Palestina" în locul vechiului apelativ de „Organizația pentru Eliberarea Palestinei", ceea ce constituie, în fapt, o recunoaștere de facto a noului stat proclamat de C.N.P. la Alger. De altfel, pînă la începutul acestui an, circa o sută de state de pe toate continentele au salutat și recunoscut noul Stat Independent Palestinian și există toate premisele întrunite ca acest număr să crească. Și, în sfîrșit, un eveniment important l-a constituit schimbarea neașteptată a poziției Statelor Unite față de O.E.P. Guvernul american — care respinsese, pînă în decembrie anul trecut, orice posibilă recunoaștere a O.E.P., determinînd și mutarea provizorie a sesiunii Adunării Generale a O.N.U. de la New York la Geneva, ca urmare a refuzului de a acorda viză de intrare în S.U.A. liderului palestinian Yasser Arafat — a hotărît să înceapă negocieri cu Organizația pentru Eliberarea Palestinei, prima rundă de convorbiri desfășurîndu-se la Tunis între ambasadorul Statelor Unite și reprezentanții centralei palestiniene. Noua atitudine a S.U.A. privind relațiile cu O.E.P. a provocat o puternică surpriză în cercurile guvernamentale israeliene, stîrnind critici împotriva vechiului lor aliat, exprimate și în mod oficial la întîlnirea dintre Arens și Shultz, cu prilejul recentei conferințe internaționale de la Paris privind interzicerea armei chimice.

După cum se știe, în cadrul cuvîntării sale în fața Adunării Generale a O.N.U. și la conferința de presă ținută la Geneva, Yasser Arafat a prezentat importante propuneri menite să deschidă calea negocierilor directe între O.E.P. și Israel, dar ramura de măslin întinsă de liderul palestinian n-a fost primită, pînă acum, de cercurile conducătoare israeliene și nu există semne palpabile că ar fi dispuse s-o facă.

După alegerile parlamentare din 1 noiembrie 1988, încheiate cu un scor aproape egal între cele două principale forțe ale scenei politice israeliene — Likud și Partidul Muncii —, au urmat șapte săp-

---

În această săptămînă...

Colombo. Obiective ale noii conduceri

În cadrul unui interviu, noul președinte al Sri Lankăi, Ranasinghe Premadasa (în imagine) s-a referit la unele din obiectivele pe care și le-a propus ca șef al statului. (Ranasinghe Premadasa a cîștigat alegerile prezidențiale, desfășurate la 19 decembrie, anul trecut, în Sri Lanka și a depus, la 2 ianuarie, jurămîntul pentru un mandat de șase ani).

Între obiectivele evocate de noul șef al statului se află reinstaurarea păcii în țară, crearea unei atmosfere propice desfășurării diferitelor activități și eliminarea sărăciei.

De altfel, încă din discursul rostit după depunerea jurămîntului, Ranasinghe Premadasa s-a angajat să-și dedice activitatea unității, păcii și ordinii în țară. El a chemat pe toți cetățenii țării să contribuie la edificarea unei societăți pașnice și prospere. Dezvoltarea reprezintă o necesitate — a subliniat președintele —, menționînd importanța bizuirii pe forțe proprii. Referindu-se la politica externă, el a spus că vor fi întărite relațiile cu țările prietene, pe baza principiilor egalității, respectului reciproc, suveranității și neamestecului în treburile interne și a reafirmat atașamentul țării sale la politica de nealiniere.

Recent, la Colombo, s-a anunțat formarea unui guvern provizoriu, sub conducerea președintelui Ranasinghe Premadasa. Acest cabinet urmează să funcționeze pînă la alegerile parlamentare programate pentru 15 februarie. În vederea scrutinului parlamentar, recent s-au încheiat înscrierile pe listele de candidați. Potrivit agenției „China Nouă", pentru cele 225 de locuri în forul legislativ sînt înscriși 1 393 de candidați, reprezentînd nouă partide și zece grupări independente.

Pe de altă parte, din Delhi s-a anunțat că India a început retragerea trupelor sale constituind forțele indiene de menținere a păcii în Sri Lanka. După cum a informat un reprezentant oficial indian din Colombo, citat de agențiile de presă, la sfîrșitul săptămînii trecute a fost retras primul batalion, cu un efectiv de circa 1 000 de persoane. Agenția indiană „UNI" a menționat, în legătură cu aceasta, că din forțele indiene de menținere a păcii în Sri Lanka fac parte în total 45 000—50 000 de militari.

tămîni de căutări în vederea găsirii unei formule guvernamentale corespunzătoare, în condițiile continuării revoltei palestiniene din teritoriile ocupate, a proclamării Statului Independent Palestinian, act ce s-a bucurat și se bucură de un larg succes diplomatic, și a dificultăților economice prin care trece, în prezent, Israelul. Guvernarea coaliției ministeriale a celor două principale forțe politice amintite — ce părea, la prima vedere, imposibil de realizat în continuare, ambele părți arborînd poziții diametral opuse — s-a permanentizat pe încă patru ani, divergențele estompîndu-se, pentru a se ajunge la poziții comune față de principalele probleme cu care este confruntat statul israelian. Acordul privind formarea noului guvern, ce va fi prezidat, pînă în 1992, de liderul Likudului, Yitzhak Shamir, s-a bazat pe concesii reciproce atît de ordin intern, cît și de politică externă. Likudul a redus pretențiile privind noile implantări în teritoriile ocupate doar la opt așezări evreiești și a promis să aibă în vedere unele acțiuni favorabile privind procesul de pace în Orientul Mijlociu ; Partidul Muncii a primit vicepreședința Consiliului de Miniștri și importantele portofolii ale finanțelor și apărării ; ambele formații s-au declarat de acord să nu ducă tratative cu O.E.P. și să nu admită crearea statului palestinian independent. La 22 decembrie, noul guvern format din 20 de membri (11 — Likud, 10 — Partidul Muncii, 5 partidele religioase Mahdal și Shas), cel mai numeros cabinet din istoria Israelului, a primit votul de învestitură cu 84 de voturi, contra 19, restul pînă la 120 de deputați abținîndu-se sau fiind absenți.

Prezentînd programul de guvernare, premierul Shamir a subliniat dispoziția cabinetului său de a purta negocieri de pace cu Iordania și reprezentanții palestinienilor din teritoriile ocupate, dar care nu sînt membri ai O.E.P. El a precizat, de asemenea, că un stat palestinian pe teritoriile ocupate nu va fi, în nici un caz, creat în cursul mandatului actualului guvern.

Luînd cuvîntul în Knesseth, noul ministru al afacerilor externe, Moshe Arens, fost ambasador în Statele Unite și ministru al apărării într-un guvern anterior, a afirmat că noul cabinet israelian nu va negocia cu O.E.P., dar va accepta un proces de pace cu participarea palestinienilor care recunosc statul Israel, rezoluțiile 242 și 338 ale Consiliului de Securitate al O.N.U. și „renunță la terorism". Reprezentanții grupărilor de stînga aflate în opoziție l-au întrerupt, amintindu-i că aceste trei condiții au fost acceptate în declarațiile făcute de Arafat la Geneva și, în consecință, n-ar mai exista nici un motiv pentru a nu se iniția negocieri directe cu O.E.P. Dar Arens, situîndu-se pe o poziție intransigentă, a reiterat decizia coaliției guvernamentale de a nu duce tratative cu O.E.P., contestînd, totodată, planul preconizatei conferințe internaționale de pace în Orientul Mijlociu, care, după cum se știe, întrunește un larg sprijin pe plan mondial. Noul șef al diplomației israeliene a menționat, în continuare, că guvernul său se gîndește să facă noi propuneri de pace — fără a le dezvălui însă — cu prilejul vizitei ce intenționează să o întreprindă, în februarie, la Washington, premierul Shamir, pentru a se întîlni cu președintele american George Bush.

Atitudinea intransigentă a actualului guvern israelian nu corespunde, după cum arată unele fapte, cu dorințele și speranțele propriei populații și ale unor cercuri politice ce se situează pe poziții mai realiste. Ultimele sondaje de opinie în rîndurile populației israeliene de origine evreiască indică o majoritate de 54 la sută a celor ce se pronunță pentru tratative directe cu O.E.P. (Se înțelege că, în rîndul celor 800 000 de cetățeni israelieni de origine arabă, procentul este cu mult mai ridicat). Se observă, de asemenea, persistența unor disensiuni în cadrul Partidului Muncii cu privire la politica guvernului de coaliție. S-au anunțat, totodată, posibile contacte între unii oameni politici israelieni cu reprezentanți ai O.E.P. Participarea a patru deputați israelieni (din Partidul Muncii, Mapam și Ratz), alături de reprezentanți ai O.E.P., la conferința organizată, în această săptămînă, la Paris, de Senatul francez, pe tema „Cum ar putea contribui Europa la pacea în Orientul Mijlociu" sau a unor personalități ale Partidului Muncii, foști miniștri de justiție și afaceri externe, la un simpozion în Olanda, unde vor fi prezenți și reprezentanți ai O.E.P., constituie — după opinia agențiilor de presă internaționale — breșe în campania politică dusă de guvern împotriva oricăror contacte cu Organizația pentru Eliberarea Palestinei. Ascendența tot mai accentuată a O.E.P. pe plan internațional, datorită poziției sale realiste și constructive, are, după cum se poate vedea, o rezonanță puternică în rîndurile israelienilor care doresc să trăiască în pace și bună înțelegere cu vecinii lor arabi și, în primul rînd, cu palestinienii.

Noul an 1989 a fost marcat, de la început, de o puternică ofensivă diplomatică, urmărind amorsarea unui eficient proces de pace în Orientul Mijlociu. Aceasta a fost tema convorbirilor dintre Yasser Arafat cu regele Hussein al Iordaniei și președintele Egiptului, Mubarak, a întîlnirilor la nivel înalt avute, în ultimele două săptămîni, de liderul palestinian cu șefii altor state arabe și, în primul rînd, cu regele Fahd al Arabiei Saudite (cu prilejul inaugurării ambasadei palestiniene din capitala acestei țări), a turneului întreprins de suveranul iordanian într-o serie de țări arabe. Ar fi, de asemenea, de menționat contactele la nivel înalt recente sau în perspectivă ale lui Yasser Arafat într-o serie de țări europene, inclusiv vizita sa la Vatican din timpul călătoriei sale în Italia, în ultima parte a lunii decembrie, cît și diligențele întreprinse de cercuri guvernamentale din Europa occidentală în vederea realizării unei înțelegeri în Orientul Mijlociu, toate convergînd spre organizarea necesară de negocieri între Israel și O.E.P. În acest scop, o delegație reprezentativă a parlamentului Comunității vest-europene urmează să viziteze mai multe țări arabe din Orientul Mijlociu și Israelul ; pe direcția respectivă se înscrie și turneul întreprins în zonă de secretarul de stat britanic al afacerilor externe, ca și alte deplasări ale unor personalități politice vest-europene.

Puternica efervescență politico-diplomatică, ce se manifestă în prezent în jurul situației din Orientul Mijlociu, eforturile în vederea unui proces de pace realist și eficient evidențiază perspective favorabile pentru rezolvarea definitivă a conflictului din zonă, distanța de străbătut pînă la atingerea acestui deziderat depinzînd, însă, în primul rînd, de capacitatea de înțelegere, de realismul politic și bunăvoința tuturor părților direct interesate.

Crăciun Ionescu

Întîlnirea dintre regele Marocului și o delegație a Frontului POLISARIO

Referindu-se la întîlnirea de la începutul lunii, din localitatea marocană Marrakech, dintre regele Hassan al II-lea al Marocului și o delegație a Frontului POLISARIO, agenția „TANIUG" sublinia că, după cum afirmă observatorii din țările Maghrebului, principala ei semnificație o constituie faptul că a avut loc. Este vorba de primele contacte oficiale între cele două părți aflate în conflict. Cu excepția unui comunicat succint al agenției marocane „MAP", potrivit căruia regele Hassan al II-lea a primit o delegație a Frontului POLISARIO, iar „discuțiile s-au referit la situația din provinciile sudice, unde se anticipează un referendum", după întîlnire nu s-au făcut declarații oficiale.

Recenta întîlnire a fost inițiată printr-o declarație făcută de regele Hassan al II-lea, anul recut, renunțînd la teza, potrivit căreia conflictul din Sahara occidentală este o „problemă a Marocului și Algeriei" și recunoscînd POLISARIO drept „parte în conflict". Precizările poziției marocane au coincis cu reluarea relațiilor diplomatice dintre Maroc și Algeria și cu începerea procesului de reconciliere politică și integrare economică în regiunea „marelui Maghreb arab". Problema negocierilor directe nu a fost soluționată însă. Marocul a rămas intransigent, în pofida faptului că, după un an și jumătate de negocieri indirecte, mediate de secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, părțile au acceptat „în principiu" planul de pace al O.N.U.

Într-un interviu acordat luna trecută revistei franceze „Le Point", suveranul marocan declara că „ușile palatului (regal de la Marrakech — n.n.) sînt deschise" chiar reprezentanților POLISARIO, care pot veni în calitate de reprezentanți ai organizației și nu ca supuși. Suveranul a adăugat însă că dorește să „discute" și nu să „negocieze".

Frontul POLISARIO a reacționat imediat declarînd că monarhul marocan este un „om al dialogului" și a lăsat să se înțeleagă că este dispus să trimită „o delegație la nivel înalt", care să se întîlnească cu regele Hassan al II-lea. Încetarea neoficială și nedeclarată a focului pe cîmpul de luptă din Sahara occidentală a contribuit la o și mai mare reducere a încordării înainte de întîlnire.

Agențiile de presă opinează că discuțiile de la Marrakech trebuie privite în contextul pregătirilor în vederea celei de a doua întîlniri la nivel înalt a țărilor Maghrebului ce urmează să aibă loc luna aceasta în Maroc. (Prima întîlnire a conducătorilor Algeriei, Marocului, Tunisiei, Libiei și Mauritaniei a avut loc la Alger, la 10 iunie 1988).

Agenția spaniolă „EFE" relevă că Frontul POLISARIO este „optimist" în ce privește rezultatele convorbirilor purtate de reprezentanții săi cu regele Hassan al II-lea al Marocului. M. Sayed, unul din liderii Frontului POLISARIO, a declarat că dialogul cu Marocul va continua, ca o expresie a bunăvoinței ambelor părți. Comitetul Executiv al Frontului POLISARIO urmează să se întrunească, în curînd, pentru a examina rezultatele convorbirilor cu suveranul marocan și a da publicității un comunicat în problema amintită.

Guvernul, opoziția și perspectiva alegerilor

Anul 1989 va fi un an electoral pentru Grecia, iar dezbaterile și controversele de pe scena politică a țării se plasează, de pe acum, în această perspectivă.

Din punct de vedere constituțional, scrutinul — al doilea de la venirea socialiștilor la putere, în octombrie 1981 — ar urma să aibă loc în luna iunie, la încheierea mandatului de patru ani al actualului guvern. Totuși, reverberațiile lui se resimt anticipat și cu acuitate. Confruntat cu o serie de evoluții dificile, pe diferite planuri, guvernul, pe de o parte, insistă și acționează pentru menținerea datei prevăzute de legea supremă. Opoziția, pe de altă parte, unită în jurul acestei revendicări, apreciază, de mai mult timp, că momentul scrutinului a sosit și că guvernul ar trebui să devanseze confruntarea electorală. Este vorba, după cum subliniază comentatorii, de o netă delimitare de poziții, ca urmare a unor evoluții produse, în special, în ultimele luni — un scandal economico-financiar de proporții (așa-numita „afacere Koskotas", vezi „Lumea" 48/1988), unele defecțiuni din sînul guvernului socialist, noile dezvăluiri de fraude în industria armamentului și alte aspecte cu incidențe politice.

Semnele crizei actuale — pe care atît guvernul, cît și opoziția o consideră profundă, conferindu-i, însă, motivații diferite — s-au văzut cel mai clar în decembrie anul trecut, cu ocazia aprobării bugetului pe 1989. Atunci, datorită diferitelor evoluții și speculații contradictorii, primul ministru a avansat, într-un mesaj televizat, posibilitatea demisiei întregului cabinet, în cazul în care prevederile prezentate parlamentului nu ar fi fost aprobate. Era, deopotrivă, s-a apreciat, un apel la „responsabilitate", adresat deputaților, și o chemare la „disciplină" către propriul partid, la întărirea rîndurilor și asigurarea continuității politicii economice a guvernului, care se subsumează programului general de transformări structurale („Allaghi") promovat de Mișcarea Socialistă Panelenă (PASOK). Roadele intervenției primului ministru nu s-au lăsat așteptate. Chiar a doua zi, la 18 decembrie, conform procedurii parlamentare, bugetul a fost aprobat cu 156 de voturi, dintr-un total de 296 exprimate de deputații prezenți. Împotrivă au votat 138 de membri ai parlamentului, înregistrîndu-se și două abțineri. Toate sufragiile întrunite de proiectul discutat s-au datorat votului majorității absolute a socialiștilor, care și-au manifestat încă o dată solidaritatea.

Bugetul ca atare este menit, în optica guvernului, să asigure continuitatea politicii economice de pînă acum, premisele înfăptuirii corespunzătoare a prevederilor planului de dezvoltare pe perioada 1988—1992, anterior aprobate. Cu alte cuvinte, ale unui cincinal de perspectivă și care trece, prin majoritatea obiectivelor sale, dincolo de alegerile din luna iunie. Opoziția, în ce o privește, a criticat îndeosebi marele deficit prevăzut de noul buget (9,26 miliarde dolari), apreciind că acesta ar reflecta neajunsuri mai generale ale politicii economice a guvernului. Totuși, după cum relevă observatorii, rezultatele strategiei economice au fost mai curînd pozitive în ultimul an. Produsul național brut a crescut semnificativ, inflația (deși încă mare) a

Premierul Andreas Papandreu : „Alegerile din iunie nu vor fi devansate"

cunoscut o nouă diminuare (de la 15,7 la sută, în 1987, la 14 la sută), volumul investițiilor a sporit, iar deficitul balanței de plăți s-a înscris pe linia descendentă cunoscută de mai mulți ani. În strînsă corelație cu aceste orientări generale ale acțiunii guvernului, bugetul pe 1989 — din a cărui aprobare cabinetul a înțeles să facă un adevărat „test de încredere", la nivelul parlamentului — prevede o serie de obiective importante, sporirea investițiilor în diferite sectoare economico-sociale. Stabilizarea, dezvoltarea și modernizarea economiei, creșterea constantă a P.N.B., diminuarea și mai accentuată a inflației, reducerea deficitului bugetului de stat și realizarea echilibrului balanței de plăți, sporirea volumului investițiilor de stat și particulare și extinderea consumului intern constituie, pentru anul în curs și pentru o eventuală perioadă post-electorală de guvernare a PASOK, principalele direcții ale cursului politicii economice promovate și aplicate de socialiști.

Pornind de la întregul bilanț al guvernării socialiste, de la reformele inițiate în diferite sectoare, ca și de la orientările promovate pe plan extern, premierul Papandreu și-a exprimat, de mai multe ori pînă acum, încrederea că alegerile din iunie vor asigura partidului său, Mișcarea Socialistă Panelenă, un al treilea mandat consecutiv, și, implicit, posibilitatea de a-și aplica, și în viitorii ani, programul denumit „Allaghi". După ultima remaniere guvernamentală, din luna noiembrie, el menționa, în mod clar, că principala misiune a noului cabinet va fi aceea „de a pregăti victoria PASOK la viitoarele alegeri". Cu toate acestea, controversele și dezbaterile în curs, pe scena politică a țării, sînt emanația unei stări de spirit din care se desprinde, între altele, ideea unui anumit recul al PASOK în rîndul opiniei publice, ca și în confruntarea cu celelalte partide. Simptome evidente de „profundă criză politică", după cum aprecia însuși premierul Papandreu, atribuind, însă, evoluțiile din ultimul timp diferitelor tentative de destabilizare și unor „influențe din exterior". Consecință a acestor fenomene și mutații, principalele partide din afara guvernului — atît Noua democrație și Reînnoirea democratică, de dreapta, cît și P.C. din Grecia și Noul Partid al Stîngii Elene, reprezentate în parlament — au ajuns, în cursul unei întîlniri mult comentate a liderilor lor, desfășurată la 21 decembrie, la aprecierea comună a necesității convocării grabnice de alegeri anticipate, fără a se mai aștepta scadența din luna iunie. Arătînd, potrivit agenției „TASS", că întîlnirea a avut loc „între partide cu programe total diferite", Harilaos Florakis, secretar general al C.C. al P.C. din Grecia, a adăugat : „Ceea ce ne-a unit, în acest moment, este criza la scară națională". Liderii celor patru formațiuni au propus un dialog cu primul ministru, în scopul discutării căilor și modalităților de depășire a situației actuale, al organizării de alegeri anticipate ; sugestia lor a fost respinsă, însă, de șeful guvernului, care a acceptat, în schimb, să-i întîlnească și să discute cu ei separat. La începutul noului an, doleanțele opoziției au fost exprimate, încă o dată, în cursul unei întîlniri a liderilor ei cu președintele Christos Sartzetakis ; cu aceeași ocazie, șeful statului a recomandat „vigilență", apreciind că actuala „criză politică foarte profundă" ar urma să se rezolve în urma viitoarelor alegeri. În aceeași perspectivă, după cum s-a mai anunțat, P.C. din Grecia și Noul Partid al Stîngii Elene au convenit, la mijlocul lunii decembrie, să încheie o „alianță electorală a stîngii", pornind atît de la aprecieri comune asupra situației actuale, cît și de la preocuparea lor de a contracara influența forțelor conservatoare.

Noile manifestări ale crizei politice și perspectivele continuării ei nu au rămas, desigur, în afara sferei de preocupări a guvernării socialiste. Într-o primă instanță, însă, aceasta a reafirmat refuzul oricărei abateri de la termenii constituționali, care prevăd organizarea alegerilor abia în luna iunie. În al doilea rînd, ea a reafirmat postulatul propriei unități, al întăririi coeziunii în fața actualei situații, ca și necesitatea unei „atitudini mai combative" față de revendicările formulate la adresa ei. Atît o linie de conduită, cît și cealaltă au fost expuse cu claritate de premierul Papandreu la o importantă reuniune, din 28—29 decembrie, a celor 140 de membri ai C.C. al PASOK și a principalelor cadre din sînul guvernului. „Partidul — menționa cu această ocazie primul ministru, reluat de agențiile de presă — trebuie să fie activ și să nu rămînă în defensivă în fața tentativelor de a-i provoca dezintegrarea, ceea ce ar putea duce la schimbarea radicală a liniei politice a țării". Formulînd o serie de critici la adresa opoziției de dreapta, pe care a acuzat-o de încercare de destabilizare a vieții politice interne, Andreas Papandreu a anunțat și principalele componente ale strategiei PASOK în perspectiva alegerilor de la jumătatea anului : un congres al partidului în luna martie, un proiect de reformă a sistemului electoral, preconizat pentru luna februarie, pe baza sistemului proporționalității simple, aplanarea scandalurilor economico-financiare și pedepsirea vinovaților, dinamizarea acțiunii guvernului pe toate planurile, întărirea coeziunii formațiunii pe care o conduce. Și aceasta, în pofida unor manifestări centrifuge, înregistrate chiar după remanierea guvernamentală din luna noiembrie și soldate cu demisia unor membri ai noului cabinet.

În actualele dezbateri și confruntări, reflectînd, neîndoios, o atmosferă preelectorală, problemele de politică externă au ocupat și ocupă o pondere mai puțin consistentă. Cu toate acestea, pe agenda guvernului se află preocupări dintre cele mai importante și deosebit de semnificative pentru concepția sa politică generală: continuarea dificilelor și încă imprevizibilelor negocieri cu S.U.A. asupra viitorului statut al bazelor americane din Gre-

cia (cea de-a 13-a rundă a tratativelor era programată chiar pentru această săptămînă, fără ca punctele de vedere ale părților să fi cunoscut o apropiere), relațiile cu C.E.E. (mai ales în perspectiva „pieței interne unificate", din 1992), continuarea procesului de normalizare a raporturilor cu Turcia și, în acest context, sprijinul acordat unei soluții federale în Cipru, ceea ce creează noi premise pentru o posibilă soluție pe cale negociată. Este aproape sigur că asemenea chestiuni, în funcție și de evoluția lor concretă, vor căpăta o pondere sporită în următoarele luni, cîntărind greu în opinia electoratului.

Deocamdată, debutul lui 1989 consemnează dorința clară a guvernului de a continua să aplice, neschimbată, linia politică de reforme și de stabilizare pe plan economic, cu toate că dificultățile de un gen sau altul nu lipsesc. În același timp, opoziția, de dreapta, ca și de stînga, își intensifică inițiativele, solicitînd, la unison, devansarea scrutinului din luna iunie, dar păstrîndu-și, firește, pozițiile și orientările programatice radical diferite. Pe un asemenea fundal, confruntarea electorală — oricum, foarte apropiată — dobîndește un interes politic deosebit.

I. Madoșa

WASHINGTON

Congresul 101

deficitul bugetar și comercial — problemă centrală

Membrii celui de-al 101-lea Congres s-au întrunit pe Colina Capitoliului. Relațiile cu noua Administrație, care va prelua puterea la 20 ianuarie, stau în centrul atenției.

La 3 ianuarie s-au adunat la Washington cei 538 membri ai noului Congres, ales la 8 noiembrie anul trecut, care poartă numărul 101 și despre care analiștii politici americani au și lansat o formulă succintă : noul for legislativ va trebui să facă față unui nou președinte, unei noi Administrații, cîtorva probleme noi și unei mulțimi de probleme mai vechi. Dincolo de această formulare aparent căutată se află o realitate vizibil diferită de cea din urmă cu cîțiva ani, momentul avînd unele caracteristici aparte, ce merită atenție.

În primul rînd, se află continuitatea ce se asigură în deținerea președinției. Situații în care unui președinte, ce și-a încheiat un mandat de opt ani, să-i urmeze un altul, aparținînd aceluiași partid, s-au mai întîlnit, chiar în acest secol. De această dată însă, președintele ales este vicepreședintele fostei guvernări, care accede la putere prin alegeri — împrejurare reeditată abia după 152 de ani. Firesc, este de presupus că multe din ideile, tendințele, dezbaterile ultimilor opt ani vor continua să se afle în atenție în cadrul unei noi Administrații către care, pe de o parte, trecerea se face (în general s-a și făcut) lin și fără hiatusuri, și care, pe de altă parte, a preluat în cîteva posturi importante membri ai Administrației ce își încheie mandatul.

În al doilea rînd, ideea acestei continuități nu trebuie, însă, exagerată, din mai multe rațiuni : viitorul președinte aduce, în mod firesc, și un bagaj de idei diferite, observatorii remarcînd deja că se va asista, mai degrabă, la o revenire a politicilor tradițional republicane ; ca și președintele ales, majoritatea celor numiți în echipă — se apreciază la Washington — nu aparțin curentelor conservatoare, fiind considerate personalități moderate și pragmatice ; împrejurările în care va începe noua guvernare diferă de începutul deceniului, încît se resimte mai acut necesitatea altor abordări decît cele de pînă acum.

În al treilea rînd, cînd este ales un nou președinte, curentul sau curentele care i-au sprijinit accesul la Casa Albă determină și o sporire a reprezentanților respectivului partid în Congres. Or, după foarte multă vreme, fenomenul nu s-a mai petrecut de această dată, opoziția democrată cîștigînd mandate în plus în ambele camere ale forului legislativ. De remarcat un aspect subliniat de revista „U. S. News and World Report" : „Dacă ceva mai puțin de 700 000 de alegători, în șapte state cheie, ar fi votat pentru Dukakis, din cele aproape 90 milioane voturi înregistrate, Bush ar fi pierdut voturile electorale (dar nu și votul popular) și Casa Albă". În asemenea împrejurări, viitorul președinte va fi nevoit să conlucreze cu Congresul într-o măsură mai mare decît predecesorul său — fapt admis încă de la început în declarațiile sale.

În al patrulea rînd, acest Congres 101 diferă în foarte redusă măsură de precedentul. Vor fi 262 democrați (cu șapte mai mulți) și 173 republicani în Camera Reprezentanților și 55 democrați (cu unul mai mult) și 45 republicani în Senat. 98 la sută din cei care au solicitat realegerea în Camera Reprezentanților au cîștigat. „U.S. News and World Report" aprecia că va fi un Congres cu majoritate democrată, „gata să-l asalteze pe președinte într-o varietate de probleme". Or, cum acestea s-au știut din prima clipă, și o parte și cealaltă și-au declarat intenția unei conlucrări. „Problemele națiunii sînt serioase, iar sfidările — mari", declara noul lider al majorității, senatorul George Mitchell.

În general, chiar și funcțiile importante din Congres au rămas încredințate acelorași persoane. Singura modificare majoră îi privește pe democrați, care și-au ales drept lider în Senat pe tînărul senator de Maine, George Mitchell. Adept al fiscalității progresive, el va deține un rol important în negocierile privind bugetul, de departe cel mai important dosar aflat atît pe agenda Congresului, cît și a Administrației viitoare.

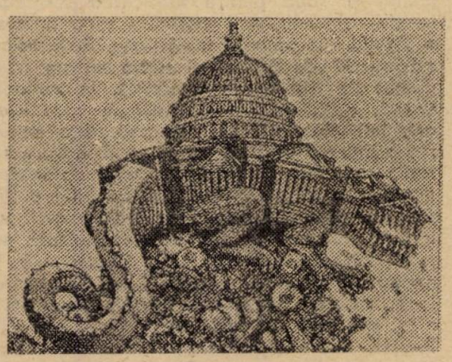

„Monstrul" deficitului în viziunea revistei „U. S. News and World Report"

71 la sută dintre americani — constată sondajele — consideră dosarul deficitului bugetar problema cea mai importantă a țării. Majoritatea oamenilor politici au făcut declarații privind urgența reducerii deficitului bugetar ; consilierii președintelui ales au afirmat că acestuia i se va acorda prioritate ; George Bush însuși a promis că deficitul va fi eliminat pînă la sfîrșitul mandatului : „Trebuie să ne așezăm și să discutăm cu Congresul pentru a elabora un acord cu privire la deficitul bugetar — și aceasta cît mai repede".

Întrebarea esențială este : prin ce fel de metode ? În timpul campaniei electorale, Bush a repetat că nu va recurge la sporirea impozitelor. Acum, experții, economiștii și o majoritate a Congresului sînt de părere că este imposibil să se evite și o sporire a impozitelor. George Bush a mai promis în timpul campaniei electorale că va extinde programele existente în domeniile educației și mediului înconjurător — deci, fonduri adiacente. De unde vor fi luați banii ? Bush a propus un plan numit al „înghețării flexibile", potrivit căruia mai multe programe federale nu vor crește decît în funcție de procentul inflației, altele vor fi reduse, iar altele vor spori. Dar nu este încă limpede cum ar fi aplicată în practică o asemenea idee. Deficitul bugetar (ca, de altfel, și deficitul comercial) a atins niveluri fără precedent în timpul Administrației Reagan, provocînd mari dificultăți economiei și temeri în legătură cu stabilitatea economică. Deși au fost impuse măsuri drastice în ultimii doi ani, deficitul a continuat să atingă 155 miliarde dolari în anul fiscal încheiat la 30 septembrie 1988, iar pentru cel în curs se prevăd 136 miliarde dolari. Pentru eliminarea imensei poveri pînă în anul 1993 este nevoie de o coerentă politică pe termen lung, de conlucrare între Legislativ și Executiv, de diminuarea cheltuielilor, în primul rînd a celor militare, răspunzătoare în mare măsură de sporirea deficitelor. Senatorul Lloyd Bentsen, influent democrat, înclina să creadă că va fi greu să nu se recurgă și la sporirea impozitelor : „Avem de înfruntat un munte de datorii".

Dacă bugetul constituie prioritatea cea mai stringentă, alte dosare sugerează, și ele, o independență mai marcantă a acestui Congres 101. În domeniul apărării, este larg împărtășită impresia că forul legislativ nu va aproba vreo creștere semnificativă a cheltuielilor. Mai mult, vor exista presiuni ca Administrația să nu piardă prilejurile favorabile pentru a se ajunge la un acord cu Uniunea Sovietică de reducere a armelor nucleare strategice. Observatorii înclină să creadă că se va căuta compromisul și în alte direcții de politică externă. În politica americană față de Nicaragua, de pildă, se pare că vor fi mai puține dezacorduri între Bush și Congres, decît în timpul actualei Administrații. James Baker, viitorul secretar de stat, a anunțat că va urmări o abordare diplomatică a conflictelor din America Centrală, ceea ce i-a atras deja sprijinul legislatorilor democrați.

Dar, deocamdată, este prematur să se facă supoziții, deoarece George Bush va fi instalat ca președinte la 20 ianuarie și abia atunci va anunța, cel puțin în linii mari, ce anume intenționează să realizeze în timpul mandatului său și, mai ales, în primul an de guvernare.

Stelian Țurlea

REPORTAJ PE GLOB

Iaroslavl

Vasile Crișu

Iaroslavl, 260 kilometri nord-est de Moscova. Ajungem în oraș, seara, destul de tîrziu, la coborîrea din vagon ne învăluie rafale reci de vînt amestecate cu pulberi de zăpadă, ne uităm după un hamal și, în ciuda alicelor de gheață pe care, din minut în minut, iarna – instalată aici cu toată asprimea, deși e abia sfîrșit de octombrie – ni le aruncă în obraz, îl descoperim nu prea departe. Aranjează, meticulos, pe o platformă cu rotile, aproape cît o căruță de mare, valize, coșuri, pachete, rucsacuri, saci – mă rog, tot ce poate avea un călător la el. Punem în acest talmeș-balmeș și bagajele noastre, mai sînt aduse și altele, în fine, cînd mormanul ia proporții care te fac să-ți pui întrebări referitoare la legile echilibrului, zdrahonul bărbos cu placheta de hamal prinsă de șubă trece o chingă lată prin mînerele geamantanelor așezate mai stabil și strînge, cu dexteritatea meseriei bine știute, grămada, punînd-o, apoi, printr-o opintire zdravănă, în mișcare. Îl urmăm, ciopor, pe „omul nostru", sîntem vreo 20, nu pune nimeni mîna să-l ajute, cred, de altfel, că asta ar constitui o lezare a atribuțiilor pe care însuși cărăușul n-ar admite-o, deplasarea se face, în consecință, cu încetinitorul, dar, mărturisesc, nu știu dacă am fi parcurs mai repede, prin viscol, cele circa 300 de metri pînă la stația de taxiuri unde, contra unei sume modice per bagaj (parcă 10 kopeici), fiecare își ia, din nou, în primire lucrurile. Din acest moment, ritmurile intră în normal, un taxi ne duce, în mai puțină vreme decît ne-a trebuit de la vagon pînă în fața gării, la hotelul „Iubileinaia".

De aici, a început, de fapt, cunoștința cu orașul. A doua zi. Printr-o confuzie. Explicabilă, într-un fel, pentru cel ce, asociind Iaroslavlul cu Volga, pe care se află așezat, se extaziază în fața oglinzii de ape pe care le descoperă, dimineața, de la fereastra hotelului, crezîndu-se martorul unui neprețuit răsărit de soare pe marele fluviu. Am avut convingerea, deci, că splendida panoramă ce se deschidea, dincolo de hotel, într-o limpezime de cristal, survenită, ca prin miracol, după viscolul de noapte, își adună liniile și culorile diafane din undele molcome ale Volgăi pe care, iată, dacă întindeam mîna, aș fi putut, parcă, să le ating, atît mi se păreau de apropiate. Eroare, după cum aveam, curînd, să aflu. Pe sub fereastră curgea nu Volga, ci rîul Kotorosl, răsfirîndu-și larg apele înaintea vărsării, spre un capăt al orașului, în matca fluviului.

Una din emblemele noii arhitecturi a orașului: „Teatrul tinerilor spectatori", inaugurat în urmă cu cinci ani

Nu trebuie, cred, să mai spun că o primă ieșire din hotel a fost consacrată locului de întîlnire a rîului cu Volga. Privelиștea, neasemuită, servește drept magnific decor legendei despre întemeierea orașului, în vremuri străvechi, pe care ne-o relatează un ghid de la oficiul de turism local. Este vorba de o poveste în care se împletesc date autentice cu elemente ale vechiului folclor rus, transpunînd ascultătorul într-o veritabilă atmosferă de basm. Se zice, astfel, că pe aceste locuri dominau, de-o parte și de alta a fluviului, păduri neumblate, în care stăpîn absolut era Moș-Martin, drept pentru care vechile cronici denumeau vastele întinderi drept „colțul ursului". Și, cînd Iaroslav cel Înțelept, fiul cneazului kievian Vladimir a coborît cu corăbiile pe Volga, a ales, datorită bunei poziții strategice de apărare, locul de vărsare în fluviu a rîului Kotorosl, pentru a ridica un fort. Pe mal a fost, însă, atacat de „stăpînul" pădurilor, ursul. Neînfricat, Iaroslav cel Înțelept l-a înfruntat, înarmat doar cu o secure, răpunînd, după o încleștare ce a durat „cît a stat și soarele pe cer", cumplita fiară. Pe locul luptei a hotărît să fie ridicată o așezare, care să-i poarte numele. Așa a apărut Iaroslavl, stema sa reprezentînd, în amintirea întîmplărilor legendare, un urs purtînd pe umăr o secure...

Veacurile au trecut, iar orașul s-a dezvoltat continuu, datorită, în primul rînd, poziției geografice, constituind un însemnat popas pe calea de apă a Volgăi spre nord, mult folosită de negustori. Au înflorit meșteșugurile, legate mai întîi de repararea și confecționarea corăbiilor, lemnul necesar existînd din belșug, au apărut, apoi, întreprinderi manufacturiere, asigurînd alte trebuințe, astfel că, într-o perioadă istorică relativ scurtă, Iaroslavl a devenit un important centru economic al Rusiei. La sfîrșitul secolului al XVIII-lea, spre exemplu, în oraș se puteau număra 70 de întreprinderi manufacturiere, între care 20 pentru prelucrarea pieilor și două pentru fabricarea textilelor, considerate cele mai mari din zona nordică a Volgăi. Iar un veac mai tîrziu, în Iaroslavl existau 47 de fabrici și uzine cu un nivel ridicat de înzestrare tehnică, în ramurile textilă, chimică și alimentară, în care erau angajați circa 10 000 oameni, alte numeroase întreprinderi de mai mică anvergură, toate profilîndu-i, însă, caracterul de însemnat centru industrial al părții centrale a Rusiei. Caracter puternic accentuat în anii puterii sovietice, cînd aici au fost ridicate noi mari întreprinderi, de certă importanță în ansamblul economiei U.R.S.S. – de anvelope, motoare, apratură Diesel, fibre tehnice, prelucrare a produselor petroliere etc. Firește, dezvoltarea orașului nu a avut loc numai în plan economic, ci și în domeniul cultural – Iaroslavl beneficiind de o moștenire bogată în această direcție, de monumente arhitectonice unicat, adăpostind valoroase tezaure de artă –, al învățămîntului, pe tărîmul infrastructurii cu caracter social.

Iarnă pe Volga, la Iaroslavl

De pe esplanada de pe malul drept al Volgăi, orașul formează un fundal specific, silueta sa, odată prinsă pe retină, nemaiputînd fi confundată cu a nici unei alte localități. Se disting, clar, în pofida unor prefaceri contemporane, cele trei sectoare, apărute în timp, asemeni straturilor geologice : Kremlinul alb, de unde se întind, ca verigile unui lanț, la distanțe egale, cupolele sferice ale vechilor biserici rusești ; așezămintele foștilor negustori, vădind opulență, înconjurate de un șanț cu apă și un val de pămînt (acum, pe firul șanțului, își încolăcește asfaltul o șosea, iar valul de pămînt a devenit o apreciată „zonă verde") ; și locul destinat locuințelor sărmane ale „mujicilor", nepreväzut cu nici o întăritură de protecție, pentru că, nu-i așa, cine ar fi atentat la sărăcia lor. În acest ultim sector au fost ridicate, în anii puterii sovietice, o puzderie de blocuri moderne, punînd în umbră, prin eleganța formelor (ce splendidă revanșă) clădirile potentaților de altădată. Dincolo de acestea, spre nord, peste gara fluvială, se întinde o mare platformă industrială, vizibilă după multiplele turnuri de răcire și coșuri înalte ce fumegă permanent. Mi s-a părut a fi, prin puternicul contrast cu restul am-

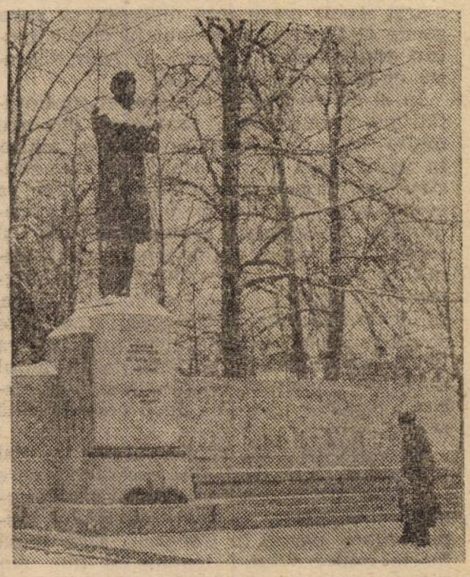

Monumentul poetului N. A. Nekrasov, înălțat în vecinătatea marelui fluviu

biantei de puritate a orașului, un semnal menit nu doar a evidenția dezvoltarea impetuoasă a rețelei de fabrici și uzine, necesare, firește, economiei, dar și a sublinia cît de în serios trebuie luate preocupările ecologice în bazinul acestei mari artere fluviale europene (intr-o convorbire ulterioară cu primarul orașului, acesta avea să le enumere, de altfel, la loc de frunte pe agenda acțiunilor municipalității, a factorilor responsabili din alte numeroase orașe riverane Volgăi).

Cîțiva pași alături cu fluviul au darul să stîrnească, din nou, imaginația. O piatră, plasată cu ocazia jubileului împlinirii a 975 de ani de atestare documentară a orașului (1010–1985), ar determina, aproximativ, locul unde, potrivit legendei, Iaroslav cel Înțelept ar fi decis să se înceapă construcția primului fort rusesc pe Volga. Aici, municipalitatea are intenția să ridice un monument al întemeietorului localității. Ceva mai departe, o clădire nu prea mare, cu fațada albă, amintește alte file de istorie. În ea, scrie Lev Tolstoi în nemuritorul „Război și pace", a fost transportat prințul Andrei Bolkonski după ce a fost grav rănit în marea bătălie de la Borodino (7 septembrie 1812), dusă împotriva oștilor invadatoare ale lui Napoleon. La o mică distanță ne întîmpină un monument impunător al bardului ce și-a închinat lira poporului, N.A. Nekrasov, și care și-a petrecut copilăria pe aceste meleaguri, afirmînd, în stihuri tulburătoare, că „numai aici pot eu să fiu poet". An de an, pe platforma largă a monumentului, ca și la casa-muzeu „Karabiha", se desfășoară un festival unional de poezie, ce-i poartă numele, manifestare căreia vecinătatea Volgăi îi imprimă o solemnitate aparte.

Firește, nu doar pe malurile fluviului pot fi găsite monumentele, mai vechi și mai noi, ce conferă Iaroslavlului puternica-i personalitate. Ele se află pretutindeni în oraș, ar cere un spațiu întins pentru a fi doar enumerate și, în discuțiile purtate, au fost frecvent menționate, cu justificată mîndrie. Așa după cum, indiferent de temă, nici un interlocutor n-a omis să amintească „prioritățile" consemnate de Iaroslavl : aici a fost descoperit monumentul unicat de literatură rusă veche „Cîntec despre oastea lui Igor" ; a fost întemeiat primul teatru dramatic național rus (în 1750, de F. Volkov) ; a fost editat primul ziar provincial ; a fost creată prima organizație marxistă din nordul Rusiei ; au fost fabricate primul troleibuz și primul motor-diesel din țară ; la începutul anilor '30, a fost construită prima fabrică din lume de cauciuc sintetic ; prima femeie-cosmonaut a lumii este o cetățeancă a acestui oraș – Valentina Tereșkova...

Iaroslavl nu trăiește, însă, numai din amintiri. El este înscris, plenar, în orbita actualelor transformări politico-economice și sociale pe care le străbate întreaga țară, aportul său în această direcție fiind subliniat, deopotrivă, de eforturile consacrate modernizării unităților industriale – și, totodată, racordării lor la exigențele ridicate de prezervarea mediului înconjurător –, de lărgire a spațiului locativ destinat populației (care a atins aproape 700 000 locuitori) și de utilare a acestuia cu mijloacele de confort contemporane, de îmbunătățire generală a condițiilor de trai ale oamenilor, de sporire a zestrei culturale, a spațiilor de învățămînt, de odihnă și recreere. Convorbirile avute în legătură cu aceste subiecte la municipalitate, cu președintele sovietului orășenesc, A. I. Reabkov, și la Uzina de pompe de injecție-Diesel de înaltă presiune, cu secretarul Comitetului de partid, A. I. Korotkov, au relevat, în mod specific, gama largă a acestor preocupări, rezultatele obținute, ca și o serie de dificultăți inerente adaptărilor la noul stil de muncă, cerut de înseși înaltele obiective propuse de conducerea P.C.U.S. și a statului sovietic în toate domeniile de activitate. Ca și încrederea că, la fișele bogatei cronici de fapte ce au făcut faima Iaroslavlului vor fi adăugate, permanent, altele noi.

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

Cuvîntarea rostită de Erich Honecker la cea de-a 70-a aniversare a Partidului Comunist din Germania

În cuvîntarea rostită la festivitatea prilejuită de împlinirea a 70 de ani de la înființarea Partidului Comunist din Germania, Erich Honecker, secretar general al C.C. al P.S.U.G., președintele Consiliului de Stat al R.D.G., a relevat, între altele, că, în prezent, se poate afirma, în mod îndreptățit, că ceea ce s-a realizat în R. D. Germană prin munca întregii clase muncitoare, sub conducerea partidului clasei muncitoare, va rămîne în istorie. În statul nostru, în partidul nostru, în politica dusă de acestea pentru înfăptuirea socialismului și a păcii — a spus vorbitorul — se regăsesc moștenirea mișcării muncitorești revoluționare germane, țelurile și idealurile acelor luptători care au întemeiat, în urmă cu 70 de ani, Partidul Comunist din Germania. Nu negăm faptul — a arătat Erich Honecker — că, de-a lungul istoriei P.C.G., au existat și greșeli politice sau soluții eronate. Dar comuniștii au fost întotdeauna apărătorii unei cauze drepte și au învățat din greșelile făcute, le-au corectat. Celor care se referă astăzi la greșelile din trecut ale P.C.G. trebuie să le amintim că istoria germană cunoaște evoluții eronate, catastrofale, neglijențe fatale, greșeli grave, care însă nu pot fi puse în seama comuniștilor. Dacă ar fi fost după voința lor, bazele puterii imperialiste ar fi fost distruse încă de acum 70 de ani. Astfel, nu ar mai fi existat nici fascismul, nici lagărele de concentrare, nici pogromurile, nici vreun holocaust, nu ar mai fi izbucnit un al doilea război mondial de pe pămîntul german.

Referindu-se la succesele obținute de R.D.G., în edificarea noii orînduiri, Erich Honecker a arătat, între altele, că venitul național s-a dublat față de 1971 și că, în anii '80, acesta a sporit anual, în medie cu 4 la sută, creșterea economică a fost marcată de utilizarea tehnologiilor de vîrf și, începînd cu anul 1986, sporirea realizărilor din industrie și construcții se bazează în exclusivitate pe creșterea productivității muncii.

În Occident — a menționat vorbitorul — unele persoane nu contenesc să ne dea sfaturi, potrivit cărora ar trebui să rezolvăm lucrurile altfel. Ni se recomandă să renunțăm la experiența noastră și am fi foarte lăudați dacă, de exemplu, am trece la așa-numita economie de piață. Dacă, prin aceasta, ne-am lăsa îndemnați să renunțăm la unitatea politicii economice și sociale, să sacrificăm principiul securității sociale, să scădem nivelul de trai al clasei muncitoare, să acceptăm șomajul — ar fi conform dorinței lor. Nu, la noi nu va exista o economie de piață, deoarece aceasta duce la reprivatizarea mijloacelor de producție și, astfel, la capitalism.

Avem, desigur, în vedere experiența celorlalte țări socialiste, a menționat Erich Honecker. Dar nu avem nici un motiv de a copia practica unuia sau altuia dintre statele frățești, pe lîngă faptul că aceasta ar fi în contradicție cu principiile marxismului. Noi urmăm legile general-valabile ale revoluției socialiste și construcției socialiste, care constau în respectarea puterii politice a clasei muncitoare, rolul conducător al partidului, proprietatea socială asupra celor mai importante mijloace de producție, economia socialistă planificată, conducerea și planificarea socială, rolul decisiv al ideologiei socialiste.

Prin angajamentul de a face totul ca, pe pămîntul german, să nu mai fie vreodată război, ci întotdeauna pace, P.S.U.G. continuă lupta P.C.G. pentru realizarea celui mai important drept al omului, dreptul de a trăi în pace. Statul nostru socialist își aduce o contribuție activă la crearea unei lumi pașnice, lipsite de arme nucleare, la înfăptuirea dezarmării și înțelegerii, pronunțîndu-se pentru unirea tuturor forțelor realismului și rațiunii împotriva pericolului unui infern nuclear — a subliniat, în continuare, Erich Honecker.

Schimbările pozitive pe plan internațional ne întăresc convingerea că, în pofida existenței unor probleme deosebit de complicate și a unor dezacorduri adînci, este posibil să se treacă de la confruntare la cooperare și să se realizeze un sistem de securitate internațional cuprinzător. După intrarea în vigoare a acordului sovieto-american privind lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, se impune realizarea unor noi pași în vederea reducerii potențialelor militare atît în domeniul nuclear, cît și în cel convențional, a spus vorbitorul. Pacea a fost, este și rămîne dorința noastră cea mai mare. Politica noastră externă, consolidarea multilaterală a patriei noastre socialiste servesc acestui obiectiv, a subliniat, în încheiere, Erich Honecker.

Fidel Castro despre construcția socialistă în Cuba

Cu prilejul marcării celei de-a XXX-a aniversări a revoluției cubaneze, președintele Fidel Castro — scrie agenția „Prensa Latina" — a pronunțat un amplu discurs, în care a evidențiat realizările obținute în domeniul economiei, educației și învățămîntului. El a subliniat caracterul creator al revoluției cubaneze și a relevat că țara sa a reușit să construiască socialismul la numai 90 de mile distanță de statul capitalist cel mai puternic din lume, în condițiile unei blocade economice puternice.

Revoluției noastre nu i-a lipsit spiritul creator, a subliniat Fidel Castro, menționînd, între succesele obținute, eradicarea analfabetismului. Vorbitorul a relevat că toate sectoarele economiei naționale s-au dezvoltat, anual, în medie, cu 4 la sută. Astfel, producția de oțel a crescut, în acești ani, de 16 ori, cea de energie electrică — de 8 ori, iar cea de citrice

— de 17 ori. Rezultate importante s-au înregistrat şi în domeniul sănătăţii : indicele de mortalitate infantilă este similar cu cel din S.U.A., la Havana el fiind chiar mai scăzut decît la Washington. Preşedintele Fidel Castro a evidenţiat, de asemenea, succesele obţinute în domeniul cercetării şi practicii medicale. Şomajul, care era de 30 la sută în 1958, a fost eradicat, iar sistemul de asigurări sociale cuprinde, astăzi, întreaga populaţie a ţării, a adăugat el.

Preşedintele Fidel Castro a subliniat, în continuare, că revoluţia cubaneză nu îşi propune să-şi modifice calea spre socialism. „Nu este nevoie să mergem nicăieri ca să învăţăm", a precizat el.

Referindu-se la diverse aspecte ale situaţiei internaţionale, Fidel Castro şi-a manifestat îngrijorarea în ce priveşte tentativa membrilor permanenţi ai Consiliului de Securitate de a reduce în Namibia forţele de menţinere a păcii, „căştile albastre" ale O.N.U. Totodată, preşedintele cubanez a anunţat că, la 10 ianuarie, se vor întoarce în patrie 10 ianuarie, se întorc în patrie primii 3 000 de militari cubanezi din Angola.

„Pentru ţările lumii a treia, pacea este vitală — a arătat, între altele, Fidel Castro —, deoarece, într-o astfel de situaţie, o parte a sumelor alocate înarmării pot fi transferate în scopul dezvoltării. Dorim o pace în dreptate, independenţă şi securitate pentru toate popoarele lumii", a încheiat şeful statului cubanez.

R. P. BULGARIA

Obiective ale planului economic pe acest an

În cadrul sesiunii Adunării Populare din ultima săptămînă a anului trecut, Stoian Ovciarov, ministrul bulgar al economiei şi planificării, a declarat că prevederile fundamentale ale proiectului planului de dezvoltare tehnico-ştiinţifică a ţării în 1989 se încadrează în limitele potenţialului real al economiei naţionale, asigurînd nu numai realizarea indicatorilor prevăzuţi pe perioada celui de-al IX-lea plan cincinal (1986—1990), ci şi depăşirea lor.

Referindu-se la principalele realizări ale economiei în anul încheiat, ministrul a relevat că indicatorii cantitativi şi calitativi fundamentali vor fi, în general, îndepliniţi. Venitul naţional va creşte cu 6,2 la sută, consumul de energie şi metal este în scădere. Schimbările structurale din economia naţională s-au adîncit, ca rezultat al progresului tehnico-ştiinţific. Electronica şi construcţiile de maşini au adus cea mai mare contribuţie la aceste schimbări calitative.

Ministrul a menţionat că, în cursul anului 1988, volumul comerţului exterior a crescut cu 3,5 la sută, structura exportului s-a îmbunătăţit prin sporirea ponderii utilajelor şi echipamentului. Ponderea materiilor prime, combustibililor şi a furajelor a scăzut.

Condiţiile climaterice nefavorabile şi unele carenţe de ordin organizatoric au împiedicat realizarea obiectivelor stabilite în sfera agriculturii — arată agenţia „BTA". Producţia de cereale, legume, sfeclă de zahăr, struguri a scăzut considerabil în anul 1988. În pofida unor deficienţe, creşterea anuală medie a venitului naţional, în primii trei ani ai planului cincinal, a fost de aproximativ 5,6 la sută, în condiţiile în care planul cincinal prevedea o creştere de 5,4 la sută.

În ce priveşte principalele prevederi ale proiectului planului de stat pe 1989, ministrul economiei şi planificării a declarat că se are în vedere ca produsul naţional brut să crească cu cel puţin 6,5 la sută. Comparativ cu anul precedent, venitul naţional va creşte cu 6,2 la sută. Schimbările pozitive vor fi realizate, cu precădere, pe baza creşterii productivităţii sociale a muncii, a folosirii mai raţionale a combustibililor, materiilor prime şi nutreţurilor.

Se conturează — a relevat demnitarul bulgar — o nouă politică în domeniul investiţiilor, strîns legată de înnoirea structurală şi tehnologică. Se prevede ca 79,1 la sută din volumul investiţiilor să fie folosit pentru înnoirea tehnologică în sfera producţiei materiale.

Obiectivele stabilite în plan vor fi realizate prin concentrarea eforturilor în sectoarele-cheie ale economiei : electronica, biotehnologia şi industria chimică, ramurile de vîrf ale construcţiei de maşini, sectorul agroindustrial. Va fi înfăptuită, cu consecvenţă, o politică de limitare şi eliminare a ineficienţei, a producţiei şi activităţilor nerentabile, a tehnologiilor depăşite, a produselor de slabă calitate.

Înnoirea structurală şi tehnologică a economiei, ca principal factor al unei noi creşteri calitative, — s-a arătat la sesiunea Adunării Populare — îşi va găsi expresie în folosirea la maximum a capacităţilor de sinteză între ştiinţă, informatică şi computere, în creşterea hotărîtoare a „inteligenţei" produselor şi sistemelor, în lărgirea cooperării tehnologice şi în domeniul investiţiilor cu societăţi şi organizaţii de frunte din ţările socialiste şi nesocialiste. Proiectul de plan acordă o atenţie specială creării de întreprinderi mici şi mijlocii.

Schimbările structurale şi tehnologice — subliniază agenţia „BTA" — vor include toate ramurile şi sferele economiei, dar ele vor fi mai profunde în domeniile prioritare. Producţia în domeniul electronicii se axează pe necesităţile populaţiei. În industria biotehnologică, eforturile se vor concentra asupra folosirii cuprinzătoare a resurselor şi materialelor. Se va acorda atenţie dezvoltării industriei constructoare de maşini, optoelectronicii şi tehnologiei laserilor. În ce priveşte complexul agrar, se prevede ca producţia de cereale să atingă 9,5 milioane tone. Producţia la alte culturi va fi, de asemenea, sporită. În domeniul dezvoltării zootehniei, atenţia se va concentra asupra refacerii şeptelului.

În domeniul energetic, va fi sporită ponderea relativă a energiei electrice generate de centralele nucleare prin darea în funcţiune a celui de al 6-lea bloc energetic la centrala nucleară „Kozlodui".

În sfera politicii sociale, se prevede sporirea produselor pe piaţa internă, îmbunătăţirea şi diversificarea serviciilor către populaţie. Cantitatea de mărfuri pe piaţă va fi sporită cu 12 la sută, în scopul lichidării deficienţelor în unele domenii.

În sfera relaţiilor economice externe se prevede adîncirea cooperării cu ţările socialiste, care va fi îmbogăţită cu forme noi. Relaţiile economice externe cu ţările nesocialiste — arată agenţia bulgară de presă — vor fi dezvoltate ţinînd seama de noile realităţi pe plan internaţional şi de perspectivele create pe această bază pentru noi forme de cooperare.

I.O.

R. P. CHINEZĂ

Preocupări privind dezvoltarea producţiei agricole

Într-o rezoluţie dată recent publicităţii la Beijing şi relatată de agenţia „China Nouă", C.C. al P.C. Chinez şi Consiliul de Stat lansează un apel la eforturi energice pentru obţinerea de recolte maxime în 1989 şi stabileşte o serie de măsuri vizînd accelerarea producţiei agricole. Măsurile enunţate se referă, între altele, la sporirea investiţiilor în agricultură, creşterea preţurilor de achiziţionare a cerealelor, intensificarea activităţii în domeniul construcţiilor capitale în mediul rural, lansarea unei campanii de educare în rîndul ţăranilor.

Rezoluţia subliniază că sporirea producţiei agricole este extrem de importantă pentru menţinerea preţurilor sub control şi stabilizarea situaţiei economice. Se afirmă că, în ultimul deceniu, s-au înfăptuit mari realizări în economia rurală a Chinei şi o cotitură majoră spre mai bine în producţia agricolă. Cu toate acestea, subliniază documentul, în ultimii ani s-au înregistrat noi fluctuaţii în producţia de cereale, o scădere considerabilă a producţiei de bumbac şi instabilitate în creşterea porcinelor, toate acestea paralel cu o creştere substanţială a cererii de produse agricole. Ca urmare, decalajul dintre cerere şi ofertă s-a accentuat, ceea ce a făcut ca agricultura, îndeosebi producţia de cereale, să stea în centrul preocupării întregului partid şi popor. Rezoluţia reafirmă politica de livrare a îngrăşămintelor chimice şi carburanţilor proporţional cu volumul de cereale vîndute de către ţărani, menţionînd că vor fi oferite o serie de avantaje în domeniul investiţiilor, împrumuturilor bancare şi mărfurilor pentru uz agricol acelor provincii şi regiuni autonome care vînd cereale cu ridicata către alte regiuni. Anul viitor vor fi alocate mai multe fonduri în agricultură, îndeosebi investiţii în domeniul construcţiilor capitale în mediul rural ; vor fi majorate partea din bugetul de stat alocată pentru uz agricol, fondurile agricole locale şi împrumuturile pentru producţia agricolă.

Începînd cu 1989 — se arată în rezoluţie —, organele executive la diverse niveluri vor trebui să aprobe alocaţii speciale pentru dezvoltarea agriculturii.

Întreprinderile de la sate şi oraşe trebuie să se dezvolte în mod constant, iar metodele lor de administrare să fie îmbunătăţite — subliniază documentul citat. Întreprinderile cu conducere colectivă, care întrunesc condiţiile necesare, pot practica sistemul deţinerii de acţiuni.

Rezoluţia cere comitetelor de partid şi organelor de stat la diverse niveluri să-şi întărească activitatea de conducere în munca în mediul rural şi să aplice, cu consţiinciozitate, principiul călăuzitor al dezvoltării economiei naţionale avînd ca bază agricultura.

Ilie Olteanu

S.U.A. — PIAŢA COMUNĂ

Un nou episod al dezacordurilor comerciale

Diferendul comercial dintre Piaţa comună şi S.U.A. a luat proporţii îngrijorătoare — se afirmă în cercurile de la Bruxelles şi Washington. Cu începere de la 1 ianuarie a.c., Statele Unite au dublat preţul de vînzare cu ridicata al unor produse vest-europene care intră pe pieţele lor. Măsura S.U.A. sancţionează, în acest fel, interdicţia ridicată de comunitatea economică vest-europeană împotriva importurilor americane de carne tratată cu hormoni de creştere. Cauza acestui nou blocaj în relaţiile bilaterale o reprezintă măsurile de politică comercială din angrenajul puternicului şi persistentului dezacord dintre S.U.A. şi C.E.E. în problemele agricole.

„Bătălia hormonilor" între doi dintre cei mai importanţi parteneri comerciali din lume nu surprinde, deoarece survine în contextul unor ample dezacorduri. În primul rînd, masivele subvenţii agricole guvernamentale pe care părţile le practică, dar S.U.A. ar dori să le vadă abolite mai degrabă din partea „celor 12", deoarece din cauza acestora au pierdut, în intervalul 1980—86, 15 la sută din piaţa mondială a cerealelor. În al doilea rînd, temerea Washingtonului de posibile discriminări împotriva exporturilor americane, ca urmare a unor măsuri comunitare în perspectiva creării pieţei unice pînă în 1992. În al treilea rînd, vest-europenii sînt îngrijoraţi de posibilitatea pierderii unor exporturi, ca urmare a încheierii şi intrării în vigoare, de la 1 ianuarie a.c., a Tratatului liberului schimb între S.U.A. şi Canada. Acesta acoperă o arie foarte largă — industria, agricultura, energia, serviciile, investiţiile, dar nu transporturile şi cultura, şi suprimă, timp de zece ani, bariere tarifare şi netarifare între doi dintre cei mai mari parteneri comerciali din lume, ale căror schimburi comerciale au reprezentat, în 1988, 181 miliarde dolari şi tinde să ducă la crearea, pînă în anul 2000, a unei pieţe nord-americane unificate. Şi numărul cauzelor dezacordurilor ar putea continua.

Prin comparaţie, volumul comerţului anual dintre S.U.A. şi Piaţa comună se ridică la circa 150 miliarde dolari. Contenciosul în actualitatea fierbinte — „bătălia hormonilor", cum le place agenţiilor internaţionale să-l numească — are imprimată, este adevărat, la o scară mai redusă, caracterele dezacordurilor fundamentale de interese într-o serie de domenii, cu prioritate cele ale împărţirii şi dominării pieţelor comerciale. Deci, în acest caz particular, S.U.A. au ridicat cu 100 la sută taxele vamale la o serie de produse importate din Piaţa comună, afectînd, astfel, bunuri în valoare de peste 100 milioane dolari. Oficialităţi ale Pieţei comune au precizat că refuzul lor de a accepta unele produse agricole americane (carne de vită tratată cu hormoni de creştere) are la bază considerente de ordin sanitar. Reprezentantul comercial al S.U.A., Clayton Yeutter, a respins motivaţia : „Comunitatea nu a prezentat încă nici o dovadă care să demonstreze că folosirea adecvată a hormonilor de creştere ar putea ameninţa sănătatea oamenilor". În concluzie, Administraţia Reagan susţine că măsura Pieţei comune reprezintă o practică comercială inechitabilă, deoarece a fost adoptată fără baze ştiinţifice.

Comisia executivă de la Bruxelles a respins, într-un comunicat, măsurile restrictive americane, considerîndu-le „total nejustificate şi contrare prevederilor G.A.T.T." (Acordul General pentru Tarife şi Comerţ) şi, zece zile mai tîrziu (6 ianuarie), a propus instituirea de taxe vamale pînă la sută la sută asupra unor produse americane în valoare de 96 milioane dolari şi care ar urma să intre în vigoare „cît mai curînd posibil", probabil, în următoarele luni, după un Consiliu ministerial al C.E.E., potrivit rigorilor comunitare, dar şi pentru a lăsa timp noii Administraţii americane să evalueze anumite prevederi ale noii legislaţii comerciale americane aprobate prin decret de preşedintele Ronald Reagan, la 29 decembrie anul trecut ; decretul prezidenţial — menţiona purtătorul de cuvînt al Casei Albe — „va permite S.U.A. să acţioneze mai eficient în scopul deschiderii pieţelor" pentru produsele americane. Fapt cîtuşi de puţin agreat în capitalele vest-europene.

Experţii vest-germani de la Institutul de cercetări economice, cu sediul la Essen, deplîngeau faptul că „ţările industrializate au probleme" (aserţiune nu lipsită de umor). „Pentru Statele Unite, 1988 a fost anul şocului european — scrie ziarul american «International Herald Tribune». Americanii şi-au dat seama brusc că au de concurat nu numai cu Japonia (ţară a cărei muşcătură din piaţa mondială — inclusiv americană — a microcircuitelor electronice creşte anual, ceea ce le produce îngrijorare şi deziluzie — n.n.) şi cu centrele economice asiatice industrializate (de pildă, Coreea de Sud pe cale de a deveni net creditoare, în timp ce deficitul bugetar federal american s-ar putea ridica la 141 miliarde dolari în acest an, potrivit prognozelor Oficiului Bugetar al Congresului), ci şi cu o Europă occidentală renăscută, şi că a doua provocare s-ar putea dovedi mai serioasă decît prima. Oamenii de afaceri şi politicienii americani îşi spun — scrie, în continuare, cotidianul — că programul comunităţii (vest)-europene de a forma, pînă în 1992, piaţa unică va pune un nou accent pe barierele externe comerciale ale Europei occidentale. Nu există dovada acestui lucru şi nici a faptului că vest-europenii vor aşa ceva. Dar este o preocupare serioasă. Iar ceea ce s-a întîmplat, în decembrie, la conferinţa G.A.T.T. de la Montreal — unde (vest)-europenii şi Statele Unite s-au confruntat în legătură cu desfiinţarea barierelor comerciale la produse agricole şi nu au reuşit cu nici un chip să se înţeleagă — a avut tendinţa să confirme temerile americane faţă de protecţionismul vest-european". Mijloacele de informare în masă din aceste ţări reproduc însă, fără deosebire, teza că ceea ce s-a întîmplat la Montreal a avut tendinţa să confirme tocmai temerile vest-europene faţă de protecţionismul american. „Persistenţa dezacordului fundamental dintre Statele Unite şi Europa occidentală cu privire la obiectivele pe termen lung ale reformei politicii agricole — scria agenţia spaniolă de ştiri «EFE» — a provocat o asemenea creştere a încordării, încît preşedintele conferinţei G.A.T.T. (de la Montreal, din luna decembrie), uruguayanul Ricardo Zerbino, a considerat preferabilă «îngheţarea» oricărei decizii". De preferat fierbinţelii şi spasmelor din relaţiile interatlantice.

Doina Topor

În această săptămînă...

Demersuri în problema afgană

Conducerea Afganistanului lasă deschise toate canalele pentru tratative cu opoziţia — a specificat preşedintele Najibullah, într-un interviu acordat ziarului londonez „The Times". „Sîntem gata să ducem tratative cu toate grupările, dacă este manifestat interes faţă de instaurarea păcii în ţară", a declarat liderul afgan.

De asemenea, într-un recent discurs, transmis la posturile de radio şi televiziune, preşedintele Najibullah a declarat că Republica Afganistan se pronunţă pentru o soluţionare pe cale politică a problemei afgane, chemînd cealaltă parte la masa tratativelor. Amintind că forţele armate guvernamentale au primit ordinul de a înceta, începînd de la 1 ianuarie, toate operaţiunile împotriva opoziţiei, el a arătat că, dacă aceasta se va abţine de la acţiuni armate, încetarea focului va fi permanentizată, constituind un demers pregătitor pentru instaurarea păcii.

Iniţiativa autorităţilor afgane de încetare a focului a fost sprijinită de Uniunea Sovietică — a relevat o declaraţie a Ministerului afacerilor externe al U.R.S.S. Pe de altă parte, conform ştirilor transmise de agenţia „TASS", I. Voronţov, prim-adjunct al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., ambasadorul sovietic la Kabul, a continuat întîlnirile menite să contribuie la o reglementare politică a situaţiei din Afganistan. Astfel, pe baza unei înţelegeri cu partea iraniană, I. Voronţov — a informat „TASS" — a efectuat o vizită la Teheran, unde a purtat convorbiri la Ministerul de externe iranian şi s-a întîlnit cu reprezentanţi ai opoziţiei afgane, la cererea acestora. Apoi, ambasadorul sovietic s-a deplasat în capitala pakistaneză. În cadrul unei conferinţe de presă organizate la Islamabad, la încheierea vizitei sale de trei zile în Pakistan, I. Voronţov a subliniat, între altele, necesitatea urgentă a formării unui guvern afgan pe baze largi.

În legătură cu evoluţiile privind situaţia din Afganistan, la începutul acestui an, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a salutat „acţiunile pozitive întreprinse pentru promovarea unei reglementări paşnice" a conflictului, dar şi-a exprimat preocuparea faţă de ritmul lent al progreselor în această direcţie. El a cerut tuturor afganilor „să nu precupeţească nici un efort şi să întreprindă demersurile necesare pentru un dialog interafgan în vederea formării unui guvern lărgit şi creării condiţiilor care să permită revenirea refugiaţilor afgani în patrie" — a precizat un purtător de cuvînt al O.N.U.

Reuniunea SAARC de la Islamabad

Pe calea înțelegerii și cooperării regionale

Cea de a patra reuniune a șefilor de stat și de guvern din țările membre ale Asociației Asiei de Sud pentru Cooperare Regională (SAARC) — care a avut loc între 29 și 31 decembrie 1988, la Islamabad, în Pakistan — este apreciată, de comentatorii din zonă și din afara ei, drept un nou pas în direcția promovării înțelegerii, bunei vecinătăți și cooperării în Asia de Sud.

Prin desfășurare, contactele prilejuite și rezultatele la care s-a ajuns, întîlnirea la nivel înalt de la Islamabad a consolidat premisele de la care pornea, în urmă cu cîțiva ani, inițiativa creării Asociației Asiei de Sud pentru Cooperare Regională, și anume dorința de a se instaura un climat de încredere, înțelegere și largă colaborare într-un perimetru sensibil al globului : sudul Asiei. În această direcție au fost depuse eforturi de către țările membre (Bangladesh, Bhutan, India, Maldive, Nepal, Pakistan, Sri Lanka) încă de la constituirea SAARC, în 1985. Necesitatea strîngerii legăturilor, a intensificării cooperării, în sensul destinderii atmosferei din relațiile bilaterale și regionale, a întăririi încrederii și conlucrării în diverse domenii de interes comun a fost, de altfel, subliniată la fiecare din cele trei reuniuni la nivel înalt anterioare. (Regiunea sud-asiatică, acoperind o suprafață de peste patru milioane kilometri pătrați și avînd o populație de circa un miliard de persoane — respectiv, o cincime din populația globului —, nu reprezintă decît două procente din produsul național brut mondial. De asemenea, această parte a lumii resimte reverberațiile tensiunilor și conflictelor din imediata sa vecinătate).

A revenit recentei întîlniri sarcina de a analiza rezultatele obținute de SAARC pe drumul înfăptuirii obiectivelor propuse și de a trasa coordonatele de viitor. Totodată, reuniunea a prilejuit șefilor de stat și guvern prezenți un schimb de vederi asupra unor probleme de interes bilateral, regional sau internațional. În luările lor de cuvînt, participanții au relevat necesitatea de a se acționa cu mai multă energie pentru intensificarea cooperării regionale, deoarece — așa cum arăta președintele Bangladeshului, Hussain Muhammad Ershad — „nu ne putem permite să șovăim cînd este vorba de bunăstarea unei cincimi din populația lumii". Un apel în vederea depunerii de eforturi sporite și a unor noi acțiuni concrete de extindere și perfecționare a colaborării în regiune, pentru perioada imediat următoare și în perspectiva anului 2000, a fost adresat țărilor membre, în discursul inaugural, rostit de Benazir Bhutto, premierul Pakistanului, țară-gazdă a reuniunii. Totodată, primul ministru pakistanez s-a pronunțat pentru instaurarea unor relații între țările-membre de natură să asigure un climat de pace și securitate, favorabil dezvoltării în Asia de sud și în lume. Pronunțîndu-se pentru întronarea, în cadrul SAARC, a unor raporturi care să garanteze și să stimuleze crearea unei atmosfere de pace și securitate, participanții la reuniune au subliniat, totodată, imperativul unor noi acțiuni de intensificare și perfecționare a colaborării regionale. Astfel, președintele Sri Lankăi a menționat importanța dezvoltării economiilor naționale și a cooperării statelor din sudul Asiei — zonă, arăta el, bogată în resurse, dar ale cărei națiuni se numără printre cele mai sărace din lume. Întărirea cooperării economice „va fi în beneficiul real și direct al popoarelor din sudul Asiei" — a afirmat suveranul Bhutanului, regele Jigme Singye Wangchuk, care a cerut membrilor SAARC să depună eforturi în plus în direcția „reluării dialogului Nord-Sud și a stabilirii unei noi ordini economice internaționale". „Va trebui să conlucrăm pentru a găsi soluții problemelor noastre arzătoare, în spiritul încrederii reciproce, bunăvoinței și înțelegerii" — a declarat șeful statului Bhutan. În timpul reuniunii, s-a văzut că acest punct de vedere era împărtășit și de alți participanți.

Referindu-se, de pildă, la contextul economic internațional, președintele Bangladeshului constata că acesta „continuă să creeze preocupare", mai ales că — preciza H.M. Ershad — „noi rămînem prizonieri ai unui sistem în care piețele externe, termenii de schimb și dobînzile sînt determinante pentru perspectivele noastre economice". Președintele Bangladeshului își exprima speranța într-o modificare a acestei situații și instituirea unui constructiv dialog Nord-Sud. De la Islamabad — preciza el — vom reafirma lumii „unitatea noastră de interese și încrederea în capacitatea de a acționa împreună pentru o ordine mondială mai echitabilă și mai umană". Dezvoltarea cooperării între statele SAARC în diferite domenii — de la agricultură, industrie, infrastructură, tehnologie și pînă la utilizarea resurselor umane — a fost solicitată și de primul ministru indian, Rajiv Gandhi. Cooperarea economică trebuie să stea în centrul conlucrării regionale — a afirmat Rajiv Gandhi, care și-a exprimat opinia că, „în fiecare din țările noastre, prioritatea cea mai înaltă o reprezintă războiul împotriva sărăciei". Considerînd că schimbările ce au loc în lume au deschis condiții fără precedent conlucrării între state, premierul indian s-a adresat reuniunii, spunînd : „Este o datorie pe care o avem față de popoarele noastre, ca națiuni suverane și reprezentînd, împreună, cea mai populată regiune a globului, să consolidăm cooperarea în sudul Asiei".

A patra reuniune la nivel înalt a SAARC s-a desfășurat într-o atmosferă de încredere și înțelegere reciprocă — a declarat primul ministru al Pakistanului, la o conferință de presă. Conducătorii celor șapte state membre — a subliniat Benazir Bhutto — au convenit să-și intensifice contactele în viitor, pentru a impulsiona cooperarea regională, mai ales în domeniile economic și social.

Documentele finale ale reuniunii reafirmă importanța cooperării interregionale pentru eliminarea sărăciei, foametei, a bolilor, neștiinței de carte și șomajului. Totodată, se subliniază însemnătatea cooperării economice echitabile între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare. Este relevat, de asemenea, handicapul esențial pe care îl reprezintă escaladarea cheltuielilor militare pentru dezvoltarea mondială, apreciindu-se că fondurile irosite pentru înarmări ar trebui dirijate spre realizarea și stimularea progresului economic al statelor, îndeosebi al celor în curs de dezvoltare.

Declarația de la Islamabad, adoptată la reuniune, consemnează atașamentul țărilor SAARC față de principiile O.N.U., față de lupta pentru oprirea cursei înarmărilor nucleare. Un obiectiv important, trasat pentru viitor, îl constituie elaborarea planului regional „SAARC — 2000 : principalele necesități în perspectivă", document formulînd problemele fundamentale pe care țările membre urmează să le soluționeze pînă la sfîrșitul acestui secol.

Reuniunea SAARC de la Islamabad a oferit prilejul primei vizite în Pakistan, din ultimii 28 de ani, a unui conducător al guvernului indian. Convorbirile dintre noul prim-ministru ales pakistanez, Benazir Bhutto, și omologul său indian, Rajiv Gandhi, au reținut îndelung atenția comentatorilor, care au apreciat însemnătatea dialogului indo-pakistanez de la Islamabad pentru ameliorarea relațiilor tradițional tulburi dintre cele două state și, în genere, pentru destinderea atmosferei și sporirea încrederii, înțelegerii și păcii în regiune. La reuniunea pe care au avut-o miniștrii de externe din țările SAARC, în pregătirea întîlnirii la nivel înalt, șeful diplomației pakistaneze afirma : „Trebuie să acționăm acum pentru a înlătura suspiciunile și neîncrederea, în direcția instaurării unor relații de încredere, care să ne permită să ne manifestăm hotărîrea de a înlătura spectrul armelor nucleare din regiunea noastră". În acest context, observatorii au relevat că India și Pakistanul, care s-au aflat de trei ori în stare de conflict armat, după declararea independenței, în 1947, sînt singurele țări din regiune dotate cu tehnologie nucleară, cele două state afirmînd, însă, întotdeauna că cercetările lor nucleare au exclusiv scopuri pașnice.

Recent, la Islamabad, între India și Pakistan, a fost semnat un acord de neagresiune reciprocă împotriva obiectivelor nucleare. Cele două țări au încheiat, de asemenea, acorduri privind colaborarea culturală și evitarea dublei impuneri în comerț. Dorința exprimată de cei doi lideri, indian și pakistanez, de a se ajunge la destindere în relațiile dintre țările lor a fost comentată de observatorii politici, în contextul eforturilor tot mai intense — relevate de reuniunea la nivel înalt SAARC — de a se promova înțelegerea și încrederea reciprocă, de a fi imprimat un nou și decisiv impuls cooperării regionale și în lume.

Liana Enescu

Criza politică din Vanuatu

La 16 decembrie anul trecut, în statul Vanuatu a izbucnit o criză politică în urma deciziei adoptate de președintele țării, George Sokomanu, de a dizolva Parlamentul, de a organiza alegeri legislative anticipate, în februarie 1989, și de a desemna un guvern interimar.

Președintele George Sokomanu a precizat că hotărîrea sa a fost determinată de „înrăutățirea situației economice a țării", drept pentru care, la 18 decembrie, a desemnat un guvern interimar condus de Barak Sope, fost secretar general al Partidului Vanuaaku (PV) — de guvernămînt. Decizia șefului statului a fost apreciată drept „ilegală" și „neconstituțională" de către Tribunalul Suprem al țării.

Primul ministru, Walter Lini, a contestat hotărîrea președintelui și a dispus arestarea a 16 dintre membrii guvernului interimar, inclusiv a noului premier desemnat, Barak Sope. Observatorii politici din capitala statului Vanuatu, Port-Vila, apreciază că Walter Lini a reușit să controleze din nou situația din țară, asigurîndu-și sprijinul Tribunalului Suprem. Într-un mesaj adresat națiunii, premierul a afirmat că președintele Sokomanu a încălcat Constituția și că speră ca guvernul și Parlamentul să întreprindă o acțiune împotriva șefului statului.

De fapt, criza politică din Vanuatu datează de la alegerile generale din noiembrie 1987, cîștigate de Partidul Vanuaaku (PV) al premierului Walter Lini, care nu a întrunit, însă, majoritatea de voturi. În calitatea de secretar general al Partidului Vanuaaku timp de 13 ani, Barak Sope și-a prezentat candidatura, alături de Lini, pentru conducerea cabinetului, pe care însă a cîștigat-o rivalul său. Totuși, în cadrul echipei guvernamentale, Sope a fost numit de premier în funcția de ministru al turismului (domeniu important în această țară), al imigrării și transporturilor. Acordarea acestui portofoliu a fost interpretată de observatori drept o încercare de a diminua influența lui Sope în cadrul cabinetului. Acesta din urmă spera să obțină postul de ministru al agriculturii, ramură care deține o pondere prioritară în cadrul economiei țării.

Conform Constituției adoptate în 1980, toate pămînturile aparțin producătorilor autohtoni și descendenților acestora, în situația în care 80 la sută din populația statului trăiește în mediul rural. Anul trecut s-au înregistrat o serie de incidente și revolte ale locuitorilor satelor (în care s-a angajat și Sope), în legătură cu unele măsuri de reformă a terenurilor. Învinuit de a fi instigat pe săteni la revoltă, Barak Sope a fost exclus din Partidul Vanuaaku, iar în luna iulie, din Parlament.

Situația politică a țării s-a agravat în noiembrie trecut, cînd premierul Walter Lini a apreciat drept un „nonsens" cererea președintelui George Sokomanu ca, în cadrul alegerilor generale anticipate, să fie aleși în parlament și unii membri ai opoziției. Scrutinul anticipat, ce a avut loc la 12 decembrie, a fost organizat în urma demiterii a 18 membri ai forului legislativ; în acest context, el a fost boicotat de majoritatea partidelor de opoziție (între care, Partidul Progresist Melanezian — PPM, Uniunea Partidelor Moderate — UPM). Deși s-au desfășurat într-o atmosferă tensionată, alegerile nu s-au soldat cu incidente, iar rezultatul a fost în favoarea premierului Walter Lini, care a obținut două treimi din cele 46 de locuri ale Adunării Naționale (parlamentul).

Criza politică a statului a avut un impact negativ asupra economiei țării. Lupta politică internă — sînt de părere unii comentatori din Port-Vila — a afectat imaginea țării pe plan internațional, dependentă de ajutorul extern. Principala problemă a statului, notează aceștia, este faptul că „parlamentul nu reflectă realitatea politică".

Mihaela Brumă

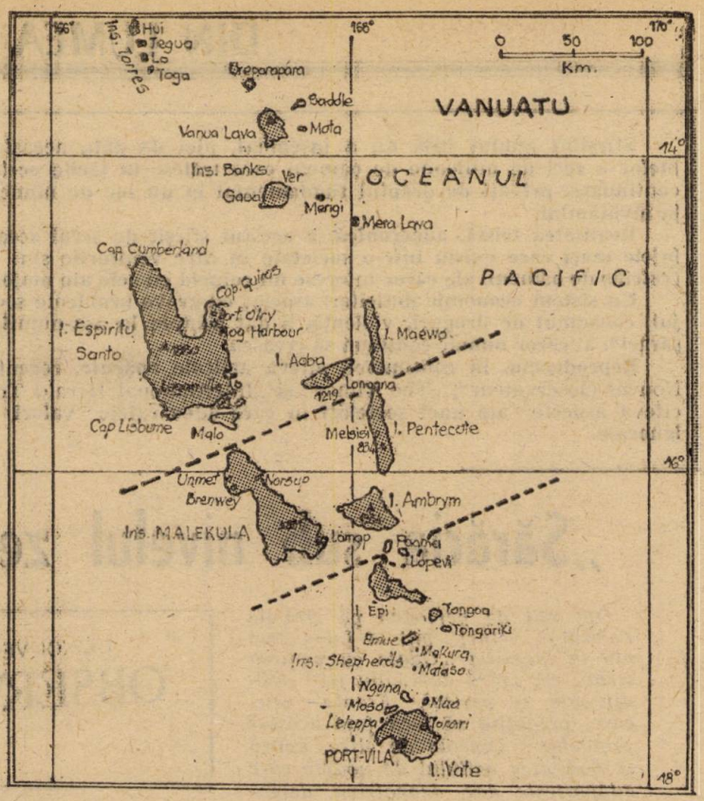

STATUL VANUATU este situat în sud-vestul Oceanului Pacific, la 800 km de insulele Fiji; cuprinde arhipelagul Noile Hebride, insulele Banks (Vanua Lava, Gaua) și Torres, în total 12 insule principale și 60 mai mici. Relieful insulelor principale este muntos, cu trei vulcani activi, ale căror erupții sînt catastrofale. Populația numără 128 000 de locuitori, din care 95 la sută sînt melanezieni, și peste 5 000 europeni polinezieni. Densitate mai mare se înregistrează în insulele Tanna Pentecôte, Aoba și Efate/Vaté. Capitala, Port-Vila, se află în insula Efate.

Insulele Noile Hebride, populate de melanezieni (înrudiți cu papuașii), au fost descoperite în anul 1606 de portughezul Pedro Fernandez de Queirós, apoi au fost vizitate de James Cook în 1774. În urma convenției anglo-franceze din 1906 de la Londra, reconfirmată de protocolul anglo-francez din 1914, insulele Noile Hebride au devenit teritoriu administrat în comun de Franța și Marea Britanie (condominium). Alegerile din 1975 au fost urmate, în iulie 1977, de acordarea autonomiei interne și de proclamarea, la 30 iulie 1980, a deplinei independențe statale, sub denumirea de Vanuatu. Constituția Republicii Vanuatu a intrat în vigoare la 30 iulie 1980, prin care se abrogă condominiumul anglo-francez din 1906, președintele fiind ales prin vot indirect (de Adunarea Națională) pe o perioadă de patru ani. Activitatea legislativă este exercitată de Adunarea Națională, formată din 46 de membri aleși, prin vot direct, pe o perioadă de trei ani. Activitatea executivă este exercitată de primul ministru, liderul partidului majoritar din Adunarea Națională, și de un cabinet numit de primul ministru.

TOGO. Strategia agricolă

La 27 aprilie 1987, întrunită în sesiune solemnă cu prilejul împlinirii a 27 de ani de la proclamarea independenței de stat, Adunarea Națională a Republicii Togoleze a ratificat propunerea ca sărbătoarea națională să fie aniversată la 13 ianuarie, Ziua eliberării țării. În prezent, politica economică promovată de autoritățile de la Lomé are în vedere cu prioritate dezvoltarea agriculturii, iar strategia guvernului în această direcție comportă trei orientări-cheie: sporirea suprafețelor terenurilor cultivate și a productivității pentru a realiza autosuficiența alimentară; producerea unui surplus pentru a furniza materii prime în vederea dezvoltării unei industrii naționale; sporirea producției culturilor rentabile pentru a asigura devizele necesare redresării economice.

Prima acțiune decisă în această direcție a fost reforma agrară, ea fiind urmată de acțiunile în vederea îmbunătățirii productivității agricole. Totodată, s-au alocat 32 la sută din investițiile dezvoltării rurale (procentaj menținut pînă la finele planului de cinci ani — 1986—1990). Ca urmare, producția de bumbac aproape s-a dublat. A fost lansat, de asemenea, un amplu proiect de dezvoltare a producției de cafea și cacao, parte integrantă a „revoluției verzi".

Între România și Togo s-au statornicit relații de prietenie și colaborare, bazate pe stimă și respect reciproc, dezvoltarea și adîncirea lor slujind interesele celor două țări și popoare, ale păcii și colaborării internaționale.

Sfîrşitul anului 1988 nu a însemnat, nici de data aceasta, rezolvarea problemelor a zeci de milioane de oameni care trăiesc în ţările occidentale. Ei vor fi, în continuare, privaţi de dreptul fundamental la un loc de muncă, la un adăpost sau la învăţămînt.

Realitatea tristă, anacronică, a acestui sfîrşit de secol scoate în evidenţă decalajele mari care există într-o societate în care veniturile sînt însuşite de un grup restrîns de oameni, ale căror interese nu coincid cu cele ale majorităţii.

Un sistem economic deficitar, asociat cu grave probleme sociale,cum ar fi şomajul, consumul de droguri, violenţa, a dat naştere la aşa-numita categorie a „noilor săraci", al căror număr continuă să crească.

Reproducem, în continuare, cîteva articole apărute, recent, în publicaţiile „Le Nouvel Observateur", „The Times" şi „International Herald Tribune" care prezintă cîteva aspecte ale unei societăţi în care adevăratele valori sînt, de multe ori, ignorate.

„Sărăcia sub nivelul zero" *)

Opt mii de persoane pe străzile Parisului, cinci mii la Lyon, trei mii la Marsilia ...Odată cu venirea iernii, cei „fără domiciliu fix" sînt, din nou, în pericol. Franţa este, oare, pregătită să facă faţă acestor probleme ? Dincolo de cifre, există şi realitatea azilului de noapte care adăposteşte dar, deopotrivă, demoralizează. Ziaristul Jean-Paul Mari, relatează despre o noapte petrecută într-un azil parizian.

LE NOUVEL
OBSERVATEUR
PARIS

Opération « le Nouvel Observateur » Antenne 2 (« la Marche du siècle »)

Mirosul acela te însoţeşte mult timp. Este de ajuns să închizi ochii, pentru ca să-ţi revină, din nou, în nări. E un amestec straniu, acrişor şi rînced, umed şi îmbîcsit, emanat de un corp obosit, o combinaţie de murdărie, sudoare, alcool şi tutun rece. Mizeria are un miros propriu, care rămîne, obsedant, în memorie.

La început, cîţiva oameni tropăie de frig în faţa unui ghişeu închis. Azilul Nicolas Flamel din strada Château-des-Rentiers (Castelul rentierilor) nr. 69, Paris. Frumos nume pentru această clădire sinistră. Aici, Biroul de asistenţă socială oferă o masă caldă şi un pat gratuit. Cîţiva vagabonzi stau aşezaţi în cerc, în jurul ultimei sticle cu băutură ; alături de ei, se află emigranţi cu tîmplele încărunţite, oameni fără vîrstă, cu privirea şi speranţele obosite. Dar ce caută, însă, aici, muncitorii aceştia în salopete de lucru, funcţionarul de 40 de ani, cu pardesiu sobru şi geantă diplomat, şi aceşti tineri, în costum, cravată şi impermeabil, de o curăţenie impecabilă ? S-ar putea crede că am greşit adresa.

„Începem cu cei care vin pentru prima noapte !". Funcţionarul cercetează documentele, nu chipurile celor ce stau la rînd. Se strîmbă la vederea unui paşaport : „Nu aveţi carte de identitate ? Nu merge fără. Sînteţi francez ? Unde scrie ? Duceţi-vă să mîncaţi şi veniţi să vă luaţi cartela". Regulamentul este afişat pe un zid : durata şederii este limitată la 30 de zile consecutive ; este interzis să întîrzii sau să lipseşti o noapte — caz în care pedeapsa este pierderea cartelei. În incintă sînt interzise băutura, încăierările, insultele, fumatul în camere, folosirea păturilor suplimentare. Este interzis să alegi. În interior, totul este cenuşiu, neted, la jumătate de drum între uzina dezafectată şi ospiciul de altădată.

Masa de la ora 18. Vagabonzii, emigranţii, muncitori în salopete albastre, funcţionarii şi tinerii cu cravată, toată lumea este prezentă, iar sala de mese este plină. Supa e mai mult rece şi cercurile de grăsime te privesc cu ochi şterşi. Obişnuiţii casei pun deoparte porţia de gem pentru micul dejun şi păstrează cei doi cîrnaţi şi bucata de pîine pentru masa de a doua zi, pe care o vor „servi" pe stradă. Un bărbat scoate din buzunarul hainei o pungă de plastic plină cu bucăţele de zahăr, pe care le întinde cu mîna, pe masă, înainte de a le număra, una după alta. Se pregăteşte să le bage înapoi în pungă, se răzgîndeşte, încruntă sprîncenele şi neliniştit reface, de trei ori la rînd, inventarul comorii sale.

Vecinul său bombăne : „Cînd am ieşit azi dimineaţă, speram să nu mă mai întorc aici. La naiba ! Vreau să scap de aici cît mai repede !" Cyril, ajutor de ospătar, în vîrstă de 28 de ani, se chinuie să obţină o angajare ocazională. Dimineaţa, la ora 7,30 punct, se prezintă în piaţa Bastiliei, la biroul unei agenţii de plasare temporară, pentru ajutori de ospătari. Aproape o sută de persoane aşteaptă zilnic un telefon de la vreun patron de cafenea. „Cu 200, 300 de franci, aş putea să-mi permit să petrec o noapte la hotel şi să mănînc ceva", spune Cyril. În Normandia, are părinţi şi casă, dar şi certitudinea unor luni nesfîrşite de şomaj. La Paris sînt mii de baruri, dar nici un adăpost pentru el. Cyril a petrecut nopţi în hoteluri mai mult sau mai puţin mizere, la căminul muncitorilor, plătind 50 de franci pe noapte — „dar pentru asta trebuie să ai un loc de muncă" — şi a petrecut nopţi albe pe o bancă sau sub un pod, între cutii de carton şi şobolani. La centrul Nicolas Flamel a ajuns la capătul drumului : „Atît cît să mă pun din nou pe picioare, nici o zi în plus" — speră el. Cyril reuşise, la un moment dat, să obţină o slujbă într-o cafenea de

*) Din „Le Nouvel Observateur", 15—21 decembrie 1988.

MAREA BRITANIE

„Peste 1000000 de persoane fără adăpost"

Numărul total al celor fără adăpost a depăşit, pentru prima dată, un milion şi este în continuă creştere — se arată într-un raport al grupului Shelter. (Grupul Shelter activează pentru ajutorarea persoanelor fără adăpost, din Marea Britanie).

Directoarea grupului, Sheila McKechnie, declară : „Aceasta este o nouă cifră-record, ingrozitoare. Guvernul britanic a adoptat o politică prin care se interzice consiliilor orăşăneşti să construiască noi locuinţe, pe considerentul că autorităţile locale nu sînt cele care trebuie să asigure locuinţe. Dar, dacă autorităţile locale nu au voie să construiască locuinţe accesibile, atunci cine are voie ? Guvernul nu a răspuns la această întrebare."

Potrivit cifrelor date publicităţii de guvern, în Marea Britanie există 370 000 de persoane lipsite de adăpost, dar organizaţia Shelter declară că, în această cifră, nu sînt incluse multe grupe de persoane, în primul rînd majoritatea celor necăsătoriţi şi lipsiţi de adăpost.

Raportul indică, de asemenea, că reducerile efectuate la alocaţiile pentru locuinţe sînt mult mai mari decît cele declarate de guvern.

Reducerea locuinţelor cu chirii mici va avea ca efect o sporire a numărului celor fără adăpost.

„Proiectul de amenajare a docurilor londoneze este în pericol, dacă nu se vor crea condiţii de locuit pentru forţa de muncă", declară directoarea grupului Shelter. „Este greu ca şcolile din oraşele mari să angajeze personal didactic, din cauza chiriilor foarte ridicate".

„Patronii încep să intre în panică ; sînt semne că unii dintre susţinătorii tradiţionali ai guvernului britanic sînt extrem de îngrijoraţi în privinţa consecinţelor economice ale politicii guvernamentale."

(Din „The Times" — 29 XII 1988)

pe bulevardul Bonne-Nouvelle. Şi-a îmbrăţişat proprietăreasa, şi-a cumpărat haine noi şi a aşteptat, fluierînd, un metrou care n-a mai venit. În ziua aceea, se declanşase, la Paris, greva lucrătorilor din transporturi. „Am luat-o la fugă, dar am ajuns cu o oră întîrziere şi patronul sunase, deja, la oficiul de plasare". Prea tîrziu. Nu mai era nevoie să se întoarcă la bar. Ar fi trebuit să fie punctual !

Cyril scoate carneţelul cu adrese : „Dacă ţi-e foame la prînz, du-te la biroul de asistenţă socială şi cere o cartelă alimentară, pe cheiul de la Rapée. Asistenta socială poate să-ţi dea şi bilete de metrou. Dacă te dai bine pe lîngă ea, poate primeşti chiar 200 de franci pentru haine. Asta o singură dată, dar nu trebuie să-ţi fie ruşine să te milogeşti". Cyril răsuflă din greu şi-şi pipăie buzunarele : „Nu mi-a rămas decît un franc. N-am fumat nimic de azi dimineaţă, eu care fumez două pachete pe zi !" Se uită în jurul lui şi interpelează un tînăr care trece, cu o ţigară în gură : „Ei, prietene, n-ai una şi pentru mine ?"... Celălalt lasă ochii în jos şi trece mai departe. Fiecare pentru sine.

Pentru aşa-numiţii „domni asistaţi", duşul este obligatoriu în prima zi. La intrarea în vestiare, o masă umană de 130 kg întinde un deget diform spre un morman de cîrpe. Săpunul lipseşte, cabinele de duş nu au uşă, pe jos pluteşte un strat de apă murdară. Un emigrant îşi spală rufele. Toţi, tineri sau bătrîni, au pieptul scobit şi umerii aduşi, apăsaţi parcă de aceeaşi povară.

În hol s-a făcut deja coadă la televizor. Glumele citite dintr-un foileton nu trezesc rîsul nimănui. Ascultînd o reclamă care anunţă un safari în Kenia, vecinul meu scuipă pe jos şi face un gest obscen.

Brusc, neoanele se aprind, din nou ; patru angajaţi în halate albe, se reped spre primul rînd de scaune şi trezesc un om culcat pe podea. „Ridică-te, eşti beat. Ia-ţi lucrurile şi cară-te ! Ăsta-i regulamentul, afară !" Omul se ridică, împleticindu-se, şi se îndreaptă spre ieşire, bombănind : „Zahărul meu. Nu trebuie să uit punga cu zahăr."

La ora 21 se dă stingerea. Un bec rămîne aprins pe casa scării. Un adolescent profită de lumină ca să citească febril un articol din „Monde diplomatique" despre drojdia societăţii americane, un student african îşi verifică cunoştinţele de electronică, scriind în picioare, deasupra caloriferului, în mijlocul gîndacilor.

Un bărbat blond îşi scoate pachetul de ţigări : „Vii aici pentru prima dată, nu-i aşa ?", mă întreabă cel care a fost poreclit „englezul". „Eu, cînd am sosit, m-am întrebat cum am reuşit să ajung atît de jos." „Englezul" nu mai reuşeşte să-şi găsească somnul. Pînă la 43 de ani, acest controlor de piese mecanice trăia din angajamente ocazionale, care au devenit, însă, din ce în ce mai rare. Îmi arată cartela sa, perforată cu 21 degăuri, tot atîtea nopţi de prezenţă. „Fereşte-te de ploşniţe şi de purici şi curăţă-ţi bine hainele, ca să nu miroase a mizerie."

Orele 22, etajul trei. Camerele, de cîte cinci paturi, sînt separate prin despărţituri care nu ajung pînă la tavan ; paturile sînt de fier, saltelele sînt acoperite cu pete uriaşe, cearşafurile lipsesc, pernele sînt cenuşii iar cele două pleduri de pe fiecare pat au mai acoperit pe mulţi alţii. Te culci îmbrăcat. Nu dormi. E prea frig, şi umezeala îţi pătrunde la oase. După duhoare, vine zgomotul tusei. De fapt, nu este tuse, ci un horcăit, o sfîşiere, care zgîlţîie plămînii şi trupurile, care face să geamă arcurile paturilor, se propagă din pat în pat, năvălind în toate cele trei etaje ale dormitoarelor. Zgomotul acesta sfîşie liniştea şi împiedică somnul, cît e noaptea de lungă...

Lumina s-a aprins, din nou, la 5,30 dimineaţa. În dormitoare umbrele au continuat să tuşească, în picioare. La ieşire, pe trotuarul oraşului, vagabonzi sau funcţionari, adolescenţi sau bătrîni, studentul negru de la electronică, Cyril, ajutorul de ospătar, toţi aveau aceleaşi pleoape umflate şi tenul cenuşiu. Toţi aveau acelaşi chip. „Englezul" a zîmbit, privind cum se ivesc zorile : „N-ai decît o soluţie : visează, bătrîne. Trebuie să visezi."

WASHINGTON

„Capitala crimei"

Capitala Statelor Unite face bilanţul unui an-record în privinţa crimelor. Washingtonul a ajuns, peste noapte, la acelaşi nivel cu oraşul Detroit, ca oraşul cu cele mai multe crime pe locuitor. Un număr record de 372 de persoane au fost asasinate în 1988, faţă de 228 de omucideri, înregistrate în anul anterior.

Recordul anterior, de 287 de crime, înregistrat în 1969, a făcut ca Washingtonul să primească porecla de „Capitala crimei".

Se pare că, la Washington şi Detroit, s-au înregistrat cele mai înalte rate ale criminalităţii pe locuitor din Statele Unite ale Americii, din anul 1988. În întreaga zonă suburbană a Washingtonului au fost ucise 555 de persoane în 1988. Peste 60 la sută din crime au avut ca motivaţie toxicomania. Poliţia consideră că această creştere dramatică a criminalităţii se datorează vînzării şi folosirii cocainei, mai ales sub forma derivatului său ieftin şi extrem de nociv — crack-ul.

Tinerii de culoare reprezintă majoritatea, în cazul statisticilor referitoare la crime. Nouă victime din zece au aparţinut populaţiei de culoare şi opt suspecţi din zece au fost persoane de culoare. De notat că circa 70 la sută din populaţia Washingtonului este formată din negri. Nivelul criminalităţii reprezintă „o tragedie, mai ales pentru comunitatea de culoare", declară John Johnson, psiholog la Universitatea din Washington.

Din dosarele poliţiei rezultă faptul că aproape şase crime din zece sînt legate de vînzarea, cumpărarea sau folosirea de droguri. Cifrele demonstrează că drogurile — şi, mai ales, varianta „crack" a cocainei — au schimbat fundamental situaţia criminalităţii din zona Washingtonului. Un studiu efectuat la computer arată că marea majoritate a făptaşilor, în cazul crimelor legate de droguri, sînt tineri avînd vîrsta între 18 şi 19 ani.

(Din **„International Herald Tribune"** — 2 I 1989)

„O simplă coincidenţă ?"

La fiecare două ore, un britanic se sinucide. Înfricoşătoarea constatare este consemnată în raportul dat publicităţii la Londra de o organizaţie ce-şi propune să lupte împotriva fenomenului. Pentru că, despre un fenomen este vorba, atît timp cît, în această ţară, numărul sinucigaşilor a fost, anul trecut, de aproape 5 000. Nouă la sută dintre aceştia erau tineri. Tineri care — într-o societate bipolarizată, unde decalajul dintre bogaţi şi săraci este tot mai adînc — nu pot şi nu au cum să-şi găsească un resort.

Nu este un secret iar datele oficiale o recunosc : aproximativ 10 la sută din populaţia cu cele mai mici venituri şi-au văzut salariile diminuate cu 9,7 la sută în perioada 1979—1985, scăderea veniturilor fiind mai mare în cazul familiilor cu mai mulţi copii — respectiv 15,7 şi 27,2 la sută. Numărul celor care trebuie să facă apel la ajutoare sociale a crescut, din 1978 pînă în prezent, cu încă trei milioane.

Oare cîţi dintre aceştia şi-au putut salva familiile de la pierderea speranţei de a se integra social, de a redeveni utili, într-o ţară a cărei capitală este cotată drept oraşul cu cea mai mare concentraţie de şomeri ? Puţini ! Iată de ce rata înaltă a sinuciderilor nu mai surprinde pe nimeni. Şi este normal ca impactul să fie mai puternic în cazul tinerilor, cu atît mai mult cu cît numărul şomerilor britanici care nu au depăşit 25 de ani se ridică la 1,3 milioane. Perspectivele tineretului de a se angaja, după absolvirea şcolii, sînt din ce în ce mai îngrijorătoare. Numai un absolvent din cinci găseşte un loc de muncă.

Numărul „oamenilor de prisos" a ajuns, în prezent, la 2 986 453. Numărul apelurilor telefonice adresate organizaţiei ce încearcă să-i ajute pe cei disperaţi a fost ceva mai mic — „numai" 2 250 000.

Apropierea celor două cifre să fie, oare, doar o simplă coincidenţă ?

(După **„Sunday Mirror"**)

1001

Simbol

Autoritățile orașului Hiroshima au adoptat hotărîrea construirii unui simbolic „Turn al păcii", care va măsura peste 600 metri. Lucrările vor începe în cursul anului 1989, iar încheierea lor este prevăzută pentru anul 2000. Viitoarea construcție va deveni parte integrantă a complexului memorial dedicat victimelor bombardamentului atomic.

Destindere

În cuvîntarea rostită la o reuniune a partidului liber-democrat (P.L.D.) din R.F.G., care s-a desfășurat la Stuttgart, ministrul de externe vest-german, Hans Dietrich Genscher, și-a exprimat convingerea că, în cursul acestui an, va continua destinderea în relațiile Est-Vest și se va progresa în procesul de dezarmare. Acest proces, a spus el, trebuie să fie ireversibil. Genscher a formulat critici la adresa partizanilor armelor nucleare cu rază scurtă de acțiune și a apreciat drept „stringent necesară" elaborarea, în acest an, de către Occident, a unui mandat pentru negocierile în problema rachetelor din această categorie. Referindu-se la conflictul comercial dintre S.U.A. și C.E.E., șeful diplomației vest-germane a afirmat că această dispută amenință să provoace daune tuturor. Guvernul R.F.G., a spus el, va face tot ce-i stă în putință pentru aplanarea conflictului.

Poziții

Într-un interviu acordat ziarului „Washington Post", secretarul de stat al S.U.A., George Shultz, a afirmat că noua Administrație Bush va trebui să adopte decizii importante în problema Orientului Mijlociu și i-a cerut succesorului său, James Baker, „să acorde cea mai mare atenție participării la procesul de pace din zonă". În actualele împrejurări, prin gravitatea lor, problemele palestinienilor din teritoriile ocupate de Israel se află la loc central pe agenda diplomatică, a precizat el. Un alt conflict care va reprezenta o prioritate pentru Administrația Bush este cel din America Centrală, unde s-a înregistrat un impas, a declarat George Shultz.

La Tokio, a avut loc o demonstrație de protest împotriva noii legi privind impunerea de impozite suplimentare, indirecte, ceea ce — se apreciază — va duce la diminuarea veniturilor oamenilor muncii și la sporirea rîndurilor celor nevoiași

„Pluton"

Ultimele cercetări efectuate de astronomi din Australia și din Noua Zeelandă permit să se tragă concluzia că cea mai îndepărtată planetă a sistemului nostru solar, Pluton, este înconjurată de atmosferă. Oamenii de știință apreciază că grosimea atmosferei lui Pluton este de cîteva sute de kilometri. Încă nu s-a reușit stabilirea componenței „învelișului" gazos al acestei planete — relatează revista „Nauka i Jizni".

Proces

La Tribunalul din Paris a început, luni, procesul intentat celor patru lideri ai organizației teroriste „Acțiunea directă". După cum informează agenția „E.F.E.", cei patru teroriști sînt acuzați de comiterea unor crime, port ilegal de armă, tentative de asasinat și alte delicte.

Populație

Departamentul de statistică al C.E.E. — „Eurostat" — a anunțat că, în anul 2020, cea mai populată țară din Piața comună va fi Franța. Populația Franței va spori cu 3,5 milioane de locuitori, urmînd să ajungă, în mileniul următor, la 58,6 milioane locuitori (în 1986, ea avea 55 280 000 locuitori). În același timp, populația R. F. Germania se va reduce cu 10 milioane, a Italiei cu 4,5 milioane și a Marii Britanii cu 2 milioane. În 1985, relevă comunicatul „Eurostat", populația totală a „celor 12" a fost de 322 milioane locuitori, iar, în anul 2000, ea va ajunge la 328 milioane, sporind cu 1,8 la sută, în timp ce populația globului va crește cu 30 la sută.

„Pioneer 6"

Sonda americană de cercetări solare „Pioneer 6" se află, de 23 de ani, în spațiul cosmic și nu dă deloc semne de oboseală — arată, într-un comentariu științific, agenția „D.P.A.". În lungime de 90 centimetri și avînd o greutate de 63,5 kilograme, „Pioneer 6" se află, în prezent, la 1,8 milioane de kilometri depărtare de Terra. Potrivit unui purtător de cuvînt al N.A.S.A., sonda spațială a furnizat, pînă în prezent, circa 10 miliarde de informații privind heliosfera și vîntul solar. Din cele șase instrumente științifice aflate la bordul sondei, mai sînt în funcțiune două.

După ample lucrări de restaurare, care au durat mai bine de zece ani, Coloana Antonina, din centrul Romei, poate fi din nou admirată de public. Amplasat în piața Colonna, monumentul este decorat în întregime cu basoreliefuri.

Interviu

Preconizata întîlnire chino-sovietică la nivel înalt ar putea avea loc în prima jumătate a acestui an — a declarat ministrul de externe chinez, Qian Qichen, într-un interviu acordat televiziunii iugoslave, la încheierea vizitei sale la Belgrad. El a precizat că relațiile chino-sovietice trebuie să fie de un tip nou și, în nici un caz, asemănătoare cu cele din anii '50, și să nu afecteze relațiile celor două țări cu statele în curs de dezvoltare. Ministrul de externe chinez a subliniat, pe de altă parte, că țara sa acordă o mare importanță reuniunii la nivel înalt a țărilor nealiniate, programată în cursul acestui an la Belgrad, apreciind că strînsa cooperare dintre R. P. Chineză și mișcarea de nealiniere are perspective bune, scrie agenția „Taniug".

Incendiu

Petrolierul saudit „Al-Saghira", cu un deplasament de 37 000 de tone, s-a scufundat în Strîmtoarea Ormuz, în urma unui incendiu care a izbucnit la bord. 26 de membri ai echipajului au fost salvați, dar alți șase, între care și căpitanul, sînt dați dispăruți. Experții apreciază că nava s-a lovit de o mină, deoarece incendiul a fost provocat de o explozie.

Unitate

Noul președinte al Mexicului, Carlos Salinas de Gortari, a apreciat că 1989 va fi un an de tranziție pentru economia națională. El a cerut tuturor concetățenilor să dea dovadă de unitate pentru a se putea negocia cu fermitate și autoritate, în condiții mai bune, datoria externă a țării. Președintele a subliniat că apărarea suveranității țării implică unitate națională în toate domeniile.

Infracțiuni

În următoarea perioadă, Codului penal francez, care datează din anul 1810, i se vor aduce o serie de amendamente, cu scopul de a face mai eficientă acțiunea legală în ce privește o serie de noi situații ce intră sub incidența lui. Prin modificările ce vor fi aduse Codului penal vor fi luate în considerare noi cazuri de infracțiuni, printre care traficul de droguri, terorismul, crima organizată etc.

Restaurare

Autoritățile egiptene au elaborat un plan de salvare a nouă temple din epoca faraonilor și a altor 544 de monumente importante, afectate și amenințate în continuare de apele freatice. După cum s-a anunțat la Cairo, autoritățile intenționează să aloce, în aceste scopuri, circa 15 milioane de lire egiptene (6,5 milioane dolari). Printre monumentele afectate se numără piramidele de la Gizeh, ca și Sfinxul, din corpul căruia, în 1987, s-au desprins două blocuri de piatră și care necesită lucrări urgente de restaurare.

Buget

Într-o alocuțiune rostită în parlament (Majlis), primul ministru al Iranului, Hussein Mussavi, a prezentat bugetul pe exercițiul financiar 1989 și s-a referit la principalele orientări ale activității guvernului. El a apreciat că Iranul se va confrunta cu serioase dificultăți economice în următorii cinci ani, dar a relevat că, exceptînd producția de electricitate, dificultățile vor fi depășite. Mussavi nu a exclus eventualitatea unor împrumuturi externe, în cazuri de extremă necesitate, pentru a încuraja procesul de dezvoltare economică. Premierul iranian a subliniat, totodată, că trebuie acordată o atenție mai mare sectorului cercetării, care, pe termen lung, va reprezenta o investiție solidă pentru economie — informează agenția „IRNA".

Calculator

La unul din centrele spațiale ale N.A.S.A. din California a fost instalat cel mai rapid calculator din lume. Acesta realizează un miliard de operațiuni pe secundă și este destinat modelării cifrice a proceselor aerodinamice. În regim de testare, cînd toate procesoarele computerului au fost concentrate în direcția rezolvării unei singure probleme, viteza de calcul a mașinii a ajuns la 2,37 miliarde operațiuni pe secundă. Pentru comparație, se poate arăta că cel mai rapid computer putea executa, pînă în prezent, 250 milioane de operațiuni pe secundă. Noul ordinator cuprinde opt procesoare și memoria sa de bază este compusă din 32 milioane de semne. El va fi folosit pentru testarea celor mai noi avioane și nave cosmice.

Carabinieri

Potrivit unui raport publicat de corpul carabinierilor din Italia, unitățile de carabinieri au arestat, în anul 1988, peste 500 de membri ai diferitelor clanuri ale mafiei și aproximativ 50 de membri ai diferitelor grupări teroriste. Au fost confiscate 10 000 kg substanțe narcotice și restituite proprietarilor 2 000 de opere de artă furate. În luptele împotriva infractorilor și-au pierdut viața 21 de carabinieri, iar 516 au fost răniți.

Acord

Eduard Șevardnadze și secretarul de stat american, George Shultz, au semnat, la Paris, un acord între U.R.S.S. și S.U.A. privind colaborarea în domeniul cercetării științifice fundamentale și un memorandum referitor la înțelegerea reciprocă și colaborarea în combaterea comerțului ilicit cu narcotice, scrie agenția „TASS".

Negocieri

Guvernul militar din Haiti a invitat reprezentanți ai partidelor politice la convorbiri consacrate problemelor privind desfășurarea preconizatelor alegeri din țară. Într-o alocuțiune rostită cu prilejul aniversării a 185 de ani de la proclamarea independenței, șeful statului haitian, generalul Prosper Avril, a relevat că această rundă de negocieri va constitui punctul de plecare al unei evoluții ireversibile în vederea ereării unui stat de drept constituțional în Haiti. P. Avril a anunțat, totodată, noi proiecte de lege vizînd controlul prețurilor, precum și crearea unei comisii de arbitraj, formată din reprezentanți ai guvernului, patronatului și muncitorilor, în vederea soluționării conflictelor de muncă.

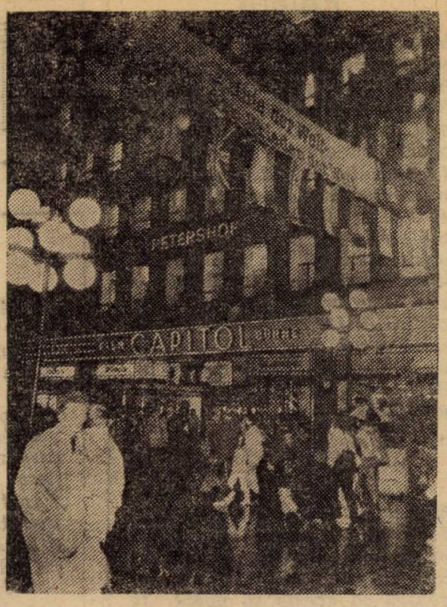

Cinematograful „Capitol", din Leipzig, a fost gazda ultimei ediții a Festivalului internațional al filmului de scurt metraj, desfășurat sub emblema „Filme ale lumii — pentru pacea mondială". La actuala ediție au fost prezentate 329 de filme din circa 50 de țări, inclusiv din partea unor organizații ca O.N.U., UNICEF, Liga Arabă, O.E.P., Congresul Național African.

Comunicații

Au început probele tehnice ale primei linii directe de comunicații computerizate prin satelit între S.U.A. și U.R.S.S., a informat președintele companiei „San Francisco — Moscow Teleport" (SFMT), Joel Shuts. Compania a fost creată în baza unui acord realizat între companiile americane „SFMT" și „Globenet" și Institutul unional de cercetări științifice pentru sisteme automatizate aplicative din U.R.S.S. — informează agenția „TASS".

Cometă

Un astronom amator din Japonia, Tetsuo Yanaka, a reușit să identifice o nouă cometă, descoperirea sa fiind omologată de observatorul Smithsonian din Statele Unite. La sfîrșitul anului trecut, Yanaka mai descoperise o cometă.

Energie

În cursul lunii februarie, în Australia va avea loc o conferință internațională în probleme energetice. Cu acest prilej — informează agenția „Kyodo" — specialiștii niponi vor propune construirea unei rețele globale de generatoare electrice acționate de energia Soarelui, care să înlocuiască unele dintre sursele tradiționale de carburanți, poluante. Realizarea unui asemenea sistem de generatoare electrice solare ar reduce nivelul ploilor acide și al așa-numitului „efect de seră", provocate în primul rînd ca urmare a arderii cărbunelui și hidrocarburilor. Sistemul propus de specialiștii niponi ar putea să se configureze încă din anul 2000, relevă sursa menționată.

„Ciuma verde"

Protejarea agriculturii în Africa de flagelul lăcustelor de deșert rămîne o problemă presantă și pentru anul 1989. După cum informează surse oficiale din Khartum, între 21 și 24 martie a.c., capitala sudaneză va găzdui o reuniune cu participarea reprezentanților țărilor celor mai afectate de „ciuma verde": Etiopia, Uganda, Djibouti, Arabia Saudită, Egipt și Sudan. Pe de altă parte, apariția neașteptată a lăcustelor de deșert în zona Caraibilor constituie încă o dovadă că, în prezent, asistăm la una dintre cele mai grave amenințări ale acestui flagel, a declarat Jeremy Reffey, expert al FAO, ziarului britanic „Times". El a apreciat că această invazie nu va putea fi eliminată pînă la sfîrșitul anului 1989, fiind necesare fonduri în valoare de 150 milioane lire sterline.

Expediție

Folosind avioane americane care zboară la mare înălțime, o echipă compusă din oameni de știință americani și europeni a început cercetări pentru a stabili cauzele care au determinat discontinuitatea în stratul de ozon deasupra Polului Nord. La mijlocul lunii februarie, expediția — care și-a început activitatea în orașul Sola, de pe coasta de vest a Norvegiei — va avea primul răspuns la întrebarea cît de mare este spărtura în stratul de ozon.

În Spania, a avut loc o grevă generală la chemarea Uniunii Generale a Muncitorilor (U.G.T., de orientare socialistă) și a Comisiilor Muncitorești (C.M., de orientare comunistă), organizată în semn de protest față de politica economică a guvernului și a intențiilor acestuia privind modul de folosire a forței de muncă a tineretului. În imagine — aspect din timpul grevei desfășurate la Barcelona

1000+1

Relații

În cadrul unei conferințe de presă organizate cu prilejul Anului Nou, premierul nipon, Noboru Takeshita, și-a exprimat speranța că Mihail Gorbaciov va efectua o vizită în Japonia în cursul acestui an, scrie agenția „Kyodo". El a adăugat că Japonia își va extinde relațiile cu U.R.S.S. și cu țările Asiei și din zona Pacificului, acordînd, totodată, o atenție prioritară raporturilor cu S.U.A. De asemenea, Takeshita a subliniat că țara sa se va strădui să aibă o contribuție sporită la asigurarea păcii mondiale.

Laser

Ministerul apărării al S.U.A. a decis să fie aduse modificări celui mai puternic laser de care dispun forțele armate, pentru ca acesta să poată fi folosit la distrugerea sateliților americani învechiți. Se va determina, astfel, cît de eficiente pot fi atacurile cu raze laser împotriva sateliților — relatează ziarul „New York Times", citînd oficialități militare și experți ai Congresului. Hotărîrea Pentagonului necesită, spre a deveni efectivă, aprobări la înalt nivel guvernamental, inclusiv din partea Casei Albe. Experții consideră că experimentul ar putea avea loc în cursul acestui an — informează agenția „China Nouă".

Coaliție

Cele cinci formațiuni politice panameze aflate în prezent la putere (Partidul Revoluționar Democratic, Partidul Laburist, Partidul Liberal, Partidul Republican, Partidul Panamez Revoluționar) și două formațiuni de stînga (Partidul Democrat al Muncitorilor și Partidul Poporului, de tendință comunistă) au format o nouă coaliție, în perspectiva alegerilor prezidențiale programate pentru 7 mai. Cu prilejul unei reuniuni a liderilor partidelor menționate, regrupate în „Coaliția de Eliberare Națională", s-a insistat asupra posibilității ca generalul Antonio Noriega, șeful forțelor de apărare panameze, să fie desemnat candidat prezidențial.

Droguri

● *Autoritățile din Venezuela au anunțat confiscarea a 13 kg cocaină, descoperite în conductele de aer condiționat ale unui avion al companiei aeriene a S.U.A. „Eastern Airlines". Avionul venea din orașul columbian Barranquilla, unde se presupune că au fost ascunse drogurile, și se îndrepta spre Miami (S.U.A.).*

● *În cursul unor razii efectuate într-un cartier newyorkez, poliția a arestat 11 traficanți de droguri și a confiscat 20 milioane de dolari proveniți din comercializarea stupefiantelor. De asemenea, au fost descoperite registre contabile care consemnau livrările zilnice de cocaină în zona New York-ului în valoare de aproximativ un milion de dolari.*

● *În Olanda a fost capturată o mare cantitate de narcotice. Poliția a efectuat una dintre cele mai mari operațiuni antidrog, confiscînd, în portul Amsterdam, 1,6 tone hașiș — drog a cărui valoare, pe piața ilicită, a fost estimată la 15 milioane dolari. Au fost arestați patru traficanți.*

● *Intensificarea traficului de droguri, ca și creșterea numărului celor ce își pierd viața din cauza consumului de substanțe narcotice a determinat declanșarea, în India, a unei campanii naționale antidrog, care constă nu numai în organizarea de ample acțiuni polițienești, ci și în intensificarea propagandei în rîndurile tineretului, a activității educative, de explicare a daunelor pe care narcoticele le aduc sănătății. Potrivit datelor statistice, numai în ultimele șase luni în statele nordice ale Indiei și-au pierdut viața, din cauza drogurilor, peste 500 de persoane.*

● *În anul 1988, în Elveția s-a înregistrat un nou record al toxicomaniei, numărul celor care au încetat din viață, ca urmare a consumului de droguri, ajungînd la 210 persoane, cel mai ridicat nivel de pînă acum, informează agenția elvețiană „S.D.A.". Cea mai mare creștere a numărului victimelor drogurilor s-a înregistrat în partea de vest a Elveției și în cantonul Basel, cantonul Zürich situîndu-se, în continuare, pe primul loc în ce privește numărul de victime, cu cele 53 de decese ale unor toxicomani.*

● *După cum apreciază revista americană „Fortune", comerțul cu stupefiante aduce traficanților, anual, un venit de peste 500 miliarde dolari pe plan global. Se consideră că operațiunile tenebroase ale traficanților de pe teritoriul S.U.A. aduc un venit anual de peste 100 miliarde dolari.*

Rachetă

În Israel se construiește o nouă rachetă destinată interceptării și distrugerii rachetelor inamice — informează ziarul „Al-Ittihad", care apare în Emiratele Arabe Unite. Noua rachetă se realizează în cadrul programului „Inițiativa de Apărare Strategică", la care Israelul participă alături de S.U.A.

„Freedom"

Lansarea stației cosmice americane „Freedom" a fost anunțată pentru 1997, deși și această dată este provizorie, întrucît N.A.S.A. a informat că deține, în prezent, doar jumătate din suma destinată acestei operațiuni (restul sumei urmînd să fie primită la 15 mai 1989). La realizarea programului, relevă „Christian Science Monitor", participă țări din Europa occidentală, Canada și Japonia, care vor livra aparatură și servicii reprezentînd 20 la sută din suma totală destinată fabricării și lansării stației (25 miliarde dolari). Potrivit revistei, stația „Freedom" va avea o lungime de 80 m, iar în porțiunea ei centrală vor fi amplasate patru module, cu un volum total de 75 mc, în care își vor putea desfășura activitatea opt astronauți.

Lege

Președintele Columbiei, Virgilio Barco, a semnat legea, aprobată de parlament, prin care șefului statului i se acordă puteri speciale privind restructurarea sau renegocierea datoriei externe a țării, de peste 16 miliarde dolari.

Meteorit

Cercetători neo-zeelandezi au descoperit, recent, în Antarctica, un meteorit cîntărind 60 kilograme. Avînd structură de fier și nichel, meteoritul are mărimea unei mingi de baschet și a fost găsit pe pantele colinei Derrick Peak, a precizat dr. Margaret Bradshaw, de la baza de cercetări „Scott". El va fi expus la muzeul Carterbury din South-Island.

Tratative

Guvernul Argentinei și-a reafirmat dorința de reglementare pe cale pașnică a disputei teritoriale cu Marea Britanie privind problema Insulelor Malvine (Falkland), arată agenția „TASS". Într-o declarație în legătură cu împlinirea a 156 de ani de la ocuparea Malvinelor de către Anglia, Argentina se pronunță pentru inițierea de tratative care să ducă la soluționarea definitivă a conflictului, ținîndu-se seama de interesele ambelor părți.

Amnistie

Adunarea Populară din Mozambic a hotărît prelungirea, pînă la sfîrșitul anului 1989, a legii privind amnistia, adoptată la 19 decembrie 1987 — a anunțat președintele Mozambicului, Joaquim Chissano. Relevînd că aproximativ 3 000 de foști membri ai grupării contrarevoluționare Rezistența Națională Mozambicană (MNR) au acceptat amnistia și că sute de mii de civili au părăsit taberele MNR, J. Chissano a afirmat că legea respectivă garantează viața și libertatea tuturor celor care încetează legăturile cu forțele antiguvernamentale. În pofida condițiilor dificile existente ca urmare a războiului dus de bandele contrarevoluționare, poporul mozambican acționează ferm pentru înfăptuirea programului de redresare economică a țării, a subliniat președintele Chissano.

Recent, a fost descoperită o frescă datînd din secolul al XVI-lea, aflată într-una din încăperile Villei Medici, din Roma, sediul Academiei Franceze din acest oraș. Fresca a fost identificată după lectura unor documente din biblioteca menționatei Academii. Aflată sub mai multe straturi de tencuială, fresca a dat și numele încăperii — „Sala păsărilor"

Rubrică realizată de Anca Voican

„Armele inteligente“ sau iluzia supremației militare într-o nouă ipostază

(4)

O clarificare

„Goana“ unor strategi după tehnologii militare, care înglobează tot mai mult electronica și elemente ale informaticii, are, fără îndoială, mobiluri care, în concepțiile respective, sînt subordonate acțiunilor pentru „construirea“, deținerea și perpetuarea supremației într-o eventuală înfruntare armată. După cum scria publicația „Military Technology“, în funcție de scopurile urmărite, mijloacele electronice destinate cîmpului de luptă ar putea fi grupate astfel :

a) *Sisteme pentru sporirea vizibilității pe timp de noapte.* Capabile să permită învingerea unor obstacole naturale — întunericul nopții, vizibilitatea slabă datorită condițiilor atmosferice nefavorabile ș.a. —, echipamentele electronice din această categorie oferă posibilitatea desfășurării operațiunilor militare non-stop — 24 de ore din 24, indiferent de starea timpului. În cazul în care numai o parte ar deține astfel de dispozitive, avantajul este clar. Dar, dacă și cealaltă parte este în posesia lor ? Să trecem, însă, peste răspuns și să relevăm că, spre deosebire de procedeele „clasice“ menite să permită desfășurarea operațiunilor militare și în timpul nopții, prin iluminarea zonei de luptă — prin raze infraroșii sau radar —, care au dezavantajul că fac necesară o sursă puternică de energie, au arie de acțiune limitată și sînt, ele însele, foarte vulnerabile la detectare, datorită semnalelor pe care le emit, noile sisteme — ce înglobează, într-o mare măsură, microelectronica — formează ceea ce specialiștii numesc aparatură pentru intensificarea imaginii și pentru crearea de „imagini termale“. Dispozitivele cu raze infraroșii puse la punct și intrate anterior în înzestrarea unor trupe nu asigurau, în mod instantaneu — sau, cum se exprimă strategii, „în timp real“ —, acest lucru, fiind necesar un timp de prelucrare, înainte de a putea fi analizată imaginea și de a se lua hotărîrea de a se acționa. În condițiile în care orice secundă contează pe teatrul de operațiuni, suprasaturat de arme sofisticate, o asemenea întîrziere a fost considerată un impediment major. Așa că au continuat cercetările. Încă din 1964, firma americană „Texas Instruments“ a creat sistemele FLIR, care au sporit vizibilitatea pe durata nopții în timp real. Acestea au și fost, de altfel, folosite de către S.U.A. în luptele din Asia de sud-est. Costul ridicat și dimensiunile apreciabile au făcut ca aparatura respectivă să fie utilizată, la început, pe avioane. Dar, datorită perfecționării tehnologiilor, prețul se reduce, ceea ce creează condiții ca noile sisteme să intre și în dotarea trupelor de uscat. Instalațiile pentru intensificarea imaginii detectează lumina ambiantă și o amplifică de mai multe mii de ori, rezultînd o imagine vizibilă ușor pentru ochiul omenesc. În domeniu, progresele sînt rapide, unele surse relevînd că ultima generație — a treia — de astfel de sisteme are o sensibilitate de patru ori mai mare decît cea anterioară, permițînd utilizarea lor la niveluri de luminozitate inferioare celor asigurate de un cer senin în timpul nopții. La rîndul lor, instalațiile pentru crearea de „imagini termale“ valorifică energia electromagnetică emisă de obiectele a căror temperatură este mai ridicată decît zero absolut (-270 grade Celsius), rezultînd o imagine perceptibilă pentru ochiul omenesc.

b) *Aparatură pentru determinarea distanței pînă la țintă.* Se pare că, în această direcție, s-a îndreptat una dintre primele utilizări ale laserelor pe cîmpul de luptă. În opinia unor experți, preocupările în acest sens se mențin, datorită înzestrării trupelor cu arme dirijate prin laser, în aria cărora intră, de exemplu, proiectilul și racheta antitanc, lansate de obuziere și, respectiv, de pe elicopter. În timp, au fost concepute și fabricate instalații unice „cumulînd“ aparatură pentru sporirea vizibilității și pentru stabilirea distanței. O lunetă de construcție specială utilizează un amplificator care întărește imaginea de 20 000 de ori. Un laser stabilește distanța pînă la țintă între 20 și 1 000 metri, cu o rezoluție de 10 metri. Dar, astfel de aparate nu sînt realizări de ultimă oră. Un sistem propus de firma britanică „Ferranti“ înlesnește localizarea vizuală extrem de rapidă a obiectivelor urmărite. Cînd aceasta s-a produs, observatorul apasă pe un buton care, cu ajutorul unui senzor, „transferă“, într-un interval de două pînă la cinci secunde, linia de ochire la o armă.

c) *Tehnologii pentru sporirea eficacității unor arme clasice.* Electronica a permis fabricarea de mine antitanc, bazate pe folosirea undelor acustice, seismice, infraroșii și magnetice. Combinarea noilor tehnologii pentru detectare cu sistemele de lansare și distrugere a avut ca efect nu numai creșterea capacității de distrugere, ci și progrese operative. Astfel, mina își depășește „granița“ utilizării în acțiuni de apărare statică, atribuindu-i-se roluri importante în operațiuni ofensive.

d) *Sisteme electronice de autoprotecție și ofensive.* Specialiștii afirmă că aplicarea cea mai evidentă în aria teatrului de operațiuni militare se observă în misiunile de luptă electronică, solicitările îndreptîndu-se atît spre echipamentul electronic de autoprotecție, cît și spre cel electronic ofensiv. Din această a doua categorie face parte și complexul menit să asigure securitatea sistemelor de rachete „Stinger“ și „Roland“. Unele dintre dispozitive sînt aeropurtate, ca în cazul încărcăturilor de luptă electronică ale mijloacelor de transport pilotate de la distanță. Tendința de a se produce sisteme de luptă electronică modulare, miniaturizarea accentuată, faptul că pot fi instalate pe platforme mobile, iar unele versiuni pot fi transportate manual — ca în cazul stațiilor de bruiaj împotriva comunicațiilor la frecvențe înalte și foarte înalte —, toate aceste însușiri, considerate de unii strategi că ar constitui componente ale „edificiului supremației militare“, fac ca sistemelor de luptă electronică să li se acorde o atenție tot mai mare. În acest cadru, se urmărește creșterea vitezei de prelucrare prin tehnologii bazate pe microprocesoare, sporirea vitezei de reacție și continuarea acțiunii de miniaturizare, existînd specialiști care preconizează, de pildă, ca toate componentele unui sistem de bruiaj, inclusiv antena, să fie cuprinse pe un singur „cip“ — o plăcuță de siliciu.

Un domeniu foarte fluid al tehnologiilor militare

O succintă trecere în revistă a tendințelor în materie de înzestrare militară îl determină pe autorul unui articol din publicația vest-germană „Military Technology“ să afirme că „electronica pentru cîmpul de luptă va fi, și în continuare, un domeniu foarte fluid al tehnologiei și tacticii militare. Impactul schimbărilor în tehnologia computerelor se resimte foarte acut, în acest domeniu, și este posibilă apariția unor aplicații ale cercetărilor în domeniul tehnologiei de vîrf, cum ar fi Inițiativa de Apărare Strategică a Statelor Unite“. Asemenea aplicații au și apărut, de fapt, ele fiind determinate de convingerea în virtutea căreia, așa cum scrie publicația citată, „Occidentul va putea profita pe plan militar de avantajul pe care-l deține în domeniile electronicii, computerelor și tehnologiei de fabricație doar prin menținerea unui ritm rapid al inovațiilor tehnologice și prin utilizarea neîntîrziată a roadelor acestor inovații. Pentru securitatea Occidentului (...), în viitorul previzibil acest avantaj relativ, împreună cu inovații similare în domeniul strategiei și al operațiunilor, reprezintă o piatră de hotar“. În ce sens se atribuie această semnificație ? Reiese tot din articolul respectiv : „Occidentul nu trebuie doar să țină pasul în domeniul electronicii, ci trebuie să mențină rolul conducător în aceste tehnologii, pentru a garanta descurajarea“.

La o conferință de presă organizată la Washington, cu prilejul lansării volumului „Războiul, fără oameni“, unul dintre cei doi autori, amîndoi desfășurîndu-și activitatea în centre de cercetare americane în care se pun la punct tehnologii ale viitorului, inclusiv, sau, mai ales, destinate sectorului militar, a ținut să risipească, de la început, orice dubiu. „În nici un caz, — a spus el — cartea nu trebuie considerată ca făcînd parte dintre cele de literatură științifico-fantastică. Ea oglindește, în cea mai mare parte, lucruri existente sau în curs de finalizare ; nu este vorba nici măcar de anticipație“. Despre ce era vorba ? Concluzia semnatarilor volumului este că, în viitor, oamenii nu își vor mai avea locul pe cîmpul de luptă. Se va renunța la războaie, cumva ? Nu, răspund cei doi autori. Războaie vor mai avea loc, dar pe cîmpul de luptă nu se vor mai înfrunta ființe umane în mod direct ; vor lupta roboții. Pe uscat, pe și sub apă, în Cosmos. Utopie, s-ar putea spune. Dar, din păcate,

cei ce au publicat cartea — și nu numai ei — nu lasă nici cel puțin această șansă. Pentru că, afirmă aceiași, unele portavioane, de exemplu, sînt deja echipate cu „observatori" superelectronizați care supraveghează anumite zone. În cel puțin 16 state, relevă tot sursa la care ne referim, sînt pe cale de realizare circa 100 tipuri de arme... robotizate. Unele, desigur, au și devenit componente ale stocurilor militare. Se estimează că, dintre acestea, jumătate sînt destinate războiului submarin. Celelalte se împart între diferite întrebuințări terestre și spațiale. În viitorii cinci ani, numai în S.U.A. se preconizează cheltuirea a șase miliarde dolari pentru concretizarea intențiilor vizînd robotizarea armamentelor și echipamentelor de luptă. Dar, neîndoielnic, investiții se fac și în alte țări. Și, mai mult ca sigur, sumele sînt exprimate și în alte valute... Experții apreciază că, în general, categoriile respective de arme se integrează în două mari compartimente : telecontrolate, adică ghidate de om de la distanță, și, respectiv, autonome, caz în care creierul electronic observă, culege date, decide și execută comanda, independent de ființa umană. Acestea din urmă, subliniază unii experți, „permit combaterea superiorității numerice, în oameni și armamente convenționale". Cu alte cuvinte, se fabrică zeci, sute de mii de roboți, care să asigure un număr sporit de „luptători", față de adversar. Și, dacă acesta fabrică, la rîndul său, zeci, sute de mii de „luptători" robotizați ? S-a ivit, oare, un nou domeniu în care să fie evocată necesitatea... „echilibrului terorii" ? Așa s-ar părea.

Războiul fără oameni sau oameni fără război?

Pentru a convinge că volumul semnat de ei nu este o carte științifico-fantastică, autorii apreciau, pe baza unor argumente, că, în anul 2020, armatele robotizate vor echivala, ca forță, cu trupele formate din oameni, iar, în 2050, roboții vor domina cîmpul de luptă. Ceea ce este de natură să le dea cîștig de cauză. Interesele omenirii, ale păcii în lume cer, însă, ca proiecte de genul celui ce vizează robotizarea acțiunilor de pe cîmpul de luptă să rămînă — ca și războiul, de altfel — de domeniul științifico-fantastic. La fel și cartea purtînd titlul „Războiul fără oameni". Pentru aceasta, pe Terra ar trebui să se edifice o lume fără arme — clasice sau ultrasofisticate —, realitate care ar putea fi prezentată într-un volum cu titlul alcătuit din aceleași cuvinte, dar cu termenii inversați : „Oamenii fără război".

Supremația — o „fata morgana"

Cum este ușor de observat, în intenția promotorilor unor astfel de proiecte, aportul sporit al microelectronicii și informaticii în cadrul sistemelor de arme ar fi de natură să ofere garanția victoriei, într-o eventuală conflagrație mondială. Ceea ce, în opinia multor oameni de știință, este o iluzie periculoasă.

Sînt, desigur, puține ocaziile în care o armă se imaginează, se proiectează, se pune la punct, se testează — dacă toate fazele enumerate au fost trecute cu bine —, se fabrică în afara ariei convingerii că este vorba de o mare realizare în domeniu. Crezîndu-se că, astfel, se asigură un element imbatabil al strategiei militare. Este așa de veche o astfel de... axiomă, încît remarca este valabilă și pentru arcul cu săgeată. Sau pentru palos și scut. Se poate spune că astfel de concepții au însoțit întreaga evoluție a competiției pentru dobîndirea, de către un stat sau altul, de către o „parte" sau alta, a supremației în privința puterii de distrugere a armamentului. O evoluție care ar putea fi supranumită, pe drept cuvînt, o istorie a speranțelor iluzorii. Pentru că, de fiecare dată, credința într-o supremație absolută s-a dovedit deșartă, s-a dovedit, de fapt, o „fata morgana".

De-a lungul timpului au existat o sumedenie de mărturii care să ateste adevărul afirmației anterioare. Iar, dacă mai existau incertitudini, un fapt petrecut relativ de curînd este de natură să le spulbere. S-a întîmplat în noaptea de 17 spre 18 mai 1987, în zona Golfului. O navă sub pavilion american, fregata „Stark", plutea liniștită pe apă. Liniștea avea ca fundament nu atît acalmia ce domnea în perimetrul respectiv, cît încrederea că echipamentele ofensive și defensive aflate la bord exclud posibilitatea ca vasul să fie lovit, să sufere vreo avarie. Beneficiind de includerea unora dintre ultimele creații din domeniul tehnologiilor moderne, fregata dispunea de cinci sisteme electronice de apărare, capabile să reacționeze într-un timp așa de scurt încît să zădărnicească orice intenție care ar fi vizat atacarea sa din aer, de pe sol, de pe suprafața apei sau din adîncul acesteia. Și chiar dacă, din acele puncte, s-ar fi lansat o rachetă, aceasta ar fi putut fi distrusă instantaneu. Mai mult, tot extrem de rapid putea fi distrus avionul lansator sau nava lansatoare. O rachetă ce s-ar fi îndreptat spre fregată putea fi anihilată fie prin lansarea de fragmente metalice avînd rolul de a deregla dispozitivele de ghidaj, fie prin declanșarea tirului unui tun automat care „expediază" 22 proiectile pe minut.

Toate acestea i-au determinat pe unii strategi să considere că fregata „Stark" sau alte nave, cu aceeași înzestrare din punct de vedere al tehnicii militare, sînt imbatabile. Și, totuși... În noaptea amintită, nava a fost lovită — din eroare — de două rachete, fiind serios avariată. Conducători ai Pentagonului s-au întrebat de ce comandantul fregatei nu a recurs la „zestrea" electronică pentru a evita impactul cu rachetele. S-a ordonat o anchetă. Dar, privind dintr-un anumit unghi, contează mai puțin cauzele. Ceea ce este important este că s-a demonstrat, încă o dată, că, în materie de înarmări, nimic nu este infailibil, chiar dacă se apelează la aportul electronicii... Că nici o țară sau nici o „parte" nu se poate considera în afara pericolului, la umbra sistemelor sau stocurilor de arme, oricît ar fi acestea de mari și de sofisticate.

Ion Stoica

(Va urma)

Profit și pierdere

Deși între ou și găină nu s-a înregistrat, vreodată, o dispută, omul a găsit motivații suficiente pentru a polemiza în legătură cu întîietatea fie a oului, fie a găinii în raport cu ele însele. În ultima vreme, această nevinovată confruntare s-a mutat pe terenul „tehnologiilor de vîrf". Desigur, caracterul de vîrf al unei tehnologii nu poate fi privit în sine, în afara omului, și, cu atît mai mult, în afara intereselor sale. Și aici trebuie, însă, nuanțat : nu toți oamenii au aceleași interese. Interesele unora, cel mai adesea, se rezolvă în detrimentul intereselor altora. Omenirea, în ansamblu, nu este interesată de înarmări, dar acest adevăr, care s-a adjudecat de mult, nu împiedică o minoritate să se înarmeze pînă în dinți, epuizînd restul lumii. Revenind la tehnologiile de vîrf, se discută, de o vreme, despre întîietate și în acest complicat domeniu : războiul incită dezvoltarea tehnologiilor de vîrf sau tehnologiile incită declanșarea războaielor ? Cu alte cuvinte, se încearcă încetățenirea unei doctrine periculoase, și anume crearea unei legături indispensabile, cu dublu sens, între război și progres... Efectul este cît se poate de simplu, deși extrem de nociv pe arii largi ale dezvoltării : industriile pașnice, fără vocații deschise sau disimulate de a fi utilizate vreodată la remorca războiului, apar ca neinteresante, sînt marcate de microbul perimării, devenind, în perspectivă, marginale, „neinteresante" pentru investitorii decișî să-și amortizeze capitalurile repede și cu profit sigur.

Revista „La Recherche" notează : „Investițiile militare au o pondere asupra tuturor resurselor întreprinderii, dar asupra modului de organizare ele au cel mai mare efect. Concepția devine mai prestigioasă decît fabricația. Piețele se cîștigă prin influență politică (de unde numirea în consiliile de administrație ale acestor societăți a unor politicieni sau funcționari pensionari) și prin presiunea asupra prețurilor sau a calității produselor. Mai mult, tranzacțiile cu ministerele apărării și forțelor armate conferă conducătorilor întreprinderilor respective un statut politic și un prestigiu social pe care nu le-ar putea obține altfel în sistemul industrial. Într-un cuvînt, aceste mecanisme instituționalizează prejudecățile cu privire la activitățile civile.

În sfîrșit, ultimul punct, țările care consacră o mare parte din bugetul lor apărării au tendința să susțină cu prioritate industriile și tehnologiile legate de interesele militare. Mesajul lor este următorul : din «tehnologia de vîrf» se vor naște «industriile viitorului». În realitate, susținerea acestor «tehnologii de vîrf» s-a aflat la originea dezvoltării sistemelor viitoare de armamente.

De fapt, industrii, cum ar fi cea textilă și cea a bunurilor de consum electronice, suferă de pe urma faptului că sînt considerate drept «inferioare», în pofida sofisticării tehnologiilor lor de producție, a bazei lor industriale și a sistemului lor de distribuție. Sectoare întregi au fost, astfel, abandonate, pentru că n-au fost calificate drept «strategice». Dispariția virtuală a industriilor bunurilor de consum pe bază electronică în țările care promovează sectorul militar n-a fost doar o reacție la «forțele pieței» : ea este rezultatul deceniilor de investiții în domeniul militar și adeziunea la modelul politic care-l însoțește".

Scurt și cuprinzător. Și perfect concludent pentru tendința de piață într-o lume care se zbate pentru echilibru și achiziționează — după reguli economice considerate plauzibile — teroare... Mai merită să ne întrebăm cine pierde și cine profită ?...

Radu Budeanu

Hainan

D. Costescu, Cluj-Napoca. Creată la 13 aprilie 1988, Hainan este cea de-a 31-a și cea mai tînără provincie administrativă din R.P. Chineză. Provincia Hainan, situată în extremitatea sudică a țării, cuprinde insula cu același nume (ceva mai mică decît Taiwanul) și arhipelagurile coraliere din Marea Chinei meridionale. Suprafața provinciei este de 34 290 kilometri pătrați, cu o populație de 6 milioane 50 de mii de locuitori. Insula Hainan ocupă 33 900 kilometri pătrați și are 1500 kilometri de coastă. Expusă musonului tropical, ea beneficiază de ploi abundente și de o temperatură anuală medie de 22—26°C. Populația, multinațională, este compusă din han, li, miao, rui, zhuang, jao, manciurieni, mongoli, tibetani etc. Bogățiile naturale : fier, magneziu, wolfram, petrol, gaze naturale etc. S-au dezvoltat trei industrii : zahăr, cauciuc și textile. Insula produce 60 la sută din cauciucul național. Se intenționează dezvoltarea turistică a 123 de localități. În cadrul noii politici economice, provincia Hainan va deveni — declară autoritățile chineze — o zonă turistică importantă. Scăldată de soare vara, dar și iarna, insula Hainan se mîndrește cu plajele sale cu nisip foarte fin, cu izvoare termale și cu o floră specifică. Capitala, Haiku **(în imagine)**, este centrul administrativ a 19 orașe și districte, la care se adaugă arhipelagurile Xishu, Nansha și Zhongsha.

I. Vlad, Tirgoviște. În noua sa compoziție, Camera Comunelor din Canada cuprinde 295 de locuri, deci cu 13 mai mult decît pînă la alegerile generale desfășurate la 21 noiembrie anul trecut. Dar, și în această nouă Cameră, Partidul Progresist Conservator, în fruntea căruia se află Brian Mulroney, deține majoritatea : 169 mandate. Partidul Liberal și-a sporit întrucîtva reprezentarea — 83 mandate, iar Partidul Nou Democrat a obținut 43 mandate. Cum principala temă a alegerilor a fost acordul comercial încheiat cu Statele Unite (acord care a și determinat chemarea anticipată la urne), prin această nouă victorie premierul Mulroney obține, în fapt, și aprobarea acordului. La alegeri au participat 75 la sută dintre cetățenii cu drept de vot, iar campania electorală a durat 51 de zile.

Nicolae Asaftei, Tg. Ocna. **1.** Regina Iuliana a abdicat de la tronul Olandei la 31 ianuarie 1980, în favoarea fiicei sale Beatrix, care a fost încoronată la 30 aprilie același an.

2. Capitala Olandei este Amsterdam, și nu Haga.

Clasament

Lucia Zugravu, București. Nu Parisul, ci Tokio este orașul în care costul vieții este cel mai ridicat din lume. Societatea financiară „Business International", cu sediul la Geneva, a dat publicității un studiu comparativ, privind calitatea vieții în marile orașe occidentale, luînd drept bază New Yorkul, cu indicele 100. Astfel, pe primul loc al celor mai scumpe orașe din lume se află capitala Japoniei, cu un indice de 221 și o inflație de 3,24 la sută. În Europa, orașul cel mai scump este Oslo (pe locul șapte în clasamentul mondial), cu indicele 152 și o inflație de 9,50 la sută. Îi urmează Zürich (locul nouă) și Geneva (zece). Viena ocupă locul 14, cu indicele 133 și inflația de 4,20 la sută, Parisul — locul 16, cu indicele 125 și inflația de 4,40 la sută, urmat de Londra (123 și 5,20 la sută). Bruxelles se situează pe locul 22 (118 și 3,30 la sută), Roma — pe locul 24 (115 și 9,40 la sută). În Statele Unite, orașul cel mai scump este Los Angeles (locul 30 în clasamentul mondial), cu indicele 103 și inflația de 5,59 la sută, urmat de Washington (102 și 5,50 la sută). Orașul cel mai scump din America Latină este capitala Peru-ului, Lima, cu indicele 99 și inflația 125 la sută (locul 34).

În atenția cititorilor noștri

Almanahul „Lumea '89"

a fost pus în vînzare la toate chioșcurile de difuzare a presei din țară

Deșeurile toxice

A. Preda, Brașov. În anul 1988, dosarelor marilor probleme internaționale li s-a mai adăugat unul, cît se poate de grav : depozitarea deșeurilor toxice. De regulă, țările lumii dezvoltate încearcă să rezolve această problemă pe seama țărilor în curs de dezvoltare, unde preferă să depoziteze deșeuri de orice fel, în loc să recurgă la tratarea acestora, procedeu evident mult mai costisitor. Agenția pentru Protecția Mediului Înconjurător din S.U.A. (EPA) estima la 2,2 milioane tone cantitatea gunoaielor toxice care trec frontierele anual. Nici o agenție internațională nu se ocupă de aceste deșeuri și, cu atît mai mult, de ceea ce se întîmplă după ce ele au fost depozitate în țările lumii a treia. Pentru a reglementa, cît de cît, acest dosar, Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător (UNEP) a chemat experți din 50 de țări, la Geneva, în luna noiembrie, în ideea elaborării unui set de măsuri de securitate internațională. Dezbaterile sînt încă la început și reglementarea se va arăta extrem de dificilă, avînd în vedere profiturile la care ar trebui să renunțe multe industrii. În 1987, de pildă, numai industriile americane au produs 275 milioane tone de deșeuri primejdioase ; pentru a scăpa de ele, s-a calculat că ar fi necesare 7,5 miliarde dolari. Revista „U.S. News and World Report" oferă o seamă de date despre ce se întîmplă cu deșeurile industriale. Întrucît costul eliminării deșeurilor a sporit la 2 000 dolari pe tonă, iar locurile de depozitare sînt mereu mai reduse, exportul deșeurilor toxice a devenit o alternativă „atrăgătoare" atît pentru S.U.A., cît și pentru multe țări din Europa occidentală. (Scandalul izbucnit cu nava italiană „Karin B", despre care revista noastră a scris la vremea respectivă, este elocvent). În 1987, firmele americane au „exportat" 100 000 tone deșeuri toxice ; în 1988, cifra a fost și mai mare. Depozitarea deșeurilor în țări din lumea a treia a dobîndit proporții de-a dreptul uriașe. O firmă din statul Washington a propus să umple o lagună din Insulele Marshall cu 25 milioane tone gunoaie. Organizația „Greenpeace" a calculat că pe teritoriul a cel puțin 11 țări în curs de dezvoltare s-au plasat, începînd cu 1986, deșeuri din S.U.A. și Europa occidentală ; alte 38 țări au fost „abordate" în același scop. Afaceristul italian Gianfranco Raffaelli a obținut un profit de 4,3 milioane dolari, cînd a convins, în 1987, un fost pădurar nigerian să depoziteze mii de butoaie în ograda sa de lîngă portul Koko, pentru 100 dolari pe lună. Ulterior, au apărut rapoarte despre paralizii ale docherilor sau severe arsuri chimice ; 19 persoane au murit de pe urma orezului contaminat cu substanța toxică scursă din butoaie. Autoritățile nigeriene, sesizate, au arestat 54 persoane și au obligat Italia să ridice deșeurile ; Raffaelli a dispărut cu o zi înaintea sosirii poliției. Tot în cursul anului trecut, s-a încheiat și odiseea vasului „Khian Sea". Vreme de 27 de luni, acesta s-a plimbat pe mările lumii, cu 11 000 tone de cenușă de la un crematoriu din Philadelphia, pe care nimeni nu le dorea — cel puțin 11 țări de pe patru continente au refuzat încărcătura, mai ales după ce depozitarea a 2 000 tone pe o plajă din Haiti a creat grave probleme mediu-

POȘTA REDACȚIEI

lui înconjurător. În cele din urmă, cenușa a fost aruncată undeva în Oceanul Indian. Asemenea încărcături pot produce enorme daune mediului înconjurător, încît apar firești protestul și îngrijorarea. În mai 1988, O.U.A. a cerut oprirea importului de deșeuri. Șapte țări din zona Caraibilor au propus interzicerea depozitării deșeurilor străine. Standarde de securitate au fost impuse. Un tratat elaborat de UNEP ar putea fi încheiat în martie a.c.

Reamintim, în context, că, pornind de la această realitate, la sesiunea a 43-a a Adunării Generale a O.N.U., România a propus înscrierea pe ordinea de zi a dezbaterilor punctul special intitulat „Răspunderea statelor pentru apărarea mediului de viață al omului și prevenirea poluării acestuia, ca urmare a acumulării de reziduuri toxice și radioactive, în întărirea cooperării internaționale, în soluționarea acestei probleme".

Marcel Alexandru, Galați. 1. Revenim cu răspunsul datorat privind biografia scriitorului egiptean Naguib Mahfuz, care, în 1988, a primit Premiul Nobel pentru literatură.

Naguib Mahfuz s-a născut la Cairo în 1911. Licențiat, în 1934, al Facultății de litere și filozofie, a lucrat, apoi, ca funcționar în diverse ministere, pînă în 1971, cînd s-a pensionat. A colaborat asiduu la reviste literare egiptene, precum „Al-Mayal", „Al-Yadid", „Ar-Risala". A publicat eseuri filozofice, literare și științifice. În 1939, i-a apărut primul volum de povestiri „Murmurul nebuniei", urmat de „Jocurile destinului", „Ranubis" (1943) și „Noul Cairo" (1945). În 1957, a văzut lumina tiparului opera ce l-a consacrat în panorama literaturii arabe, trilogia „Fiii lui Gebelawi", povestea unei familii egiptene umile, de-a lungul anilor 1917—1944, inspirată din propria sa biografie. În 1962, Mahfuz publică două opere scurte, „Hoțul și cîinii" și „Prepelița și toamna".

Acordîndu-i premiul, Academia suedeză a declarat că opera sa „a dat un puternic impuls romanului, ca gen literar, și, totodată, a contribuit la dezvoltarea limbii literare în cercurile culturale arabe". Scriitorul egiptean — a declarat secretarul Academiei suedeze, Stare Allen — a creat „un roman cu valori universale", comparabil cu cel al columbianului Gabriel García Márquez, laureat în 1982 al Premiului Nobel pentru literatură.

2. Așa-numitul „Premiu Nobel alternativ", mai exact „Premiul pentru viață adecvată", („The Right Livelihood Award"), a fost instituit în 1980 de cetățeanul vest-german de origine suedeză Jacob von Uexkull, care și-a vîndut valoroasa sa colecție de timbre pentru a contribui la „soluții practice" în vederea înlăturării războiului nuclear, contaminării mediului înconjurător, sărăciei și consecințelor nefaste ale societății de consum. „Premiul Nobel alternativ" a fost acordat la 9 decembrie 1988, la Stockholm, (cu o zi înainte de înmînarea autenticelor Premii Nobel), Centrului internațional de reabilitare a victimelor torturii (RCT). Premiul este în valoare de o sută de mii de dolari.

Gh. Dascălu, Babadag, jud. Tulcea. În legătură cu întrebarea dumneavoastră privind problema palestiniană, sperăm că ați găsit un răspuns satisfăcător în paginile 12-14 din nr. 48/1988 al revistei noastre. În ce privește celelalte probleme ridicate, vom mai reveni.

D. Focșăneanu, Iași. Vă prezentăm lista solicitată a secretarilor generali ai Organizației Națiunilor Unite, în ordine cronologică : 1946 — Trygve Lie (Norvegia) ; 1953 — Dag Hammarskjold (Suedia) ; 1961 — U Thant (Birmania) ; 1972 — Kurt Waldheim (Austria) ; 1982 — Javier Perez de Cuellar (Peru).

Coordonatorul rubricii: Rodica Dumitrescu

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

2 (1315) 12 ianuarie 1989

MESAJUL DE ANUL NOU adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune, de TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU 1
Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la primirea șefilor misiunilor diplomatice 2
Vibrantă chemare la afirmarea noii gîndiri și concepții politice în favoarea păcii, colaborării și progresului în lume. Aurel Zamfirescu 4
TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU – omagiul partidului, al întregului popor. Doina Topor 6
– Înaltă apreciere internațională a vastei activități politice și științifice a tovarășei ELENA CEAUȘESCU 8

ARTICOLE, CORESPONDENȚE
Conferința internațională privind interzicerea armelor chimice. Necesitatea unei abordări globale, unitare a problematicii lichidării tuturor armelor de distrugere în masă 10
Situația din Mediterana. Vie condamnare a actelor de forță, poziție fermă împotriva prezenței militare în apele internaționale. Ștefan Cârjă 11
Africa australă. Perspective și exigențe ale procesului de pace. Dumitru Constantin 12
Orientul Mijlociu. Între atitudini și acțiuni politico-diplomatice. Crăciun Ionescu 14
Atena. Guvernul, opoziția și perspectiva alegerilor. I. Madoșa 16
Washington. Congresul 101. Stelian Țurlea 17
S.U.A. – Piața comună. Un nou episod al dezarcordurilor comerciale. Doina Topor 21
Reuniunea SAARC de la Islamabad. Pe calea înțelegerii și cooperării regionale. Liana Enescu 22
Criza politică din Vanuatu. Mihaela Brumă 23

REPORTAJ PE GLOB
Iaroslavl. Vasile Crișu 18

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE
Cuvîntarea rostită de Erich Honecker la cea de-a 70-a aniversare a Partidului Comunist din Germania 19
Fidel Castro despre construcția socialismului în Cuba 19
R. P. Bulgaria. Obiective ale planului economic pe acest an 20
R. P. Chineză. Preocupări privind dezvoltarea producției agricole 20

1 000 + 1 26–28

SERIAL
„Armele inteligente" sau iluzia supremației militare într-o nouă ipostază (4). Ion Stoica 29

ACCENTE
Profit și pierdere. Radu Budeanu 30

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 3? 29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S. 7

MINOLTA
SALUTA
ROMÂNIA

MINOLTA SALUTĂ ROMÂNIA

În concepţia firmei „MINOLTA“
copiatorul şi asistenţa tehnică
acordată beneficiarilor
constituie un tot unitar.
Este foarte uşor să manifeşti
o înaltă exigenţă
faţă de spiritul de inventivitate
şi faţă de produsele unui mare producător.
Mult mai mult înseamnă însă pentru „MINOLTA“
faptul că un client consideră
ca un lucru de la sine înţeles
să i se acorde
cea mai bună asistenţă tehnică posibilă.
Iată şi motivul pentru care
maşinile de copiat, imprimantele cu laser,
telefaxurile şi sistemele de editare a textelor
provin şi poartă tot mai des
marca „MINOLTA“.

MINOLTA AUSTRIA Ges.m.b.H., Büromaschinen. Export, Hietzinger Kai 97. A-1130 Vienne, Téléphone 0222/82 69 69, Télex 132 396 MINKOA

ORGANISATION DE SERVICE: Institutul de tehnică de calcul şi informatică, 167, Calea Floreasca, Sector 2, 72321 Bucarest, Roumanie, Téléphone: (90) 33 37 41, Télex: 11 846 (ITC-R)

REPRESENTATION EN ROUMANIE: Export Consult, Hôtel Bucureşti AP. 25/27, 2-4, rue Luterană R-7000 Bucarest, Téléphone: (00400) 166021, Télex: 10480 exco r, Téléfax: (00400) 166021

MUZEUL PRESEI SEVER BOCA
JIMBOLIA
NR. C-79

Nr. 2

12 ianuarie 1989

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Mesajul președintelui NICOLAE CEAUȘESCU

Vibrantă chemare la afirmarea noii gîndiri și concepții politice în favoarea păcii, colaborării și progresului în lume

Tovarășei ELENA CEAUȘESCU omagiul partidului, al întregului popor

Din actualitatea internațională

PARIS
Conferința
privind armele chimice

După semnarea acordurilor
vizînd reglementarea problemelor
din sud-vestul Africii

Situația din Mediterana

MESAJUL DE ANUL NOU

adresat întregului nostru popor, la posturile de radio și televiziune, de

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

(Partea consacrată situației Internaționale, politicii externe a partidului și statului nostru)

Dragi tovarăși și prieteni,

Cetățeni ai Republicii Socialiste România,

În anul 1988 au avut loc importante evenimente în viața politică, economică și socială, precum și importante schimbări în raportul general de forțe pe plan mondial.

Se poate aprecia că s-a menținut și se menține echilibrul relativ de forțe între cele două tendințe fundamentale din viața internațională.

Pe ansamblu, se poate spune că situația internațională continuă, și la sfîrșitul acestui an, să rămînă complexă, contradictorie și gravă.

După semnarea Tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, din 1987, cu privire la eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, și în acest an au continuat tratativele în vederea unor noi acorduri privind armele nucleare și începerea negocierilor pentru reducerea armelor convenționale și eliminarea celor chimice, dar anul se încheie fără rezultate concrete, fără nici un rezultat real.

S-au realizat unii pași importanți în direcția încetării unor conflicte militare și încheierea unor acorduri privind soluționarea unor conflicte, fără a se ajunge însă la soluționarea deplină a acestora.

Iată de ce se poate afirma că speranțele popoarelor ca, în anul 1988, să se obțină noi pași importanți pe calea dezarmării nucleare și convenționale, pe calea destinderii și colaborării nu au fost împlinite.

Se poate afirma cu deplin temei că se menține pericolul unui nou război mondial, care s-ar transforma inevitabil într-un război nuclear, ar duce la distrugerea însăși a vieții pe planeta noastră.

Au continuat și continuă experiențele nucleare. S-au produs noi arme nucleare. N.A.T.O. a discutat și adoptat hotăriri cu privire la modernizarea unor serii întregi de arme nucleare. Continuă militarizarea Cosmosului.

În aceste condiții, este greu de afirmat că s-a produs o schimbare radicală în viața internațională. Dimpotrivă, subliniez încă o dată, și trebuie să spunem cu toată claritatea — în spiritul înaltei răspunderi în fața poporului nostru, a tuturor popoarelor — că situația mondială continuă să fie gravă. Este necesar ca acum, la începutul noului an 1989, să afirmăm cu deplină claritate că se impune intensificarea luptei și acțiunilor hotărîte alê tuturor forțelor realiste, progresiste, antiimperialiste, ale tuturor popoarelor pentru a determina o schimbare fundamentală în viața politică internațională.

Să facem astfel încît în anul 1989 să se realizeze noi acorduri și înțelegeri în problemele dezarmării ; să acționăm cu toată hotărîrea pentru încheierea Tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind reducerea cu 50 la sută a armelor nucleare strategice.

Să acționăm, cu toată fermitatea, pentru oprirea oricăror experiențe nucleare și a modernizării armelor nucleare care mai rămîn, pentru încetarea oricăror acțiuni de militarizare a Cosmosului.

Să acționăm pentru folosirea Cosmosului numai și numai în scopuri pașnice !

Să acționăm pentru realizarea unor acorduri generale cu privire la eliminarea totală, în mai multe etape, a armelor nucleare, să facem totul pentru începerea, în anul 1989, a tratativelor privind reducerea substanțială a armelor convenționale, pentru realizarea unor acorduri privind eliminarea armelor chimice, pentru reducerea radicală a cheltuielilor militare.

România consideră că este necesar să se încheie, cu rezultate cît mai bune, în prima parte a anului, Conferința pentru colaborare, securitate și dezarmare de la Viena, prin adoptarea unor asemenea hotărîri care să deschidă calea unei largi

(Continuare în pag. 2)

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la primirea șefilor misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră

Stimate tovarășe decan al corpului diplomatic,

Stimați tovarăși și domnilor ambasadori și reprezentanți diplomatici ai țărilor care au legături cu România,

Aș dori să exprim mulțumirile mele, ale conducerii noastre de stat pentru urările și felicitările pe care ni le-ați adresat. Vedem în aceasta o expresie a relațiilor de colaborare, de prietenie dintre țările noastre.

Ați trăit și trăiți — unii mai de mult, alții de mai puțin timp — cu noi, în România, și cunoașteți preocupările, activitatea poporului român pentru realizarea programelor de dezvoltare economico-socială. De altfel, nu de mult am făcut un bilanț general al rezultatelor obținute de poporul român și, după cum știți bine, am ajuns în unanimitate — toate organismele noastre democratice, partidul, de fapt întregul popor — la concluzia că am obținut rezultate de importanță deosebită pe calea construcției socialiste, care au ridicat România, într-o perioadă istorică scurtă, de la nivelul unei țări slab dezvoltate la cel de țară cu o puternică dezvoltare economico-socială, industrial-agrară, cu o industrie modernă și o agricultură avansată, cu un nivel de știință, de învățămînt, de cultură avansat. De fapt, aceasta a făcut ca România să lichideze de mult vechea înapoiere moștenită și să ajungă la un înalt nivel de civilizație materială și spirituală.

Am menționat — și cunoașteți bine, fiindcă o spunem de multe ori — că toate acestea nu le-am realizat ușor. Am avut de învins multe greutăți. Mai avem greutăți, mai avem lipsuri. Mai avem încă de străbătut un drum lung pentru a ajunge la realizarea deplină a năzuințelor poporului nostru.

Dar am obținut asemenea rezultate care demonstrează că, în condițiile țării noastre, cînd poporul este stăpîn pe destinele sale, cînd am lichidat dominația străină și acționăm pentru o dezvoltare economico-socială independentă, avem garanția deplină că vom realiza toate năzuințele poporului nostru. Așa cum avem convingerea că și alte popoare, toate popoarele au posibilitatea — și știu că acționează — pentru a-și asigura progresul economic și social, independența și bunăstarea.

Privind cu satisfacție la ceea ce am realizat în anul pe care-l încheiem în curînd, trebuie să spunem însă că sîntem profund preocupați și îngrijorați de problemele complexe și grave care continuă să existe în viața internațională. Noi am ajuns la concluzia că anul pe care-l încheiem, 1988, nu a răspuns pe deplin așteptărilor pe care toate popoarele și le-au pus la începutul lui.

Este adevărat, au continuat tratativele în multe domenii de activitate, inclusiv în problemele armelor nucleare. Se discută despre necesitatea începerii tratativelor privind reducerea armelor convenționale, dar, practic, trebuie să spunem deschis, în fața popoarelor noastre, că în acest an nu s-a realizat nimic concret.

Numai tratativele și discuțiile nu înseamnă pași pe calea dezarmării ! Dimpotrivă, au continuat experiențele nucleare, au continuat acțiunile pentru așa-zisul „război al stelelor", acțiunile de militarizare a Cosmosului. S-au produs, de fapt, în continuare, noi arme nucleare. Recent, N.A.T.O. a discutat și a adoptat chiar o hotărîre privind perfecționarea armelor nucleare cu rază scurtă și tactice. Aceasta înseamnă, practic, creșterea — după declarațiile acestui organism — de circa 4 ori a puterii de distrugere a armelor existente, ceea ce depășește cu mult puterea de distrugere a armelor înlăturate prin Acordul dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind rachetele cu rază medie sau mai scurtă de acțiune.

Dacă privim toate acestea cu sentimentul răspunderii pe care o avem în fața poporelor noastre, în fața întregii omeniri, a civilizației și a viitorului lumii, nu putem să nu spunem că se menține încă pericolul unui nou război mondial, care s-ar transforma, inevitabil, într-un război nuclear ce ar duce la distrugerea întregii omeniri.

Noi considerăm că este necesar să privim realitatea așa cum este. Să nu ne facem nici noi iluzii, dar mai cu seamă să nu creăm popoarelor iluzia că pot trăi fără teama unui război nuclear distrugător.

Este necesar într-adevăr să se facă totul pentru ca pașii mici — după părerea noastră — să continue cu noi pași, mai mari, în primul rînd să se încheie acordul dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind reducerea cu 50 la sută a armelor strategice — și am dori ca anul 1989 să ducă la realizarea acestui tratat.

Este necesar însă să se renunțe la concepția descurajării nucleare. E greu de vorbit de o nouă gîndire politică, atunci cînd vechea gîndire a descurajării nucleare continuă să fie afirmată destul de des și se acționează în acest sens.

Este necesar să facem totul ca anul viitor să înceapă tratativele pentru reducerea armelor convenționale, pornind de la propunerile țărilor din Tratatul de la Varșovia privind reducerea cu 25 la sută, în prima etapă, și de la propunerile formulate de N.A.T.O., privind reducerea cu 50 la sută. Eu personal sînt pentru reducerea cu 50 la sută, să mergem de la început la o reducere substanțială ! Aici nu se pune problema cine a propus întîi, mai mult sau mai puțin, ci ce trebuie să facem pentru a reduce radical armamentele, și mai cu seamă în Europa, unde se găsesc aproape în totalitate aceste armamente.

Este, într-adevăr, necesar să ne gîndim la armele chimice, la înlăturarea lor. De altfel, la începutul lunii ianuarie va avea loc la Paris o întîlnire pe această problemă. Este o problemă importantă, însă trebuie să o privim în contextul noilor realități, al schimbărilor ce s-au produs din 1925 pînă acum. Atunci, convenția care s-a adoptat a fost foarte bună, deși nu s-a aplicat ; unii nici n-au semnat această convenție. Dar, de atunci, s-au schimbat

---

(Urmare din pag. 1)

colaborări economice, tehnico-științifice și culturale între toate popoarele continentului nostru.

Hotărîrile și documentele ce vor fi adoptate să pornească de la realitățile epocii noastre, de la noile cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane, în general.

Ne pronunțăm pentru o Europă a colaborării egale între toate națiunile, pentru o Europă a științei, culturii și progresului economic și social, a bunăstării și fericirii fiecărei națiuni, o Europă unită în diversitatea orînduirilor sociale, a națiunilor libere și independente.

România se pronunță pentru realizarea, în anul viitor, a unor noi pași importanți pentru colaborarea în Balcani și realizarea unei zone fără arme nucleare și chimice, fără baze militare străine.

Să facem astfel ca, în anul 1989, să se realizeze acordurile și înțelegerile existente privind soluționarea unor conflicte pe cale pașnică și să se treacă la lichidarea tuturor conflictelor pe calea tratativelor, să înceapă conferința internațională pentru Orientul Mijlociu, să se asigure realizarea năzuințelor poporului palestinian de a trăi în statul său propriu, în strînsă colaborare și pace cu toți vecinii săi.

Ținînd seama de agravarea și în anul 1988 a situației țărilor în curs de dezvoltare, de creștere a datoriei lor externe, România se pronunță pentru o soluționare globală — în cadrul unei conferințe internaționale, sub egida Organizației Națiunilor Unite — a problemelor subdezvoltării, a realizării noii ordini economice mondiale.

Este necesar să facem totul pentru participarea activă la soluționarea problemelor internaționale a tuturor statelor, și în primul rînd a țărilor mici și mijlocii, a țărilor nealiniate, a țărilor în curs de dezvoltare.

Considerăm că este necesar să se acționeze cu toată hotărîrea pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea democratică a problemelor complexe și grave ale vieții internaționale.

România socialistă este hotărîtă să acționeze cu toate forțele sale pentru dezvoltarea largă a colaborării cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele și popoarele lumii, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, ale independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne și respectării dreptului fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării în mod liber, fără nici un amestec din afară.

Să facem astfel încît anul viitor să ducă la realizarea unor noi gîndiri și concepții politice, a unor noi acțiuni și unei politici noi în viața internațională.

Acum, la începutul noului an 1989, în numele poporului român, adresăm tuturor statelor și popoarelor lumii chemarea pentru întărirea colaborării în vederea realizării dezarmării și asigurării păcii, pentru încheierea secolului al XX-lea cu înlăturarea definitivă a multor probleme grave și complexe care preocupă omenirea, pentru a intra în mileniul al 3-lea cu o perspectivă mai bună, fără teama dezastrului nuclear, din care să fie lichidată împărțirea lumii în bogați și săraci și care să asigure o deplină egalitate și conlucrare între toate popoarele, în scopul progresului lor economico-social, al făuririi unei vieți demne, civilizate pentru toate națiunile.

multe ! A vorbi despre această convenție fără a lua în considerație noile arme care s-au produs și, mai cu seamă, existența armelor nucleare ar însemna să se acționeze unilateral.

Noi considerăm că este necesar să pornim, în abordarea problemelor armelor chimice, în strînsă legătură cu celelalte arme de distrugere în masă, și îndeosebi în strînsă legătură cu armele nucleare. Nu se poate să se conceapă că alte state vor accepta să renunțe la armele chimice fără un acord general de renunțare și lichidare, într-o perioadă corespunzătoare, a armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă.

Vreau să vă spun drept că, în ce privește România, recent am discutat această problemă și nu ne vom angaja în problema armelor chimice fără realizarea, concomitent, a unui acord general de lichidare a armelor nucleare. Nu dorim să rămînem la dispoziția celor care au arme nucleare ! Pînă la urmă, și arma chimică poate fi o armă de descurajare pentru cei care nu au arme nucleare și trebuie să înțelegem unitatea între lichidarea concomitentă a tuturor armelor de distrugere în masă — și chimice, și bacteriologice, și nucleare, și de orice fel. De altfel, cel mai mare pericol pentru întreaga omenire, pentru însăși existența vieții pe planeta noastră îl reprezintă armele nucleare. Este greu să-și închipuie cineva că multe popoare vor dori să rămînă dezarmate, să ajungă — așa cum se întîmplă acum cu Libia — să li se spună că, dacă nu vă supuneți voinței unei țări sau alteia, venim și vă bombardăm. Trebuie — și pun această problemă cu întreaga răspundere, în numele poporului român — să ne gîndim cu toții ca viitorul lumii să fie un viitor din care să fie eliminate armele de distrugere în masă — și chimice, și nucleare —, să fie reduse armele convenționale. Să se creeze condiții de siguranță și de deplină dezvoltare independentă a popoarelor, să se pună cu desăvîrșire capăt politicii de șantaj, de amenințări, de forță împotriva altor state !

Este greu să considerăm că s-a produs o schimbare radicală în lume. Noi am spus și vom spune deschis poporului nostru și tuturor celor cu care ne întîlnim că destinderea și dezarmarea nu sînt încă o realitate a vieții noastre. Trebuie să înțelegem că sîntem numai la începutul unui drum, al unui drum spre o nouă concepție politică. Dar drumul acesta trebuie realizat, iar aceasta presupune acțiunea unită a tuturor popoarelor. De bună voie, nimeni nu va renunța la vechea concepție a descurajării nucleare. Numai popoarele din întreaga lume, inclusiv popoarele din țările respective, pot și trebuie să impună o schimbare radicală a concepțiilor politice, a relațiilor între state.

Ceea ce am obținut pînă acum este rezultatul luptei generale a tuturor popoarelor, nu al bunăvoinței cîtorva guverne sau oameni. Fără lupta popoarelor nu vom putea să înlăturăm pericolul distrugerii întregii omeniri ! Vă rog să mă scuzați că vă spun clar — așa este, de altfel, obiceiul meu — cum privim și cum judecăm noi lucrurile ; pentru că pornim de la realitatea lumii de astăzi, de la evenimente întîmplate cu cîteva zile în urmă, care demonstrează că situația continuă să se mențină gravă.

Noi avem încredere că se pot realiza progrese — și dorim să facem tot ce putem în direcția aceasta —, însă într-o concepție unitară, care să asigure securitatea, independența și dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni.

În domeniul economic, lucrurile au mers și mai rău. Situația majorității statelor lumii — am în vedere, în primul rînd, situația țărilor în curs de dezvoltare — s-a înrăutățit în acest an. Recent, Banca Mondială a comunicat date din care reiese că din țările în curs de dezvoltare au mers spre țările dezvoltate cu circa 15 miliarde de dolari mai mult decît suma care a mers din țările dezvoltate, bogate, spre țările în curs de dezvoltare. Într-un limbaj simplu, aceasta înseamnă că țările slab dezvoltate continuă să subvenționeze țările dezvoltate ! Săracii continuă să-i subvenționeze pe bogați ! — mă refer la relațiile dintre state. Aceasta este realitatea crudă, situația reală — și trebuie să privim lucrurile așa cum sînt ! Este greu să considerăm că țările în curs de dezvoltare — care au devenit mai sărace în acest an ! — sînt mulțumite și pot afirma că în lume s-a produs o schimbare în bine. Nu se poate spune că toți trebuie să trăim în condiții mai bune, fără să soluționăm problemele care există !

Noi considerăm că, într-adevăr, este necesar ca, în anul viitor, să se pună capăt acestei politici inechitabile — de inegalitate, de exploatare, sau cum vreți s-o numiți, a țărilor sărace de către țările dezvoltate.

Este nevoie de noi relații economice ! Este nevoie să se adopte măsuri pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. Este nevoie de o schimbare radicală a sistemului financiar mondial, care este un instrument de jefuire, prin diferite forme, a țărilor în curs de dezvoltare !

Noi ne pronunțăm ferm ca, în anul viitor, să facem totul pentru a se ajunge la tratative, la găsirea în comun a soluțiilor, pentru că țările în curs de dezvoltare nu vor putea să suporte la infinit această stare de lucruri !

Dar în lume sînt și alte probleme. Șomajul, situația gravă a tineretului, drogurile, lipsa de locuințe și multe, multe altele — pe care le cunoașteți cu toții. Soluționarea problemelor și schimbarea dezvoltării în bine a vieții mondiale presupun soluționarea tuturor acestor probleme, indiferent în ce state apar sau ce orînduire socială au aceste state. Noi pornim de la faptul că răspunderea fiecărui guvern, a fiecărui stat — indiferent de orînduire — este de a acționa pentru soluționarea acestor probleme, de a face totul ca poporul fiecărui stat și, în general, popoarele lumii să beneficieze de cuceririle științei și culturii, să ducă o viață demnă și liberă. Dar cum putem vorbi de progrese atît timp cît tot organismele internaționale ne spun că, zilnic, un milion de copii mor de foame, că sînt sute de milioane de copii care n-au cu ce se hrăni, că sînt încă sute de milioane de analfabeți, și altele, și altele ?

Ținînd seama de discuțiile și dezbaterile care au loc în organismele mondiale, noi considerăm că se impune să avem o privire globală asupra realităților. Să le privim nu așa cum le-am dori, ci așa cum sînt ele și să acționăm împreună pentru a ajunge la concluzii comune cum să le soluționăm — începînd cu dezarmarea și subdezvoltarea, care sînt două probleme fundamentale strîns legate între ele.

Desigur, există și problemele ecologice și multe altele. Dar ele nu se vor putea soluționa decît în strînsă legătură cu dezarmarea, cu lichidarea subdezvoltării, cu o organizare mai bună a relațiilor dintre state, a activității din fiecare țară, astfel ca omul, poporul să fie pus pe primul plan, iar grija pentru bunăstarea și fericirea lui, pentru pacea lui să fie în atenția și în preocuparea tuturor oamenilor politici, a oamenilor de știință, a guvernelor și șefilor de state. În această concepție privim noi necesitatea acțiunii comune pentru o schimbare a situației mondiale grave și complexe, pentru a da oamenilor, la sfîrșitul acestui mileniu și începutul noului mileniu, o perspectivă nouă, reală, că vor putea să-și concentreze forțele pentru dezvoltarea economică și socială — fără frica de a fi bombardați de unii sau de alții, fără teama că nu au ce minca —, într-o societate în care fiecare popor să se poată afirma liber, corespunzător voinței și capacității sale, într-o strînsă colaborare cu celelalte țări și popoare.

Ca și pînă acum, noi sîntem hotărîți să participăm activ la întreaga activitate pentru soluționarea acestor probleme, în colaborare cu toate celelalte state — și, desigur, în primul rînd cu țările mici și mijlocii, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate —, să acționăm cu întreaga răspundere în fața poporului nostru, dar și în fața omenirii, pentru o politică de pace, de colaborare internațională.

Trebuie, într-adevăr, să încheiem Conferința de la Viena, care s-a prelungit foarte mult ; dar ea trebuie să se încheie cu rezultate care să țină seama de realitățile lumii de astăzi. În ce o privește, România nu va pune semnătura pe un document care vrea să întoarcă omenirea, în unele domenii, la situația de acum 500 de ani, la timpurile inchiziției.

Drepturile omului nu înseamnă întoarcerea la bigotism, la înapoiere, la sclavagism, ci înseamnă a merge înainte, ținînd seama de cuceririle științei și culturii, de necesitatea de a asigura omului condiții egale de muncă, de viață, în demnitate, în libertate și de a avea acces nemijlocit la cuceririle științei și culturii actuale, care se dezvoltă continuu.

Știu că se discută mult la Conferința de la Viena această problemă. Dar am spus — și vreau să fie cunoscut de către toți

reprezentanții statelor prezenți aici — că noi dorim documente care să asigure o colaborare egală în Europa, să ducă la o Europă unită în diversitatea orînduirilor sociale, a națiunilor libere și independente, care să respecte orînduirea socială, năzuințele, tradițiile și felul de muncă al fiecărei națiuni. În nici un fel nu dorim să deschidem calea pentru diferite secte religioase, agenturi, care sînt bine cunoscute și criticate chiar în țările ce propun să se deschidă o asemenea cale.

Am considerat necesar să fac aceste precizări acum, la încheierea anului, pentru că doresc ca prietenii noștri, reprezentanți ai tuturor statelor, să cunoască cum privește România și această problemă.

Sîntem pentru o colaborare largă în Balcani, fără arme chimice și nucleare, dar privite într-o strînsă unitate, așa cum am vorbit.

Dorim să dezvoltăm larg relațiile economice, politice, culturale, științifice cu toate statele. Am adoptat, nu de mult, hotărîrea de a intensifica, în anul viitor, cooperarea în producție cu alte state și, desigur, avem în vedere, în primul rînd, cu țările în curs de dezvoltare. Dorim să participăm activ la realizarea unor capacități de producție și dezvoltări economico-sociale în țările cu care vom coopera, încît să asigurăm progresul pe baza principiilor egalității și avantajului reciproc.

Considerăm că experiența de pînă acum reprezintă o bună bază pentru extinderea acestei colaborări și că ea constituie o necesitate, mai cu seamă în ce privește țările în curs de dezvoltare. Ne aflăm și noi în rîndul acestor țări și vom rămîne întotdeauna legați de ele. Ne vom considera în rîndul acestor țări, pentru că am fost și vom fi întotdeauna împreună cu cei care luptă pentru dezvoltare liberă, pentru a-și crea o economie proprie, independentă!

În acest fel privim noi anul care s-a încheiat și perspectivele anului viitor. Avem încrederea că multe din tratativele începute se vor putea încheia, nu însă așteptînd, ci acționînd fiecare după forța și capacitatea sa, dar mai cu seamă chemînd popoarele să fie mai unite și mai active în lupta pentru soluționarea acestor probleme. Și avem încredere în forța popoarelor, în ridicarea conștiinței lor, pentru că nu există popor care să nu dorească pacea, să nu-și dorească libertatea, să nu dorească să fie stăpîn pe destinele sale!

De aceea, privim cu încredere spre anul viitor și în perspectivă. Cu încredere, însă nu cu gîndul de a ne duce să ne odihnim, ci cu convingerea că trebuie să fim și mai activi, să întărim solidaritatea tuturor celor care doresc pacea, care doresc existența vieții pe planeta noastră!

Cu aceasta, aș dori, încă o dată, să vă mulțumesc pentru urările adresate poporului român și, la rîndul meu, să adresez popoarelor și statelor pe care dumneavoastră le reprezentați cele mai bune urări de succese în dezvoltarea economico-socială, a industriei, a agriculturii, a științei, a culturii, învățămîntului, a tuturor sectoarelor care contribuie la ridicarea gradului de civilizație a unui popor la nivelul uriașelor cuceriri obținute astăzi de omenire în toate domeniile!

Doresc popoarelor dumneavoastră să realizeze tot ceea ce-și propun, în interesul bunăstării, fericirii și independenței lor!

Urez o bună colaborare între România și țările și popoarele dumneavoastră!

Vă rog să transmiteți șefilor de state, guvernelor și popoarelor dumneavoastră cele mai bune urări de Anul Nou!

Vă doresc dumneavoastră, tuturor, succese în întreaga activitate de dezvoltare a relațiilor între țările noastre, un an bun, cu rezultate cît mai bune în toate domeniile!

Multă sănătate și fericire! La mulți ani! (Aplauze puternice, prelungite).

Vibrantă chemare la afirmarea noii gîndiri și concepții politice în favoarea păcii, colaborării și progresului în lume

Mesajul adresat întregului nostru popor de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, cu prilejul Anului Nou, dobîndește, prin bogăția de idei și teze conținute, multiple și importante semnificații: de amplu și veridic tablou al realizărilor obținute, anul trecut, de națiunea română în dezvoltarea economică și socială, în ridicarea gradului general de civilizație al patriei; de puternic îndemn la intensificarea eforturilor pentru ca în 1989 — anul cînd se împlinesc 45 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă și va avea loc cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român — să fie înfăptuite, în mod exemplar, obiectivele strategice privind dezvoltarea multilaterală a țării; de profundă și realistă analiză a situației politice mondiale; de vibrantă chemare a României socialiste la afirmarea idealurilor de pace, colaborare și progres în lume.

Sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, poporul român a obținut, anul trecut, noi și însemnate realizări în dezvoltarea economico-socială, în creșterea producției industriale, agricole, a venitului național; s-au înregistrat succese importante în dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii; s-a realizat un volum mare de investiții în industrie, agricultură, în alte sectoare ale economiei naționale, precum și în domeniile construcțiilor de locuințe, social-culturale etc; s-a desfășurat o largă acțiune de perfecționare și organizare a activității economice și sociale, a conducerii și planificării tuturor sectoarelor de activitate, a organismelor democrației muncitorești-revoluționare.

Expresie a participării plenare a întregului popor la măreața operă de edificare socialistă a patriei, succesele obținute, anul trecut, constituie dovada elocventă a justeței politicii partidului și statului nostru în procesul dezvoltării economico-sociale, deschid largi perspective pentru înfăptuirea obiectivelor celui de-al 8-lea cincinal, pentru trecerea țării noastre la un nou stadiu de dezvoltare.

Referindu-se, recent, la consecvența și principialitatea acestei politici, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că Partidul Comunist Român, îndeosebi după Congresul al IX-lea, din 1965, a pornit de la faptul că socialismul — ca, de altfel, orice dezvoltare socială a unei țări — se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o epocă la alta, că nu există un „model", un „șablon", că legile generale de dezvoltare economico-socială, principiile socialismului științific trebuie aplicate diferențiat de către fiecare popor, de fiecare țară, că problemele conducerii societății, ale planificării, ale întregii activități trebuie să fie întotdeauna elaborate în strînsă legătură cu stadiul forțelor de producție, al științei, culturii — și aplicate în mod corespunzător în fiecare etapă a dezvoltării societății.

Reluînd această idee în cadrul Consfătuirii organizate la Comitetul Central al Partidului Comunist Român cu cadrele de conducere din ministere, centrale industriale și mari întreprinderi, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta: **„Nu avem de discutat despre justețea sau nejustețea liniei generale, dacă trebuie să aducem sau nu îmbunătățiri socialismului. Socialismul este minunat, principiile sale sînt minunate pentru că asigură egalitatea între oameni, asigură lichidarea exploatării, a asupririi. Nu trebuie să revenim la formele de exploatare și asuprire! Nu aceasta este problema îmbunătățirii construcției socialismului, ci aplicarea fermă a științei, a tehnologiilor noi, a menținerii și dezvoltării spiritului revoluționar în toată activitatea! Aceasta este problema centrală a socialismului, pe care trebuie să ne-o propunem — și trebuie s-o realizăm — în cele mai bune condiții!"**

Edificarea socialismului **cu poporul și pentru popor** și crearea, astfel, a unui sistem propriu de democrație permit participarea muncitorilor, țăranilor, intelectualilor, a tuturor categoriilor sociale la elaborarea și realizarea întregii politici de dezvoltare economico-socială a țării.

În Mesaj, ca și în cuvîntarea rostită cu prilejul primirii șefilor misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră, conducătorul partidului și statului nostru a făcut, de asemenea, o profundă analiză a principalelor fenomene și procese ce se desfășoară pe arena mondială, a tendințelor evoluțiilor viitoare, degajînd concluzii de mare valoare teoretică și practică, reafirmînd, totodată, pozițiile și direcțiile fundamentale de acțiune ale politicii externe românești, căile și modalitățile concepute de țara noastră pentru soluționarea principalelor probleme ce confruntă omenirea, în interesul popoarelor, al cauzei păcii, colaborării și progresului în lume.

Deși în anul care a trecut au avut loc însemnate evenimente în viața politică, economică și socială, au intervenit importante schimbări în raportul general de forțe pe plan mondial, situația internațională — apreciază președintele României — continuă să rămînă complexă, contradictorie și gravă. Aprecierea se bazează pe realitățile existente, pe desfășurările intervenite, pe pozițiile adoptate într-un moment sau altul al evoluțiilor mondiale. În lume se mențin uriașe stocuri de arme, în primul rînd de arme nucleare; în anul care a trecut, arsenalelor existente li s-au adăugat alte 1200 de focoase. Promovînd, în continuare, anacronica teorie a „descurajării nucleare",

NATO o adoptat, la ultima sa sesiune, hotărîrea de perfecționare a armelor cu rază scurtă și tactice, ceea ce va duce la creșterea de aproximativ 4 ori a puterii de distrugere a armelor existente și la depășirea cu mult a capacității distructive a rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, eliminate prin acordul sovieto-american. Au continuat și continuă experiențele nucleare. Se promovează o politică de militarizare a spațiului cosmic. Au avut loc și se înregistrează, chiar la început de an, noi manifestări ale politicii de forță și dictat, de amestec în treburile interne ale altor state.

Totodată, în anul trecut, situația economico-socială a țărilor în curs de dezvoltare s-a agravat. Potrivit datelor BIRD, țările în curs de dezvoltare au plătit, în 1988, țărilor dezvoltate cu 15 miliarde de dolari mai mult decît au primit de la ele, ne echilibrul relativ de forțe între cele două tendințe fundamentale din viața internațională — tendința spre destindere, dezarmare și pace, și tendința spre menținerea încordării și continuării politicii de forță și dictat. Din această stare de confruntare derivă necesitatea mobilizării tuturor popoarelor la luptă unită, pe cea mai largă platformă de interese și idealuri comune — pacea, dezarmarea și dezvoltarea, aflate într-o strînsă interdependență. Într-o asemenea perspectivă mobilizatoare, România, președintele ei consideră că trebuie să se acționeze pentru încheierea — chiar în 1989, dacă este posibil — a acordului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite de reducere cu 50 la sută a armelor strategice, pentru începerea tratativelor privind diminuarea armelor convenționale, pornind de la propunerile țărilor Tratatului de la Varșovia și a celor formulate de statele membre ale NATO. De asemenea, este necesar să se intensifice eforturile pentru eliminarea armelor chimice. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, în abordarea problemelor armelor chimice, este necesar să se pornească de la strînsa legătură care există între ele și celelalte arme de distrugere în masă, îndeosebi cu cele nucleare. Se impune, totodată, să se facă totul pentru oprirea oricăror experiențe nucleare, pentru abandonarea politicii „descurajării nucleare", pentru încetarea oricăror acțiuni de militarizare a Cosmosului.

Militînd pentru schimbări fundamentale în viața internațională, România, președintele Nicolae Ceaușescu se pronunță și acționează pentru eliminarea subdezvoltării, a profundelor decalaje economice existente între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru o soluționare globală a problemei datoriilor externe, pentru o nouă ordine economică mondială. Ținînd seama de agravarea, și în anul 1988, a situației țărilor în curs de dezvoltare, președintele țării noastre sublinia, în Mesaj, necesitatea organizării, sub egida O.N.U., a unei conferințe internaționale pentru rezolvarea problemelor subdezvoltării. **„Este nevoie** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — de noi relații economice ! Este nevoie să se adopte măsuri pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. Este nevoie de o schimbare radicală a sistemului financiar mondial, care este un instrument de jefuire, prin diferite forme, a țărilor în curs de dezvoltare !"**

Ca țară europeană, România este vital interesată în realizarea securității și colaborării pe continent, militînd, totodată, pentru creșterea rolului Europei în viața internațională. Reafirmînd această poziție constantă a țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază, în Mesaj, necesitatea încheierii, cu rezultate cît mai bune, în prima parte a anului, a Reuniunii general-europene de la Viena, prin adoptarea unor măsuri care să deschidă calea unei largi colaborări economice, tehnico-științifice și culturale între toate popoarele continentului. România, președintele său se pronunță, totodată, pentru edificarea unei Europe unite, în diversitatea orînduirilor sociale. Referindu-se, în interviul acordat recent ziarului vest-german „Die Welt", la această problemă, conducătorul partidului și statului nostru releva că România concepe unitatea Europei ca o unitate în diversitate, indiferent de concepțiile filozofice, politice, de orînduire socială, o unitate bazată pe principiile egalității, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, care să aibă ca obiectiv progresul economic și social al fiecărei națiuni. În concepția României, Europa — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — nu trebuie să fie înregimentată într-un anumit sistem cazon, politica ei urmînd să fie hotărîtă împreună de popoarele continentului, indiferent dacă sînt mari sau mici, nu decisă într-o capitală sau alta.

ceea ce înseamnă — după cum aprecia președintele României — că săracii continuă să-i subvenționeze pe bogați.

„Dacă privim toate acestea cu sentimentul răspunderii pe care o avem în fața popoarelor noastre, în fața întregii omeniri, a civilizației și a viitorului lumii, —sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la primirea șefilor misiunilor diplomatice acreditați în țara noastră — **nu putem să nu spunem că se menține încă pericolul unui război mondial, care s-ar transforma, inevitabil, într-un război nuclear ce ar duce la distrugerea întregii omeniri.**

Noi considerăm că este necesar să privim realitatea așa cum este. Să nu ne facem nici noi iluzii, dar mai cu seamă să nu creăm popoarelor iluzia că pot trăi fără teama unui război nuclear distrugător".

Cu o riguroasă argumentare științifică, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune în evidență faptul că, deși, în anul trecut, s-au înregistrat unele evoluții pozitive — continuarea tratativelor în vederea convenirii unor noi acorduri privind armele nucleare, începerea negocierilor pentru reducerea armelor convenționale și eliminarea celor chimice, încheierea unor înțelegeri de soluționare a unor conflicte — nu au fost, totuși, împlinite speranțele popoarelor de realizare a unor noi pași importanți pe calea dezarmării nucleare și convenționale, a destinderii și colaborării, nu s-a răspuns pe deplin așteptărilor nutrite de toate națiunile.

De asemenea, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază că, în lume, nu s-a produs o schimbare radicală, că se mențin echilibrul relativ de forțe între cele două tendințe fundamentale din viața internațională — tendința spre destindere, dezarmare și pace, și tendința spre menținerea încordării și continuării politicii de forță și dictat. Din această stare de confruntare derivă necesitatea mobilizării tuturor popoarelor la luptă unită, pe cea mai largă platformă de interese și idealuri comune — pacea, dezarmarea și dezvoltarea, aflate într-o strînsă interdependență. Într-o asemenea perspectivă mobilizatoare, România, președintele ei consideră că trebuie să se acționeze pentru încheierea — chiar în 1989, dacă este posibil — a acordului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite de reducere cu 50 la sută a armelor strategice, pentru începerea tratativelor privind diminuarea armelor convenționale, pornind de la propunerile țărilor Tratatului de la Varșovia și a celor formulate de statele membre ale NATO. De asemenea, este necesar să se intensifice eforturile pentru eliminarea armelor chimice. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că, în abordarea problemelor armelor chimice, este necesar să se pornească de la strînsa legătură care există între ele și celelalte arme de distrugere în masă, îndeosebi cu cele nucleare. Se impune, totodată, să se facă totul pentru oprirea oricăror experiențe nucleare, pentru abandonarea politicii „descurajării nucleare", pentru încetarea oricăror acțiuni de militarizare a Cosmosului.

Militînd pentru schimbări fundamentale în viața internațională, România, președintele Nicolae Ceaușescu se pronunță și acționează pentru eliminarea subdezvoltării, a profundelor decalaje economice existente între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru o soluționare globală a problemei datoriilor externe, pentru o nouă ordine economică mondială. Ținînd seama de agravarea, și în anul 1988, a situației țărilor în curs de dezvoltare, președintele țării noastre sublinia, în Mesaj, necesitatea organizării, sub egida O.N.U., a unei conferințe internaționale pentru rezolvarea problemelor subdezvoltării. **„Este nevoie** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — de noi relații economice ! Este nevoie să se adopte măsuri pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare. Este nevoie de o schimbare radicală a sistemului financiar mondial, care este un instrument de jefuire, prin diferite forme, a țărilor în curs de dezvoltare !"**

Ca țară europeană, România este vital interesată în realizarea securității și colaborării pe continent, militînd, totodată, pentru creșterea rolului Europei în viața internațională. Reafirmînd această poziție constantă a țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu subliniază, în Mesaj, necesitatea încheierii, cu rezultate cît mai bune, în prima parte a anului, a Reuniunii general-europene de la Viena, prin adoptarea unor măsuri care să deschidă calea unei largi colaborări economice, tehnico-științifice și culturale între toate popoarele continentului. România, președintele său se pronunță, totodată, pentru edificarea unei Europe unite, în diversitatea orînduirilor sociale. Referindu-se, în interviul acordat recent ziarului vest-german „Die Welt", la această problemă, conducătorul partidului și statului nostru releva că România concepe unitatea Europei ca o unitate în diversitate, indiferent de concepțiile filozofice, politice, de orînduire socială, o unitate bazată pe principiile egalității, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, care să aibă ca obiectiv progresul economic și social al fiecărei națiuni. În concepția României, Europa — arăta președintele Nicolae Ceaușescu — nu trebuie să fie înregimentată într-un anumit sistem cazon, politica ei urmînd să fie hotărîtă împreună de popoarele continentului, indiferent dacă sînt mari sau mici, nu decisă într-o capitală sau alta.

În ce o privește, România — așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — va acționa pentru soluționarea acestor probleme, conlucrînd cu toate celelalte state — și, în primul rînd cu țările socialiste, cu țările mici și mijlocii, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate —, pentru triumful politicii de pace și colaborare internațională.

Exprimînd convingerea că forțele progresiste și democratice de pretutindeni, popoarele lumii dispun de capacitatea necesară de a determina afirmarea unei **noi gîndiri și unei noi politici** în arena mondială, conducătorul partidului și statului nostru adresează, în Mesajul de Anul Nou, vibranta chemare pentru întărirea colaborării în vederea realizării dezarmării și asigurării păcii, pentru soluționarea problemelor grave și complexe ce confruntă omenirea, pentru deplina egalitate între toate națiunile lumii, astfel încît ele să intre în mileniul al 3-lea cu perspectiva făuririi unei vieți demne și libere, fără teama unui război nuclear.

Aurel Zamfirescu

TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

omagiul partidului, al întregului popor

Cu adîncă emoție, cu fierbinte dragoste și recunoștință pentru ceea ce a înfăptuit și înfăptuiește în slujba poporului și a patriei, întreaga națiune — angajată cu întreaga-i ființă creatoare și modelatoare a unui viitor de aur pe pămîntul României socialiste, în realizarea istoricelor hotărîri ale Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului vizînd ridicarea țării pe noi culmi de progres și civilizație, afirmarea ei tot mai puternică în lume, ca promotoare a cauzei păcii și colaborării, strîns unită în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, marele erou între eroii patriei, genial făuritor de istorie și strălucit ctitor de țară nouă, vizionar conducător al înaintării neabătute spre comunism — a sărbătorit aniversarea zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, prestigios om de stat, militant de seamă al partidului, ilustru savant de renume mondial. A fost adus, totodată, un fierbinte omagiu îndelungatei activități revoluționare desfășurate de tovarășa Elena Ceaușescu, luptei pline de abnegație, dusă, cu fermitate și eroism, în marile bătălii de clasă, antifasciste și antirăzboinice, pentru binele și propășirea țării, precum și aportului însemnat, în anii socialismului, la înălțarea patriei pe culmi tot mai înalte de progres, civilizație și bunăstare.

În aceste momente de profundă trăire sărbătorească, întreaga noastră națiune a dat glas sentimentelor de adînc respect și aleasă prețuire față de tovarășa Elena Ceaușescu, față de viața eroică și munca neprecupețită consacrate, cu înflăcărat patriotism, transformării revoluționare a țării, întăririi independenței și suveranității sale, afirmării ei tot mai puternice în conștiința lumii, s-a angajat să urmeze neabătut drumul măreț prefigurat, cu înțelepciune și clarviziune, de mult iubitul și stimatul conducător al partidului și țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să-și pună toată puterea de muncă și capacitatea creatoare în slujba îndeplinirii exemplare a obiectivelor și sarcinilor prezente, să-și mobilizeze toate forțele în opera măreață de făurire a unui viitor strălucit.

În cadrul festivității, care a avut loc, săptămîna trecută, la Palatul Consiliului de Stat, a fost prezentată tovarășei Elena Ceaușescu Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și i-a fost conferit Titlul de Onoare Suprem „Erou al Republicii Socialiste România", prin Hotărîrea-Decret a Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România — momente de ales și vibrant omagiu, prin care conducerea partidului și statului, întregul nostru popor aduc o înaltă cinstire personalității tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, aflată permanent alături de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în uriașa operă consacrată înfloririi patriei și fericirii poporului, în vizitele de lucru din țară, la consfătuirile cu oamenii muncii din toate domeniile, în înaltele solii de pace, prietenie și colaborare purtate pe toate continentele, dovedind, în mod strălucit, înalta vocație de om politic, de militant de frunte al partidului și statului, înscriindu-și numele în cartea de aur a istoriei românești contemporane.

„În semn de aleasă prețuire și ca o consacrare a înaltelor calități dovedite în decursul întregii activități — se arată în Scrisoare —, **partidul și poporul v-au încredințat, mult stimată tovarășă Elena Ceaușescu, importantele funcții de membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al partidului, prim viceprim-ministru al guvernului, președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului — în îndeplinirea cărora ați acționat și acționați cu înalt spirit revoluționar, cu exemplară dăruire pentru victoria socialismului și comunismului pe pămîntul scumpei noastre patrii. Noi toți cunoaștem și dăm o înaltă apreciere contribuției inestimabile pe care ați adus-o și o aduceți permanent la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la fundamentarea și aplicarea planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială a țării, la înflorirea științei, învățămîntului și culturii, la ridicarea patriei noastre socialiste pe noi culmi de progres și civilizație, la întărirea independenței și suveranității sale, la creșterea prestigiului României în lume, la afirmarea tot mai puternică a năzuințelor de pace și colaborare ale poporului român".**

Din perspectiva anilor care au trecut de la acel glorios an 1965 — moment crucial în dezvoltarea României contemporane —, care și-a lăsat, prin noi, pentru generațiile viitoare, pecetea definitivă și inconfundabilă de „Epoca Nicolae Ceaușescu" în toate domeniile de activitate, ca și în puternica afirmare a politicii de pace și colaborare a României socialiste, a fost evocată contribuția determinantă a tovarășei Elena Ceaușescu la elaborarea și transpunerea în viață a vastelor planuri de dezvoltare economico-socială a țării, a amplelor programe de organizare și modernizare a producției și productivității muncii, preocuparea consecventă, de înaltă competență, pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare, la înfăptuirea neabătută a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. **„Întreaga dumneavoastră activitate, îmbinînd în mod armonios vocația muncii de creație științifică a savantului-cetățean cu patosul luptei revoluționare a eminentului militant comunist** — se subliniază în Scrisoare —, **constituie pentru noi toți un luminos exemplu de slujire cu nemărginit devotament a cauzei partidului, a înfloririi și propășirii națiunii noastre socialiste, ne însuflețește tot mai puternic în activitatea pe care o desfășurăm pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, a mobilizatoarelor îndemnuri adresate de marele nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în magistrala Expunere prezentată la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești".**

Strălucitele calități de eminent militant revoluționar, remarcabilele însușiri de om politic și savant patriot, înzestrat cu mare capacitate de gîndire novatoare, vizionară, cu o inegalabilă putere de muncă, s-au manifestat plenar în sarcinile de mare răspundere încredințate de partid și de stat. Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a așezat știința românească pe baze moderne, transformînd-o într-o puternică forță materială de producție, a organizat, într-o viziune cu totul nouă, întreaga muncă de cercetare științifică, conducînd și orientînd activitatea oamenilor de știință în direcția modernizării structurii economice, a lărgirii bazei energetice și de materii prime, a accelerării ramurilor industriale cu produse de înaltă valoare, a dezvoltării intensive a agriculturii, a promovării progresului tehnic în toate sferele economiei. Strălucit strateg al dezvoltării științei și învățămîntului românesc, al integrării acestora în structurile economice ale țării noastre, tovarășa Elena Ceaușescu — eminent om de știință, savant de largă recunoaștere internațională, înzestrat cu o remarcabilă forță de înțelegere și anticipare a cerințelor viitorului, preocupîndu-se neabătut de continuitatea creșterilor calitativ-intensive ale societății noastre socialiste — a asigurat înzestrarea patriei cu o știință, un învățămînt și o cultură înaintate, călăuzite de idealurile perene ale umanismului socialist, sporind prestigiul și autoritatea internațională a valorilor promovate, cu trăinicie, de poporul român. **„Acționînd permanent cu înalt spirit novator, cu erudiția și competența savantului și intelectualului de excepție** — se arată în Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. —, **ați desfășurat de-a lungul anilor o activitate de cercetare de o impresionantă amploare și de un remarcabil nivel, concretizată în importante lucrări de specialitate, care, prin marea lor însemnătate științifică și largă aplicabilitate practică, în diferite sectoare economice, s-au impus atenției generale, fiind traduse în principalele limbi de circulație mondială și publicate în numeroase țări. Vasta și remarcabila dumneavoastră activitate, de o asemenea amploare și autoritate, se bucură, pretutindeni, de o înaltă prețuire și unanimă recunoaștere, fapt ilustrat în mod elocvent de numeroasele distincții și titluri academice care v-au fost acordate de prestigioase foruri științifice și de învățămînt din întreaga lume. Toate aceste admirabile realizări ne îndreptățesc să afirmăm, cu legitimă mîndrie și profundă satisfacție, că de strălu-**

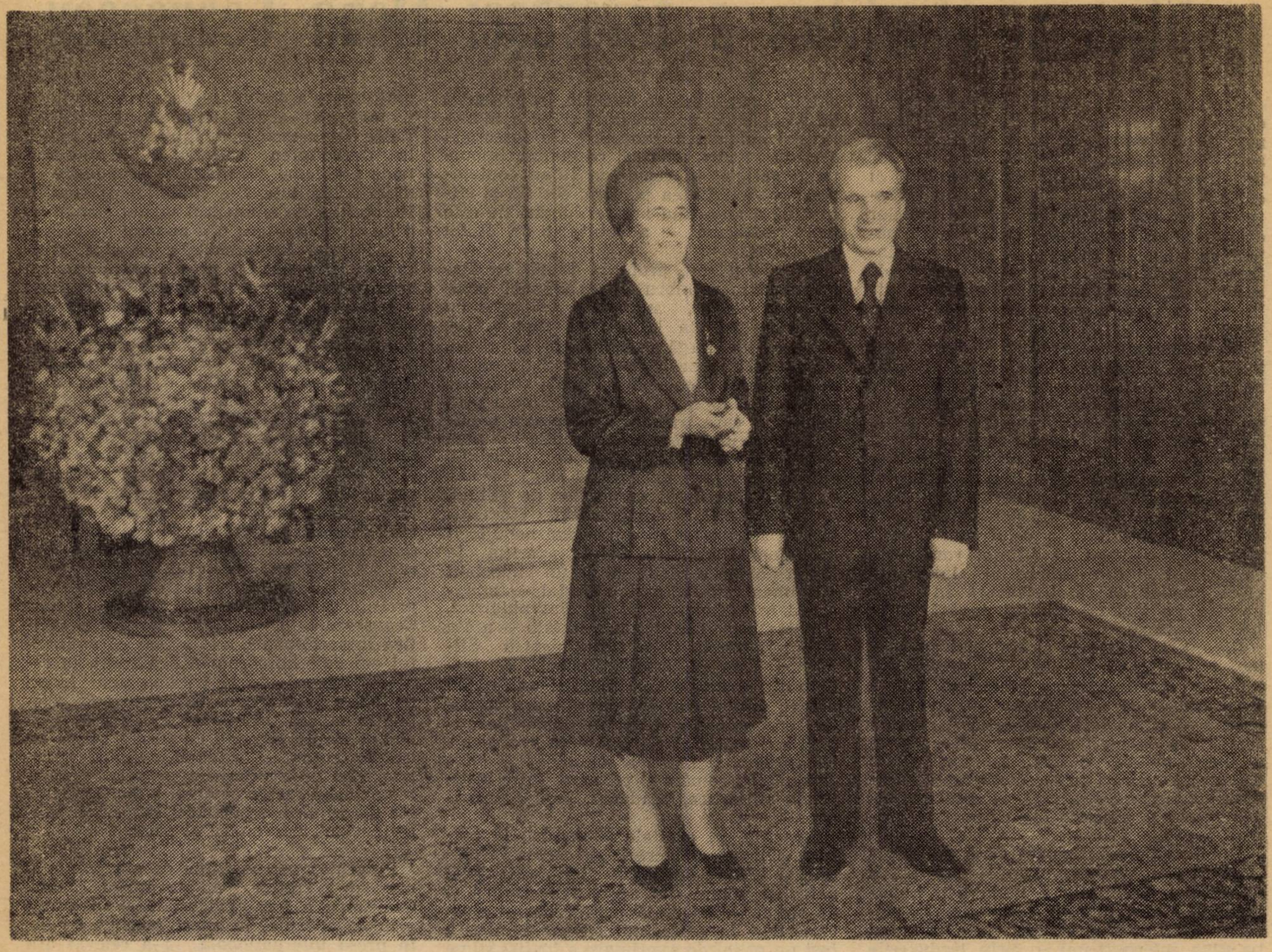

cita dumneavoastră activitate, de virtuțile de pasionat cercetător și om de știință, preocupat de lărgirea continuă a granițelor cunoașterii umane, este inseparabil legată afirmarea geniului științific românesc în lume, promovarea consecventă a colaborării științifice internaționale, în folosul exclusiv al omului, al propășirii națiunilor, al păcii și înțelegerii între popoare".

Puternicei afirmări a științei românești în lupta pentru progres, pentru dezvoltarea socialistă a patriei i s-a adăugat, sub directa conducere, îndrumarea și în coordonarea tovarășei Elena Ceaușescu, preocuparea permanentă pentru înscrierea științei românești într-un cadru de largă comunicare și cooperare internațională, în care să crească răspunderile ce revin astăzi oamenilor de știință, învățămînt și cultură în făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, a păcii, eliberată de pericolul unui război nimicitor. Ca președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu militează pentru afirmarea științei ca teren și mijloc de dialog între națiuni, de promovare a valorilor independenței și suveranității naționale, drept condiție a unei conlucrări largi și echitabile între state.

„Oamenii de știință români, la fel ca întregul popor, — sublinia tovarășa **Elena Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la solemnitatea de omagiere, mulțumind pentru aprecierile, sentimentele și urările exprimate, pentru înaltul titlu acordat — **sprijină pe deplin concepția președintelui României și acționează cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea obiectivelor politicii externe care corespund pe deplin atît intereselor poporului nostru, cît și intereselor tuturor națiunilor lumii.**

Vom participa activ la înfăptuirea deziderateior întregii omeniri de a trăi într-o lume fără arme și războaie, într-o lume a colaborării, egalității și dreptății, a independenței și suveranității pentru toate națiunile".

Strălucit exemplu de militant pentru angajarea politică și morală a științei față de cauza dezvoltării multilaterale a națiunilor suverane, a soluționării problemelor lumii contemporane, tovarășa Elena Ceaușescu a acționat și acționează, în mod consecvent, în direcția întăririi colaborării cu organizații ale oamenilor de știință din toată lumea.

„Voi acționa ca și pînă acum — arăta tovarășa **Elena Ceaușescu** în importanta sa cuvîntare —, **cu întreaga forță, în spirit revoluționar pentru înfăptuirea minunatelor perspective de dezvoltare a patriei noastre ; voi sluji cu întreaga mea ființă, așa cum am făcut-o din cei mai tineri ani, cauza bunăstării și fericirii poporului, cauza socialismului, a libertății, demnității, independenței și suveranității României !"**

Aniversarea zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare a tovarășei Elena Ceaușescu, într-o atmosferă de fierbinte dragoste de țară, partid și popor, prilejuiește aducerea unui ales și vibrant omagiu strălucitei sale activități desfășurate în elaborarea și traducerea în viață a întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, în înfăptuirea orientărilor stabilite de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna marelui forum din luna noiembrie, activitate care are, în împrejurările internaționale actuale, cînd însești existența și civilizația omenirii sînt amenințate de imensele arsenale de arme nimicitoare acumulate în lume, un profund ecou în conștiința națiunii noastre, în rîndul oamenilor de știință și cultură de pretutindeni, al tuturor popoarelor, punînd, cu putere, în relief înaltele trăsături politice, morale și umanitare ale societății socialiste românești, în epoca de magistrale împliniri — „Epoca Nicolae Ceaușescu".

Doina Topor

Înaltă apreciere internațională a vastei activități politice și științifice a tovarășei Elena Ceaușescu

Recunoașterea valorii de excepție a operei tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a prodigioasei sale activități politice, a rolului său hotărîtor în afirmarea științei, învățămîntului și culturii românești, în elaborarea și înfăptuirea tuturor planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a României socialiste, a primit, pe parcursul întregului an 1988 și în primele zile ale acestui an, noi și elocvente expresii de înaltă apreciere pe toate meridianele lumii.

Larg cunoscută și prețuită în lume pentru contribuțiile de fundamentală însemnătate teoretică și practică pe care le aduce la dezvoltarea chimiei moderne, a industriilor pe care această știință le fundamentează, opera științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a văzut lumina tiparului în tot mai multe țări — mărturie a interesului statornic față de personalitatea și exemplara activitate a celui mai prestigios reprezentant al științei românești, conducător și coordonator al întregului efort creator ce se desfășoară în țara noastră pe tărîmul științei, învățămîntului și culturii.

Recent, la **Varșovia** și **Helsinki** au avut loc festivități prilejuite de lansarea volumelor **„Polimerizarea stereospecifică a izoprenului"** și, respectiv, **„Progrese în chimia și tehnologia polimerilor"**, purtînd semnătura de inalt prestigiu internațional a **academician doctor inginer Elena Ceaușescu**, lucrări ce fac parte dintr-o importantă serie consacrată aspectelor fundamentale și practice ale chimiei macromoleculare.

Publicat de prestigioasa Casă editorială „Panstwowe Wydawnictwo Naukowe", a Academiei de Științe a Republicii Populare Polone, volumul **„Polimerizarea stereospecifică a izoprenului"**, larg cunoscut pe plan internațional — prin traducerile realizate pînă în prezent în limbile greacă, rusă, engleză, olandeză, italiană, japoneză, spaniolă, chineză, coreeană, turcă, germană —, se constituie într-un cald omagiu, expresie a sentimentelor de aleasă stimă și prețuire, adus în capitala Poloniei celui mai prestigios reprezentant al științei românești.

În cuvîntul rostit cu prilejul prezentării oficiale a volumului, dr. Rafal Lakowski, directorul Editurii Științifice, arăta : Calea de dezvoltare a României socialiste de azi este indestructibil legată de personalitatea tovarășei Elena Ceaușescu. Academician doctor inginer Elena Ceaușescu și-a adus o contribuție esențială la intensificarea continuă a cercetărilor românești în domeniul chimiei, la orientarea lor modernă, în concordanță cu obiectivele majore ale revoluției tehnico-științifice contemporane și în strînsă legătură cu direcțiile de dezvoltare economico-socială a României socialiste. Academician doctor inginer Elena Ceaușescu a contribuit plenar la organizarea activității de cercetare științifică în România, la dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic, s-a specializat în cercetările fundamentale din domeniul chimiei, avînd contribuții remarcabile în industria polimerilor și elastomerilor. Azi, într-o mare măsură, datorită activității Institutului Central de Chimie din București, pe care îl conduce academicianul doctor inginer Elena Ceaușescu, dezvoltarea industriei chimice românești se bazează, în proporție de 95 la sută, pe cercetări și pe o tehnologie românească proprii. Ce înseamnă aceasta înțeleg bine cei ce cunosc importanța chimiei în economia lumii contemporane. Acțivitatea politică, socială și științifică a autorului acestei lucrări ne este bine cunoscută a subliniat dr. Rafal Lakowski.

La rîndul său, prof. dr. Stanislaw Pasynkiewicz, membru al Academiei poloneze de Științe, sublinia : Am scris cu plăcere prefața la această monografie, lucrare de largă referință în literatura științifică de specialitate. Fiind apropiată de domeniul preocupărilor mele științifice și practice, lucrarea m-a impresionat prin modul în care tratează problemele teoretice, în strînsă corelare cu aplicabilitatea industrială. Este un volum de referință, ce va avea, fără îndoială, o largă răspîndire atît în rîndul oamenilor de știință, al cercetătorilor, doctoranzilor, studenților, cît și al celor care lucrează nemijlocit în industria chimică. Salut apariția în limba polonă a cărții, ca pe un important eveniment științific și editorial — a declarat în încheiere prof. dr. Pasynkiewicz.

Volumul pe care îl avem în față — arăta vicepreședintele Comitetului pentru Știință și Tehnică, Marek Bocucki — trebuie să constituie un simbol și un imbold pentru dezvoltarea în continuare a raporturilor polono-române în domeniile științific și editorial. Să acționăm pentru intensificarea și lărgirea schimburilor între cercetătorii români și polonezi, între institutele științifice, academii, școli superioare.

Apariția, în capitala Finlandei, la editura „Otava", a lucrării **„Progrese în chimia și tehnologia polimerilor"**, cel de-al patrulea volum din seria monografică și de sinteză consacrată polimerilor și elastomerilor de eminentul savant român, a fost un prilej de exprimare a înaltei stime și recunoașteri pentru prodigioasa activitate și personalitatea științifică ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Profesorul Veikko Komppa, doctor în științe chimice, director al Departamentului de Chimie al Institutului de cercetări tehnice al Finlandei, arată în prefața lucrării : Academician doctor inginer Elena Ceaușescu este o personalitate proeminentă a vieții politice și științifice din România, ce se bucură de o amplă recunoaștere și prețuire pe plan internațional. Distinsul savant este membru activ, membru de onoare și Doctor Honoris Causa a numeroase academii, universități și societăți științifice din Europa, America de Nord, America Latină, Asia și Africa. Sub directa îndrumare a academician doctor inginer Elena Ceaușescu, în cadrul Institutului Central de Chimie au fost elaborate numeroase tehnologii originale, care au fost brevetate atît în România, cît și în alte țări. În continuare, Veikko Komppa sublinia : Apariția în limba finlandeză a lucrării academician doctor inginer Elena Ceaușescu răspunde viului interes manifestat de cercetătorii de profil din țara noastră, oferind, în același timp, noi și stimulatoare perspective colaborării pe tărîmul științei și tehnologiei dintre Finlanda și România.

În cuvîntările rostite la ceremonia lansării oficiale a volumului, desfășurată la Helsinki, au fost evidențiate ampla și multilaterala activitate pe tărîmul științei a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, contribuția sa de seamă la dezvoltarea chimiei, la soluționarea unor probleme științifice și economice de mare actualitate. S-a subliniat că studiile întreprinse de eminentul savant român au o mare valoare atît din punctul de vedere al științelor fundamentale, cît și al aplicațiilor tehnologice, preocuparea pentru armonizarea acestor aspecte constituind o trăsătură distinctivă, exemplară a muncii științifice desfășurate de tovarășa Elena Ceaușescu. S-a evidențiat că, paralel cu activitatea științifică, tovarășa Elena Ceaușescu susține o amplă activitate politică și socială, în calitate de membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român și prim viceprim-ministru al guvernului. S-a pus în lumină contribuția sa de seamă la elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a României, la realizarea tuturor programelor de dezvoltare economico-socială, la dezvoltarea științei, învățămîntului și culturii.

Vorbitorii au relevat, de asemenea, prestigioasa participare a tovarășei Elena Ceaușescu la activitatea științifică și politică internațională. S-a arătat că eminentul om de știință român a adresat, în repetate rînduri, de la tribuna unor foruri naționale și internaționale, vibrante apeluri la unirea tuturor forțelor păcii — în rîndul cărora oamenii de știință ocupă un loc important — pentru triumful unui nou mod de abordare a gravelor probleme ce confruntă omenirea, a marilor teme ale dezarmării, securității, cooperării dintre națiuni, dezvoltării și păcii.

Puternica personalitate de om politic și om de știință a tovarășei Elena Ceaușescu a fost evidențiată și în ample articole apărute, în acest început de an, în presa internațională. S-a relevat atît valoarea intrinsecă a lucrărilor sale din domeniul chimiei, cît și contribuția excepțională la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, la promovarea ideii potrivit căreia știința și progresul au un rol covîrșitor în dezvoltarea cooperării internaționale, pentru edificarea păcii în lume.

Astfel, ziarul **„EXCELSIOR"** din Mexic a publicat un amplu articol în care arată că românii sărbătoresc un eveniment deosebit, a cărui valoare de simbol a depășit de mult granițele naționale, și anume aniversarea unei personalități a lumii contemporane, care și-a înscris numele în istoria științei românești și universale, în cronica marilor contribuții ale epocii în domeniul chimiei, în special, și științei, în general — academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Întruchipînd marile virtuți ale națiunii române — scrie ziarul —, Elena Ceaușescu reprezintă imaginea femeii moderne desăvîrșite, înnobilată de modestie, sensibilitate și căldură, de calități deosebite, probate în întreaga sa activitate de om politic, de om de știință.

Nobila aniversare a fiicei celei mai iubite a poporului român se înscrie nu numai în calendarul memorabilelor sărbători ale locuitorilor de la Dunăre și Carpați, ci și în cel al comunității științifice internaționale, care vede în academician doctor inginer Elena Ceaușescu un model de dăruire și de înaltă responsabilitate față de dezvoltarea colaborării între toți oamenii de știință din

lume, pentru consacrarea geniului creator al popoarelor exclusiv scopurilor pașnice, progresului și bunăstării, afirmării libere, independente și suverane a tuturor națiunilor — subliniază cotidianul mexican.

Îmbinînd armonios vocația muncii de creație științifică cu patosul revoluționar, academician doctor inginer Elena Ceaușescu oferă un elocvent model de savant și om politic multilateral, de profundă omenie, căruia îi este propriu sentimentul răspunderii angajante în îndeplinirea exemplară a programelor de edificare a unei noi și înalte civilizații materiale și spirituale în România. Pentru femeile mexicane, pentru femeile din întreaga lume, academician doctor inginer Elena Ceaușescu reprezintă un simbol de înaltă ținută morală, etică și profesională, demn de stimat și prețuit — arată, în încheiere, „Excelsior".

Ziarul **„THE CAPITAL"**, care apare în S.U.A., evidențiază, în articolul „Știința — cheia dezvoltării economice în România", că progresul adus de munca eminentului

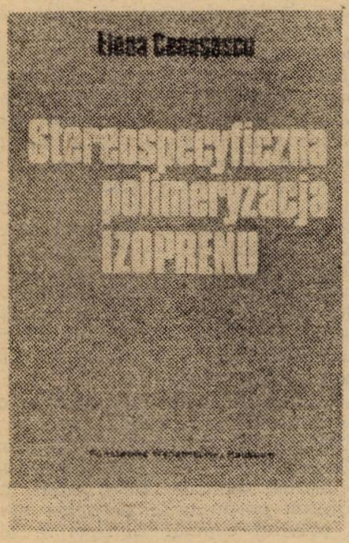

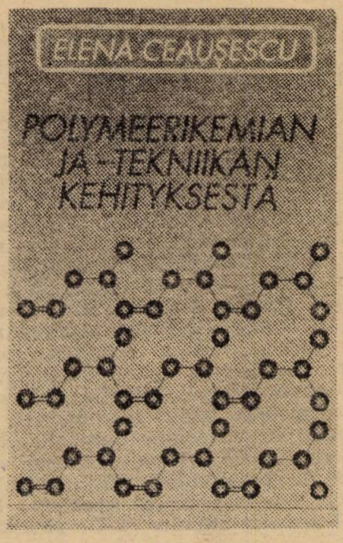

om de știință, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, va juca în continuare un rol deosebit de important în atingerea obiectivelor României de modernizare și creștere a venitului național, precum și de realizare a unui tot mai înalt nivel de trai al poporului român. Comunității științifice mondiale — evidențiază ziarul — îi este cunoscut rolul de seamă al academician doctor inginer Elena Ceaușescu în inițierea revoluției tehnice și științifice în România, ca și în promovarea științei în interesul păcii, cooperării și mai bunei înțelegeri între toate națiunile.

După ce face o trecere în revistă a lucrărilor publicate în țară și străinătate, articolul subliniază : Pe lîngă impresionanta sa carieră științifică, academician doctor inginer Elena Ceaușescu și-a dedicat activitatea îmbunătățirii calității vieții poporului român și promovării valorilor sale umane. În încheiere, ziarul american arată: Ca fondator și președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", academician doctor inginer Elena Ceaușescu se numără printre promotorii creării unei comunități științifice mondiale unite. Munca sa neobosită este dedicată promovării ideii conform căreia știința și progresul sînt elemente fundamentale în dezvoltarea cooperării internaționale și edificarea unei păci durabile.

„România : Chimia și petrochimia — un sector dinamic al economiei românești" este titlul sub care revista **„GREECE'S WEEKLY"** — editată în limba engleză, la Atena, și care se bucură de o largă audiență în cercuri politice, guvernamentale, diplomatice și ale oamenilor de afaceri din Grecia și țările Pieței comune — inserează un amplu articol, ilustrat cu fotografia tovarășei Elena Ceaușescu.

Academician doctor inginer Elena Ceaușescu, personalitate marcantă a vieții științifice — se relevă în articol — a efectuat cercetări fundamentale și a adus o contribuție deosebită în domeniul sintezei compușilor macromoleculari, chimiei polimerilor și cauciucului, cineticii polimerizării, polimerizării stereospecifice a izoprenului. Sub coordonarea sa, cercetarea chimică românească a înregistrat succese remarcabile care au stat la baza dezvoltării noilor tehnologii, obiect al multor licențe înregistrate atît în România, cît și în străinătate.

Simultan cu preocupările profesionale și științifice, academician doctor inginer Elena Ceaușescu desfășoară o activitate multilaterală în domeniul social-politic.

Academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, reprezintă, printr-o multilaterală activitate, un ilustru exemplu de sinteză între calitățile omului politic dăruit propriei țări și cele ale omului de știință, de larg orizont intelectual, pentru care slujirea intereselor supreme ale națiunii sale se îmbină fericit cu remarcabila contribuție la progresul științei mondiale în domenii de vîrf, în planul cercetării fundamentale și, în același timp, al aplicării ei în practica social-economică — subliniază, într-un amplu articol, ziarul **„EGYPTIAN GAZETTE"**, care apare la Cairo.

În calitate de președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", activitatea sa — subliniază articolul — constituie o expresie dintre cele mai elocvente a vocației pașnice a științei românești, dedicată exclusiv omului și bunăstării sale, edificării unei lumi mai drepte și mai bune. Propria operă de creație științifică, ca și activitatea sa politică de organizare și coordonare a efortului de cercetare științifică din România, de dezvoltare a unei largi conlucrări științifice internaționale — subliniază „Egyptian Gazette" — evidențiază cu putere unitatea de calități și determinări care trebuie să definească geniul științific, consacrat exclusiv păcii și desăvîrșirii personalității umane.

A lupta pentru dezarmare, pentru oprirea cursei aberante a înarmărilor, pentru conversiunea benefică a sumelor irosite pentru înarmări, în resurse ale dezvoltării, a găsi soluții reale problemelor dezvoltării, energiei, alimentației, sănătății, protejării mediului înconjurător, ridicării calității vieții — toate acestea sînt imperative vitale care își găsesc în opera academician doctor inginer Elena Ceaușescu un ferm și devotat slujitor, un prestigios combatant pentru triumful lor.

Un articol referitor la dezvoltarea fără precedent a științei românești, îndeosebi în anii care au trecut de la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, și la rolul deosebit pe care l-a avut și îl are, în acest domeniu, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a publicat și ziarul **„AL SUDANI"** din Sudan.

Sub directa îndrumare a omului de știință de largă recunoaștere internațională, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, în România au fost create unități științifice moderne, a sporit considerabil numărul laboratoarelor dotate la nivelul cerințelor mondiale, s-a trecut la formarea cadrelor de cercetători cu o temeinică pregătire, s-a realizat un remarcabil deziderat al acestei activități, constînd în transformarea ei într-o activitate de masă, prin integrarea științei cu producția și cu învățămîntul — arată cotidianul.

Un rol de cea mai mare însemnătate în obținerea rezultatelor ce situează chimia și petrochimia românească pe un loc de frunte atît în ansamblul economiei naționale, cît și pe plan mondial — relevă, la rîndul său, ziarul **„CYPRUS MAIL"** — revine cercetării științifice și ingineriei tehnologice, aflate sub îndrumarea de înaltă competență a academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de largă recunoaștere internațională.

Prin lucrările sale teoretice și activitatea de cercetare în domeniul chimiei macromoleculare, academician doctor inginer Elena Ceaușescu își inscrie numele în rîndul marilor savanți români ai tuturor timpurilor. Prin soluțiile esențiale, originale, inovatoare și îndrăznețe pe care le-a adus pe tărîmul chimiei macromoleculare, opera ilustrului savant român reprezintă o contribuție de mare prestigiu la îmbogățirea patrimoniului științei universale — evidențiază „Cyprus Mail".

În concluzie, în articol se relevă : Calitățile de militant politic ale academician doctor inginer Elena Ceaușescu, afirmate pe baricadele luptei antifasciste, dezvoltate continuu în anii construcției României noi, își găsesc o și mai puternică expresie în prezent în larga și prestigioasa contribuție la elaborarea și înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială a țării. Paralel cu contribuția sa științifică directă, de excepțională valoare, la progresul cercetării și proiectării din chimie, ca și la orientarea și dezvoltarea industriei chimice românești, academician doctor inginer Elena Ceaușescu — fondator și președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea" — desfășoară o intensă activitate în folosul întăririi unității de acțiune a oamenilor de știință din întreaga lume, pentru ca știința să slujească exclusiv năzuințelor spre progres și dezvoltare ale popoarelor, idealurilor de libertate, independență națională, bună înțelegere, cooperare și pace ale omenirii.

Toate aceste aprecieri se constituie într-un cald omagiu adus tovarășei Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului nostru, personalitate proeminentă a vieții științifice mondiale, ilustru promotor al științei în slujba păcii, reprezintă o expresie a celor mai alese sentimente de stimă și prețuire cu care străinătatea a întîmpinat, alături de întreaga noastră națiune, aniversarea zilei de naștere a eminentului savant și om politic român.

Grupaj realizat de Rodica Dumitrescu

Necesitatea unei abordări globale, unitare a problematicii lichidării tuturor armelor de distrugere în masă

Prezentarea poziției României la Conferința internațională privind interzicerea armelor chimice

La Paris s-a desfășurat, în această săptămînă, Conferința internațională privind interzicerea armelor chimice. Au participat delegații din 146 de țări. Țara noastră a fost reprezentată de o delegație condusă de ministrul afacerilor externe, Ioan Totu.

Luînd cuvîntul în cadrul conferinței, ministrul de externe al țării noastre a arătat că România participă la această conferință animată de dorința constantă de a susține și acorda sprijinul său acțiunilor menite să contribuie la oprirea cursei înarmărilor și trecerea efectivă la dezarmare, pentru eliminarea tuturor armelor de distrugere în masă, pentru reducerea radicală a armamentelor convenționale, a forțelor armate și cheltuielilor militare, aceasta constituind o componentă fundamentală a politicii sale externe.

Așa cum declara recent președintele României, Nicolae Ceaușescu, **„în condițiile în care în lume s-au acumulat mari cantități de arme nucleare, de alte arme de distrugere în masă capabile să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, nu există decît o singură cale, o singură politică — aceea de renunțare cu desăvîrșire la forță, la război, de afirmare a unei noi gîndiri și a unei politici noi, democratice, care să excludă forța și războiul din viața internațională“.**

Problema care face obiectul actualei noastre întîlniri este deosebit de importantă. Este, într-adevăr, necesar să acționăm pentru a nu se recurge niciodată la armele chimice, pentru înlăturarea lor totală.

România — a arătat ministrul afacerilor externe al țării noastre — este parte la Protocolul de la Geneva din 1925 privind interzicerea folosirii armelor chimice în timp de război și s-a angajat să respecte interdicțiile prevăzute în acest document față de toate statele care și-au asumat angajamente similare și le respectă în raporturile cu România.

Atunci cînd s-a adoptat acest Protocol, cu toate că multe țări nu l-au semnat, el a avut un rol pozitiv. De atunci însă, au avut loc schimbări profunde pe plan internațional.

În adoptarea unei hotărîri privind reconfirmarea valabilității Protocolului din 1925, trebuie, de aceea, să ținem seama de condițiile actuale internaționale, radical schimbate față de cele existente cu mai bine de jumătate de secol în urmă.

În continuare, vorbitorul a relevat că dominanta actuală a vieții internaționale, care determină existența pericolului unui nou război mondial, este înarmarea nucleară de către unele state, conceperea apărării prin „descurajarea nucleară“, acumularea în cantități mari și tot mai perfecționate a armelor nucleare, a căror folosire ar duce la dispariția omenirii, a însești condițiilor vieții pe Pămînt. De asemenea, de cînd a fost inventată, însăși arma chimică a evoluat. În pofida angajamentelor asumate prin Protocolul de la Geneva, arma chimică este astăzi integrată organic în tactica concretă de înarmare și de luptă, în strînsă legătură cu armele nucleare, ambele categorii avînd ca efect distrugerea în masă.

Aceste evoluții au loc pe fundalul manifestării politicii de forță și amestec în treburile interne ale altor state, al continuării stărilor de încordare și conflict în diferite părți ale lumii, al persistenței și agravării subdezvoltării și decalajelor economice — ele însele surse de noi tensiuni. Deși în ultimii ani s-au făcut unii pași pozitivi pe calea dezarmării și soluționării politice a unor conflicte și a intensificării negocierilor în vederea rezolvării unor probleme complexe prin tratative, producerea și perfecționarea armelor au continuat. Situația internațională se menține gravă și complexă.

De aceea, în concepția României, exprimată cu claritate cu numai cîteva zile în urmă de președintele țării, Nicolae Ceaușescu, **este necesar ca problema interzicerii armelor chimice să fie abordată în strînsă legătură cu problema interzicerii celorlalte arme de distrugere în masă și, în primul rînd, cu armele nucleare. Nu se poate concepe că se va reuși să se ajungă la renunțarea efectivă la armele chimice fără un acord general de renunțare și lichidare, într-o perioadă corespunzătoare, a armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă.**

Pornind de la principiul autoapărării și descurajării oricărei agresiuni, interzicerea armelor chimice, a folosirii lor nu se va putea realiza decît concomitent cu acțiunile și măsurile practice de reducere și lichidare a tuturor armelor de distrugere în masă, a celorlalte armamente, de eliminare a politicii de forță și amenințare cu forța din viața internațională, de așezare a relațiilor dintre state pe noi baze, de egalitate în drepturi, respectare a independenței și suveranității, neamestec în treburile interne. În fapt, în condițiile înarmării nucleare de către un număr de țări, ale existenței pericolului unui război nuclear, țările care nu dispun de arme nucleare pot considera că arma chimică poate fi și ea o armă de descurajare, a spus ministrul român de externe.

Sîntem pentru trecerea la lichidarea armelor chimice și realizarea, în același timp, în etape, a eliminării tuturor armelor nucleare. Eliminarea armelor chimice și a armelor nucleare trebuie să se realizeze concomitent, pentru a se asigura un echilibru al forțelor și pentru a nu se permite folosirea unor arme pentru șantaj asupra statelor. În același timp, sîntem pentru reducerea armelor convenționale și a cheltuielilor militare în strînsă legătură cu eliminarea armelor chimice și nucleare.

Măsurile de dezarmare chimică, nucleară și convențională desfășurate simultan vor asigura stabilitatea internațională și vor înlătura orice posibilitate de folosire a forței și amenințării cu forța din partea unor state față de alte state.

Toate aceste măsuri trebuie să se înfăptuiască sub un control internațional strict, care să asigure că obligațiile asumate vor fi respectate, să contribuie la creșterea încrederii și a securității în lume.

Considerăm de aceea, a arătat vorbitorul, că încheierea unui acord referitor la interzicerea oricărei folosiri a armelor chimice și a producției de asemenea arme, precum și la distrugerea stocurilor existente trebuie să fie strîns legată de încheierea unui tratat universal privind lichidarea armelor nucleare, încetarea producției și a experiențelor cu acestea, punerea în afara legii a armelor nucleare.

România — care a declarat că nu posedă arma chimică — va acționa în continuare pentru accelerarea lucrărilor Conferinței de la Geneva în ambele domenii și pentru angajarea efectivă a acesteia în negocierea unui instrument internațional de interzicere și lichidare și a armelor nucleare.

Acționăm, de asemenea, pentru crearea unei zone de pace, colaborare și bună vecinătate în regiunea Balcanilor, fără arme chimice și nucleare, dar privite într-o strînsă unitate. În același viziune, sprijinim propunerile similare ale altor țări privind centrul Europei și alte regiuni ale lumii. Totodată, este necesar ca problema prevenirii răspîndirii armelor chimice și interzicerii producției acestora să fie privită în legătură cu necesitatea de dezvoltare a industriei chimice în scopuri pașnice și potențialului tehnico-științific al fiecărei țări. Aceasta presupune participarea liberă și neîngrădită la schimburile de produse, la cooperarea internațională în acest domeniu.

În lumina celor de mai sus — a subliniat vorbitorul — România consideră că această conferință trebuie să privească de o manieră globală realitățile. Să le analizăm așa cum sînt ele și să acționăm împreună pentru a ajunge la concluzii comune cum să le soluționăm.

Documentul politic pe care ar urma să-l adoptăm trebuie să nu se rezume la reconfirmarea Protocolului de la Geneva din 1925, ci să sublinieze imperativul elaborării Convenției universale privind interzicerea și distrugerea armelor chimice în strînsă unitate cu lichidarea armelor nucleare, a tuturor armelor de distrugere în masă. Lichidarea concomitentă a tuturor armelor de distrugere în masă — nucleare, chimice, bacteriologice și de orice fel — constituie singura garanție pentru preîntîmpinarea folosirii lor.

● Problema interzicerii armelor chimice trebuie să fie abordată în strînsă legătură cu problema interzicerii celorlalte arme de distrugere în masă și, în primul rînd, cu armele nucleare ;

● Interzicerea armelor chimice nu se va putea realiza decît concomitent cu acțiunile și măsurile practice de reducere și lichidare a tuturor armelor de distrugere în masă, a celorlalte armamente, de eliminare a politicii de forță și amenințare cu forța.

Acțiunea noastră trebuie privită ca parte a unui efort mai larg, de trecere la măsuri efective de dezarmare generală, de eliminare a forței și amenințării cu forța din relațiile dintre state.

Făcînd referire la recentul eveniment grav din Mediterana — doborîrea de către avioane militare americane a două avioane libiene în apele internaționale — ministrul afacerilor externe a subliniat că aceasta pune în lumină, din nou, pericolul pe care îl reprezintă pentru pacea și securitatea popoarelor prezența flotelor militare și demonstrațiile de forță în apele internaționale. România reafirmă și cu acest prilej necesitatea ca navele militare străine să fie retrase din apele internaționale, ca oceanele și mările să fie libere de orice prezență militară, să înceteze demonstrațiile de forță în apropierea granițelor altor state. De asemenea, România se pronunță ferm pentru folosirea spațiului aerian internațional numai în scopuri pașnice și pentru interzicerea oricăror exerciții și acțiuni militare în acest spațiu.

Considerăm că O.N.U., a cărei misiune principală este menținerea păcii și securității internaționale, apărarea omenirii de flagelul războiului, trebuie să-și asume o răspundere mai mare, atît în promovarea acestui concept unitar, cît și în asigurarea respectării de către statele membre a acordurilor și altor instrumente juridice internaționale în materie de dezarmare.

Conferința noastră și-a propus un obiectiv generos. Interesul unanim al omenirii cere ca dezbaterile să se desfășoare într-un spirit constructiv, să contribuie la unirea eforturilor tuturor statelor în vederea realizării obiectivului propus.

România este gata să contribuie activ, alături de celelalte state, la atingerea acestui scop.

Situația din Mediterana

Vie condamnare a actelor de forță, poziție fermă împotriva prezenței militare în apele internaționale

Zilele trecute, opinia publică din țara noastră a luat cunoștință cu profundă îngrijorare și dezaprobare — așa cum se arată și în declarația Agenției române de presă Agerpres — despre doborîrea, de către avioane ale forțelor armate americane, a două aparate de zbor libiene în apele internaționale din zona centrală a Mediteranei. Acest atac militar s-a petrecut în condițiile concentrării a 13 nave de război aparținînd Statelor Unite, inclusiv a portavionului „Kennedy", în largul țărmului libian, ceea ce a dus la crearea unei situații de încordare în zonă, cu implicații periculoase atît pentru țările limitrofe, cît și pentru alte state, pentru pacea și securitatea în regiunea respectivă, ca și pe plan internațional, în general.

Prin gravitatea lor, recentele evenimente din Mediterana au scos, o dată mai mult, în evidență pericolul pe care îl reprezintă, pentru pacea și securitatea popoarelor, prezența flotelor militare străine, demonstrațiile de forță în apele internaționale, punînd în lumină, totodată, necesitatea imperioasă de a se renunța cu desăvîrșire la asemenea practici profund nocive, de a se acționa cu fermitate pentru ca oceanele și mările lumii să fie libere de orice prezență militară. Pronunțîndu-se în favoarea unei asemenea poziții, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia : **„Este necesar să se pună capăt manevrelor militare de orice fel ale flotelor străine în apele internaționale, să se ajungă la retragerea din Mediterana, din Oceanul Indian și alte oceane a flotelor marilor puteri — și să se ia angajamente ferme de a nu se încălca libertatea navigației în apele internaționale prin manevre militare sau acțiuni de altă natură. Vrem, într-adevăr, să se asigure libertatea navigației pentru toate națiunile".**

Însăși experiența, evoluțiile vieții internaționale au demonstrat, cu elocvență, justețea punctului de vedere românesc în această problemă de stringentă actualitate.

Evenimente mai vechi sau mai noi petrecute în Mediterana, în apele Golfului, pe alte mări și oceane au scos în evidență, de fiecare dată, că folosirea forței, demonstrațiile **manu militari** nu au adus decît prejudicii umane și materiale, de cele mai multe ori populației civile, au ridicat obstacole în calea procesului firesc de edificare a unei reale securități internaționale. În lumea de azi, caracterizată prin relații de strînsă interdependență, orice act de forță al unui stat împotriva altui stat are reverberații profund negative la scară internațională. Mai mult, atacurile militare pot avea consecințe imprevizibile.

Situația este cu atît mai preocupantă cu cît Mediterana este una din mările cele mai „înarmate", apele ei fiind brăzdate de nave militare de diverse tipuri, de la distrugătoare și portavioane pînă la submarine, dotate cu tehnică de luptă ultramodernă, inclusiv nucleară.

De asemenea, bazinul mediteranean se află în imediata apropiere a unuia din cele mai fierbinți puncte de pe harta politică a lumii — Orientul Mijlociu. Or, situația nou creată poate aduce mari prejudicii procesului de pace din Orientul Mijlociu tocmai într-un moment în care există premise favorabile pentru reglementarea pe cale politică a diferendelor existente. Actele de forță la care au recurs, recent, Statele Unite, intențiile declarate de a le continua nu pot decît să complice și mai mult problemele, să facă și mai dificilă găsirea de soluții juste, durabile și globale, în conformitate cu interesele tuturor popoarelor din această zonă atît de frămîntată a lumii.

Trebuie să se renunțe cu desăvîrșire la practicile profund anacronice, în flagrantă contradicție cu normele de drept internațional, de a aplica „sancțiuni" în numele „dreptului" celui mai puternic, de amestec brutal în treburile altor state, de a profera amenințări, de a promova o politică de forță și dictat.

Dezaprobînd cu fermitate acțiunile și demonstrațiile de forță, România socialistă consideră că nici un fel de motive nu pot justifica recurgerea la represalii, la acte de intimidare împotriva unor state independente și suverane. Totodată, țara noastră militează consecvent pentru adoptarea de măsuri pe plan mondial care să ducă la retragerea flotelor militare ale marilor puteri, creîndu-se condițiile necesare pentru ca oceanul planetar să devină un spațiu al colaborării pașnice, echitabile între națiuni.

Sînt, acestea, deziderate împărtășite de largi cercuri ale opiniei publice, ale forțelor politice realiste, care condamnă cu hotărîre asemenea acte de forță, precum cel recent petrecut în Mediterana, și care se pronunță, în același timp, pentru proclamarea unor mări și oceane ca regiuni libere de arme nucleare, fără prezențe militare străine.

Noul act de forță săvîrșit de Statele Unite (reamintim că, în aprilie 1986, avioane americane au bombardat orașele Tripoli și Benghazi) a fost aspru criticat în luările de poziții oficiale date publicității în capitalele țărilor mediteraneene sau de pe alte meridiane, în declarațiile unor organizații internaționale.

Secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, și-a exprimat regretul în legătură cu evenimentele din Mediterana, manifestîndu-și, totodată, speranța că părțile vor da dovadă de reținere pentru a preveni creșterea încordării în zonă. De asemenea, secretarul general al Ligii Arabe, Chedli Klibi, a declarat că noul act de agresiune al S.U.A. împiedică eforturile de pace în Orientul Mijlociu și reprezintă o violare a Cartei O.N.U. și a obligațiilor asumate de statele membre permanente ale Consiliului de Securitate.

Într-un comunicat al Ministerului de externe al Italiei este exprimată vie îngrijorare față de evenimentele petrecute în Mediterana. Comunicatul relevă, în continuare, că Italia s-a opus, în mod constant, oricăror acțiuni care duc la o creștere nejustificată a încordării în zonă. De asemenea, într-o declarație a purtătorului de cuvînt al guvernului de la Atena este exprimată preocuparea Greciei față de doborîrea celor două avioane militare libiene de către aviația S.U.A. În document se apreciază că „astfel de incidente nu sînt de natură să reducă tensiunea între cele două state, că, dimpotrivă, creează condiții pentru a o escalada, cu consecințe imprevizibile".

În urma amintitului atac militar, Consiliul de Securitate s-a întrunit la cererea Marii Jamahirii Arabe Libiene Populare Socialiste pentru a examina situația creată.

Consiliul de Securitate a discutat un proiect de rezoluție în care este condamnată acțiunea militară americană, cerîndu-se, totodată, Statelor Unite să se abțină de la noi atacuri și amenințări împotriva Libiei, să înceteze manevrele militare provocatoare în apropierea litoralului acestei țări.

Puternica îngrijorare generată de recentele evenimente din Mediterana, numeroasele luări de poziții în care sînt condamnate actele de forță pun în evidență necesitatea — subliniată de România și cu acest prilej — ca navele militare străine să fie retrase din apele internaționale, ca oceanele și mările să fie libere de orice prezență militară, să înceteze demonstrațiile de forță în apropierea granițelor altor state și, de asemenea, ca spațiul aerian internațional să fie folosit exclusiv în scopuri pașnice, să se interzică orice exerciții și acțiuni militare în acest spațiu.

Ștefan Cârjă

AFRICA AUSTRALĂ

Perspective și exigențe ale procesului de pace

Momentele de vîrf ale celor peste șapte luni de negocieri au fost semnarea Protocolului de la Brazzaville și a Acordurilor de la New York privind situația din Angola și accesul la independență al Namibiei.

În legătură cu cele de mai sus, opiniile observatorilor și comentatorilor politici au fost unanime în a sublinia că, astfel, s-a creat o situație nouă, favorabilă păcii în zona australă africană, care încurajează lupta pentru dezvoltare liberă și independentă a popoarelor din această regiune a continentului. Documentele respective constituie, în fapt, un pas important în direcția soluționării situației conflictuale complexe din Africa australă și, odată transpuse integral și fără întîrziere în practică, pot avea un impact pozitiv asupra ansamblului vieții internaționale, subliniind din nou valențele metodei negocierilor în rezolvarea problemelor, oricît de delicate și complicate ar fi acestea. Trebuie reamintit că documentele citate au în vedere : procesul de acordare a independenței Namibiei ; retragerea trupelor sud-africane din Angola (realizată la 31 august 1988) și ulterior din Namibia, curmîndu-se, prin aceasta, „războiul nedeclarat" dus de Pretoria împotriva Angolei ; retragerea trupelor cubaneze din Angola într-un interval de 27 luni — pînă la 1 iulie 1991.

În prezent, știrile agențiilor internaționale de presă se referă la primele măsuri luate, fie în cadrul O.N.U., fie în Angola, pentru aplicarea documentelor amintite. Astfel, la începutul lunii, la Luanda, au sosit primele două grupuri ale UNAVEM — Misiunea O.N.U. de verificare în Angola (ultimul grup va ajunge în luna martie). UNAVEM are în componență 20 de civili și 70 militari (din Argentina, Algeria, Brazilia, Congo, Cehoslovacia, India, Iordania, Iugoslavia, Norvegia și Spania) și este condusă de generalul brazilian Ferreira Gomes, care, subliniind importanța misiunii, declara, la Luanda, că, în pofida situației interne complexe din Angola, comisia nu va întîmpina dificultăți majore în îndeplinirea obiectivelor sale, întrucît hotărîrea privind retragerea trupelor cubaneze a fost realizată de două țări suverane și prietene.

În același context au fost urmărite cu justificat interes și consultările din Consiliul de Securitate al O.N.U. în legătură cu planul privind independența Namibiei, unde s-a ivit o controversă între cei cinci membri permanenți, pe de o parte, și cei șase membri reprezentanți ai țărilor nealiniate, pe de altă parte. Controversa respectivă este de natură politico-financiară și are în vedere mărimea efectivelor Grupului de Asistență al O.N.U. pentru Tranziție (G.A.N.U.P.T.), ce ar urma să fie instalat în Namibia, înainte de 1 aprilie a.c. Arătînd că, prin încheierea acordurilor respective, condițiile politice s-au îmbunătățit net, „cei cinci" vor să reducă, în mod substanțial, costul acestei operațiuni a O.N.U., care este estimat, în prezent, la circa 700 milioane dolari, sumă din care membrii permanenți ai Consiliului de Securitate vor trebui să plătească mai mult de jumătate. Or, al doilea grup de țări se teme că o reducere a efectivelor G.A.N.U.P.T. ar duce la incidente în timpul procesului de acordare a independenței și va fi folosită de Pretoria pentru a favoriza „partidele interne" în detrimentul SWAPO, întrucît, în cursul alegerilor prevăzute pentru noiembrie a.c., se vor înfrunta circa 50 partide „politice interne" namibiene. Chiar dacă Africa de Sud a făcut un gest de bunăvoință reducînd forțele polițienești din Namibia de la 8 100 oameni la aproximativ 7 000 și a anunțat că o unitate paramilitară va fi desființată, observatorii nu uită trecutul apropiat, cînd gesturi asemănătoare au fost blocate prin măsuri colaterale sau pe față. În acest sens, abordînd ansamblul situației, revista „Jeune Afrique" sublinia : „Chiar dacă o etapă decisivă a fost parcursă, cele 27 de luni care urmează «Zilei Z» (1 aprilie a.c., cînd debutează procesul de acordare a independenței Namibiei — n.n.) nu vor decurge în liniștea cea mai absolută". Totodată, se evidențiază faptul că viitoarea „Administrație Bush nu va putea, cu ușurință, să-i facă pe sud-africani să-și respecte angajamentele". A fost cazul, reamintim, cu acordul de la N'Komati, între R.S.A. și Mozambic, prin care Pretoria se angaja să nu mai sprijine mișcarea de gherilă mozambicană „RENAMO", acord pe care, însă, nu l-a respectat ; a mai fost cazul pactului de neagresiune al Africii de Sud cu Angola, pe care Pretoria l-a încălcat imediat.

Desigur, alta este situația de la ora actuală, însă nu se pot ocoli unele poziții din trecut și reculuri evidente ale Africii de Sud, care, oricînd, poate invoca un motiv sau altul pentru a bloca iarăși situația.

Revenind de la elementele concrete ale actualității, semnalăm că, la 10 ianuarie, un prim contingent de 450 militari cubanezi, dintre cei 3 000 care se vor retrage pînă la 1 aprilie, a revenit în Cuba.

În același timp, șeful statului angolez, José Eduardo dos Santos, arăta recent că „aplicarea întocmai a acordurilor privind reglementarea pașnică a situației din sud-vestul Africii, semnate la 22 decembrie, la New York, constituie preocuparea principală a guvernului angolez în etapa actuală. Înțelegerile realizate, menționa el, sînt menite să creeze un climat favorabil pentru soluționarea problemelor interne din țară. Anul 1989 dă popoarelor din sudul Africii noi speranțe în ce privește instaurarea păcii în regiune, încetarea conflictelor și asigurarea securității întregii lumi", a subliniat șeful statului angolez.

Este, într-adevăr, un început de an marcat de speranțe îndreptățite pentru popoarele din zona australă africană. Odată împlinite, ele vor ilustra din nou validitatea afirmației potrivit căreia, mai devreme sau mai tîrziu, idealurile și aspirațiile nobile ale națiunilor — independența, pacea, progresul și stabilitatea — își găsesc întruchiparea concretă în viața și acțiunea popoarelor, ale întregii lumi.

Dumitru Constantin

Documentele privind reglementarea situației din Africa australă

ACORDUL TRIPARTIT

Angola, Cuba și Africa de Sud, cu mediera S.U.A., au semnat (la 22 decembrie 1988), la New York, un acord ce pune capăt conflictului din sud-vestul Africii și deschide calea accesului Namibiei la independență.

Guvernele Republicii Populare Angola, Republicii Cuba și Republicii Africa de Sud — desemnate în document ca „părți" — au convenit ca : ținînd seama de principiile unei soluționări pașnice a conflictului din sud-vestul Africii, aprobate de părți la 20 iulie 1988 și la următoarele negocieri consacrate modalităților de aplicare a acestor principii indispensabile pentru un acord global ; ținînd seama de acceptarea de către părți a aplicării Rezoluției 435/78 a Consiliului de Securitate ; ținînd seama de acordul bilateral dintre guvernele Republicii Populare Angola și Republicii Cuba în vederea redesfășurării în nord și a retragerii pe etape și totale a trupelor cubaneze de pe teritoriul angolez ; recunoscînd rolul Consiliului de Securitate al O.N.U. în aplicarea Rezoluției 435/78 și în ce privește sprijinirea independenței tuturor statelor din sud-vestul Africii ; afirmînd principiul neamestecului în treburile interne ale altor state și al nerecurgerii la amenințarea cu forța sau la folosirea forței împotriva integrității teritoriale sau a independenței politice a statelor ; reafirmînd dreptul popoarelor din regiune la autodeterminare, independență și egalitate în drepturi, la pace, dezvoltare și progres social ; solicitînd cooperarea africană și internațională pentru soluționarea problemelor de dezvoltare a regiunii sud-vest—africane ; exprimîndu-și mulțumirea pentru rolul de mediator al guvernului S.U.A. ; dorind să contribuie la instaurarea păcii și securității în sud-vestul Africii, au hotărît următoarele :

1. Părțile vor solicita imediat secretarului general al O.N.U. să obțină aprobarea Consiliului de Securitate pentru a pune în aplicare Rezoluția 435/78 cu începere de la 1 aprilie 1989.

2. Toate forțele militare ale Republicii Africa de Sud se vor retrage din Namibia în conformitate cu Rezoluția 435/78.

3. În conformitate cu dispozițiile rezoluției, Republica Africa de Sud și Angola vor coopera cu secretarul general pentru a asigura independența Namibiei prin intermediul unor alegeri libere și juste și se vor abține de la orice acțiune care ar putea împiedica aplicarea Rezoluției 435/78. Părțile vor respecta integritatea teritorială și inviolabilitatea frontierelor Namibiei și vor garanta că teritoriile nu vor fi folosite de alte state, organizații sau persoane pentru acte de război, agresiune sau violență împotriva integrității teritoriale sau inviolabilității frontierelor Namibiei, sau pentru orice altă acțiune care ar putea împiedica aplicarea Rezoluției 435/78.

4. Republica Populară Angola și Republica Cuba vor aplica acordul bilateral prin care se reglementează redesfășurarea în nord și retragerea pe etape și totală a trupelor cubaneze de pe teritoriul angolez și se includ înțelegerile realizate cu Consiliul de Securitate al O.N.U. pentru verificarea la fața locului a acestei retrageri.

5. În conformitate cu obligațiile ce le revin în baza Cartei O.N.U., părțile se vor

abține de la amenințarea cu forța sau folosirea acesteia și vor garanta că teritoriile lor respective nu vor fi folosite de alte state, organizații sau persoane pentru acte de război, agresiune sau violență împotriva integrității teritoriale, inviolabilității frontierelor sau independenței altor state din sud-vestul Africii.

6. Părțile vor respecta principiul neamestecului în treburile interne ale statelor din sud-vestul Africii.

7. Părțile vor aplica, cu bună credință, toate obligațiile asumate prin prezentul acord și vor soluționa, prin negocieri și în baza spiritului de cooperare, orice diferend privind interpretarea sau aplicarea acestuia.

8. Acordul intră în vigoare odată cu semnarea lui — 22 decembrie 1988.

ACORD BILATERAL ANGOLA—CUBA

Ținînd seama de acordurile semnate între cele două țări la 4 februarie 1982 și la 19 martie 1984, de platforma Guvernului Republicii Populare Angola, din noiembrie 1984, și de protocolul de la Brazzaville, semnat de guvernele angolez, cubanez și sud-african la 13 decembrie 1988, se stabilește, în consecință, că au fost create condițiile care permit începerea retragerii în patrie a contingentului militar cubanez aflat pe teritoriul angolez, care și-a îndeplinit misiunea sa, motiv pentru care părțile stabilesc :

1. Inițierea pe etape a redesfășurării spre paralelele 15 și 13 și a retragerii totale spre Cuba a contingentului de aproximativ 50 000 de oameni, ce formează trupele cubaneze staționate în Republica Populară Angola, în conformitate cu ritmul și termenele stabilite în documentul anexă, ce face parte integrantă din prezentul acord. Retragerea totală se va încheia la 1 iulie 1991.

2. Guvernele Republicii Populare Angola și Republicii Cuba își rezervă dreptul de a-și modifica obligațiile ce le revin prin articolul 1 al prezentului acord, în cazul în care se vor constata încălcări flagrante ale acordului tripartit.

3. Cele două părți, prin intermediul secretarului general al O.N.U., solicită Consiliului de Securitate să procedeze la verificarea redesfășurării și retragerii pe etape și totale a trupelor cubaneze de pe teritoriul angolez și, în acest scop, se va conveni asupra protocolului corespunzător.

4. Acordul intră în vigoare din momentul semnării acordului tripartit între guvernele Republicii Populare Angola, Republicii Cuba și Republicii Africa de Sud, 22 decembrie 1988.

DOCUMENTUL ANEXĂ

În conformitate cu articolul 1 al acordului dintre guvernele Republicii Cuba și Republicii Populare Angola privind încheierea misiunii contingentului militar cubanez aflat pe teritoriul angolez, cele două părți stabilesc următorul calendar de retragere : înainte de 1 aprilie 1989 (data începerii aplicării Rezoluției 435/78) — vor fi retrași 3 000 de militari.

Durata totală a calendarului de retragere — cu începere de la 1 aprilie 1989 — este de 27 de luni.

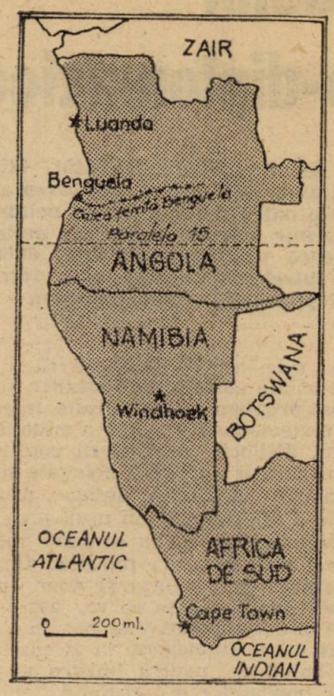

— Redesfășurarea la Nord de paralela 15 : la 1 august 1989 și la Nord de paralela 13 : la 31 octombrie 1989.

— Totalitatea efectivelor ce urmează să fie retrase :

- *pînă la 1 noiembrie 1989 — 25 000 (50 la sută)*
- *pînă la 1 aprilie 1990 — 33 000 (66 la sută)*
- *pînă la 14 octombrie 1990 — 38 000 (76 la sută) ; rămîn 12 000.*
- *pînă la 1 iulie 1991 —50 000 (100 la sută), luînd drept bază o forță cubaneză cu un efectiv de 50 000 de oameni.*

(După agenția **„Prensa Latina"**)

În această săptămînă...

Acord laoțiano-thailandez

Thailanda și Laosul — informează agențiile de presă — au hotărît crearea unei comisii mixte însărcinate să soluționeze problemele ridicate de revendicările celor două țări privind frontiera comună. Această inițiativă este conținută într-un acord preliminar asupra problemelor de frontieră, dat publicității la Bangkok, la încheierea a trei zile de convorbiri între miniștrii adjuncți de externe thailandez și laoțian, P. Limpabhandu și, respectiv, S. Sithirath.

Acordul, care intervine într-un moment de sensibilă ameliorare a relațiilor dintre Thailanda și Laos, prevede, de asemenea, înființarea a două subcomisii — una însărcinată cu studierea problemelor de frontieră sub aspect juridic și alta destinată realizării unor misiuni comune de inspecție.

Ameliorarea relațiilor bilaterale — apreciază unii comentatori — a fost marcată, în luna noiembrie, de vizita premierului thailandez, C. Choonhavan, la Vientiane.

Potrivit acordului preliminar încheiat la Bangkok, — citează agențiile de presă — „comisia comună și cele două subcomisii, care vor fi libere de orice constrîngeri de natură politică, vor constitui un model pentru noua eră de cooperare deschisă între Thailanda și Laos".

Observatorii amintesc, în context, că actuala frontieră comună, contestată de ambele părți, a dat naștere unui conflict armat între cele două țări la sfîrșitul lui 1984 și, ulterior, unui alt conflict, la începutul acestui an. În urma încetării focului în luna februarie, înalte oficialități militare thailandeze și laoțiene au efectuat schimburi de vizite, în vederea normalizării relațiilor bilaterale — fapt evidențiat și de recenta vizită la Vientiane a premierului Choonhavan.

Cronologia convorbirilor

Parafarea, la 22 decembrie anul trecut, la sediul O.N.U. din New York, de către Angola, Cuba și Africa de Sud, a tratatului final privind Africa australă pune capăt unei perioade de febrile negocieri, ce au durat șapte luni și o săptămînă. Mai important decît orice element statistic este că, acum, sînt create toate condițiile pentru declanșarea mecanismului Rezoluției 435 privind independența Namibiei, cît și pentru asigurarea securității Angolei.

Procesul propriu-zis al tratativelor cvadripartite — Angola, Cuba, Africa de Sud, S.U.A., această din urmă țară acționînd ca mediatoare — a debutat la *3—4 mai*, la Londra, fiind precedat de trei contacte consultative (în martie). Prima rundă de negocieri a fost apreciată drept „convorbiri constructive" și, ca urmare, s-a decis să fie reluate. *24—25 iunie*, la Cairo, pentru prima oară pe sol african, „cei patru" anunță progrese și schițează un plan de lucru spre a continua schimburile de vederi la nivel de experți. La New York, *11—13 iulie*, părțile aprobă un document în 14 puncte, intitulat *„Principii pentru o soluționare pașnică în sud-vestul Africii"*, ce va fi ratificat de guvernele respective. Reuniunii experților militari ce se organizează *(23 iulie)* la Praia (Capul Verde), îi urmează întîlnirea *(2—5 august)* de la Geneva, cînd „cei patru" decid să ridice la nivel de tratat acordul de principiu de la New York. Se declară o încetare a focului între trupele sud-africane (aflate în Angola, circa 3 000 militari) și forțele angolezo-cubaneze (acestea din urmă compuse din aproximativ 50 000 militari) și se stabilește 1 septembrie ca termen al retragerii trupelor Africii de Sud din Angola. Experți militari din Angola, Cuba, Africa de Sud se întîlnesc la *15—16 august*, la Ruacana (Angola), la frontiera angolezo-namibiană, spre a constitui o comisie comună pentru a supraveghea încetarea focului. La Brazzaville, *24—26 august*, se discută, pentru întîia oară, un calendar al replierii și, apoi, al retragerii graduale a forțelor cubaneze din Angola. Africa de Sud amenință cu amînarea termenului proclamării independenței Namibiei. Tot la Brazzaville, 7—9 *septembrie*, se verifică activitatea comisiei comune, încetarea focului și retragerea sud-africană. Se hotărăște ca modul în care se vor evacua trupele cubaneze să fie discutat de guvernele Luandei și Havanei. Deși, la *26—29 septembrie*, la Brazzaville, se recomandă secretarului general al O.N.U. aplicarea Rezoluției 435 privind Namibia, începînd de la 1 noiembrie, faptul nu se produce din cauza refuzului Pretoriei. *11—15 noiembrie*, la Geneva, părțile au consultări asupra calendarului privind replierea și retragerea forțelor cubaneze, pe baza unui acord bilateral. Se ajunge la un acord de principiu, pe care la *18 noiembrie*, îl ratifică Havana și Luanda, iar Pretoria patru zile mai tîrziu. La *30 noiembrie*, la Brazzaville se definesc termenii și detaliile unui protocol ce va precede un acord final. După ce reuniunea de începutul lunii următoare, din Brazzaville, se termină brusc, la *4 decembrie* (dat fiind că Africa de Sud nu a acceptat o propunere privind semnarea, la 12 decembrie, la New York, a acordului tripartit și 1 martie 1989, ca zi a implementării Rezoluției 435, invocînd lipsa unor modalități de supraveghere a retragerii cubaneze din Angola), la *13 decembrie*, tot la Brazzaville, se semnează un protocol în care Pretoria se angajează să respecte securitatea Angolei, să fie declanșat procesul acordării independenței Namibiei de la 1 aprilie 1989 și acceptă ca verificarea din Angola să se facă pe baza unui acord bilateral cubanezo-angolez (încheiat, la *22 decembrie*, la New York). Cu două zile mai înainte, Consiliul de Securitate al O.N.U. aprobă crearea unei misiuni a Națiunilor Unite de verificare în Angola (UNAVEM), formată din 70 militari și 20 civili.

ORIENTUL MIJLOCIU

Între atitudini și acțiuni politico-diplomatice

În tradiționalele lor mesaje de Anul Nou, șefi de stat din Orientul Mijlociu au urat popoarelor din această parte a lumii ca anul 1989 să le aducă pacea atît de mult așteptată de regiunea confruntată, de peste patru decenii, cu un neîntrerupt și dramatic conflict, care a provocat multe suferințe celor ce trăiesc pe acele meleaguri. Pornind de la semnificația unor asemenea urări promițătoare, dătătoare de speranță pentru popoarele regiunii, se pune întrebarea : există oare întrunite, în prezent, premisele necesare ca ele să se îndeplinească, totuși, într-un viitor apropiat ?

Opiniile, la început de an, ale observatorilor politici specializați, care urmăresc, în continuitate, desfășurarea evenimentelor din zonă, sînt împărțite : se exprimă un optimism — mai mult sau mai puțin moderat —, dar se înregistrează și destule note de explicabil pesimism. Optimismul izvorăște, desigur, din dezvoltările favorabile deschiderii unui proces real de pace, evidențiate anul trecut și, în mod deosebit, pe parcursul ultimei sale luni. Pesimismul se bazează pe fapte indicînd închistări vizibile, prezente prin cantonarea, mai departe, în poziții negativiste, dovedind lipsă de receptivitate la schimbările survenite pe plan regional și internațional în anul 1988, la posibilitățile noi conturate pentru întronarea unei păci negociate, unanim acceptată și, implicit, durabilă, în frămîntatul Orient Mijlociu.

O axiomă obligatorie pentru orice abordare realistă a unui proces de pace în zonă este aceea că trebuie să se pornească de la necesitatea soluționării prioritare a problemei palestiniene, a prezentului și viitorului unui popor lipsit, de mult timp, de o patrie liberă, în care să trăiască și să se dezvolte, social-politic și economic, după voința sa proprie, suverană. Toată lumea este, astăzi, de acord că a venit timpul să fie soluționată definitiv această spinoasă problemă, ce constituie, în esență, cheia reglementării globale a situației din Orientul Mijlociu, a stingerii conflictului și a instaurării unei păci generale și trainice în regiune. Există, desigur, păreri și modalități diferite privind rezolvarea acestei probleme, dar ea nu se poate înfăptui decît renunțîndu-se la folosirea forței și la amenințarea cu forța și doar atunci cînd părțile interesate se vor așeza împreună la masa tratativelor pentru a ajunge, prin bună înțelegere, la rezultate pozitive, salutare pentru liniștea și pacea tuturor popoarelor din regiune.

Revenind la evenimentele ce au conturat, în anul 1988, o posibilă dezvoltare favorabilă, ar fi de menționat, în primul rînd, importantele hotărîri luate de Consiliul Național Palestinian, la sesiunea sa de la Alger, din noiembrie, în cadrul căreia a fost proclamat Statul Palestinian Independent — Palestina, iar înaltul forum al poporului palestinian a recunoscut, în mod oficial, rezoluțiile 242 și 338 ale Consiliului de Securitate al ONU și, implicit, existența statului Israel. A urmat, apoi, sesiunea din decembrie, de la Geneva, a Adunării Generale a O.N.U., ce a legiferat, prin rezoluția nr. 54, statutul reprezentării palestiniene în cadrul Organizației internaționale, desemnînd-o sub numele de „Palestina" în locul vechiului apelativ de „Organizația pentru Eliberarea Palestinei", ceea ce constituie, în fapt, o recunoaștere de facto a noului stat proclamat de C.N.P. la Alger. De altfel, pînă la începutul acestui an, circa o sută de state de pe toate continentele au salutat și recunoscut noul Stat Independent Palestinian și există toate premisele întrunite ca acest număr să crească. Și, în sfîrșit, un eveniment important l-a constituit schimbarea neașteptată a poziției Statelor Unite față de O.E.P. Guvernul american — care respinsese, pînă în decembrie anul trecut, orice posibilă recunoaștere a O.E.P., determinînd și mutarea provizorie a sesiunii Adunării Generale a O.N.U. de la New York la Geneva, ca urmare a refuzului de a acorda viză de intrare în S.U.A. liderului palestinian Yasser Arafat — a hotărît să înceapă negocieri cu Organizația pentru Eliberarea Palestinei, prima rundă de convorbiri desfășurîndu-se la Tunis între ambasadorul Statelor Unite și reprezentanții centralei palestiniene. Noua atitudine a S.U.A. privind relațiile cu O.E.P. a provocat o puternică surpriză în cercurile guvernamentale israeliene, stîrnind critici împotriva vechiului lor aliat, exprimate și în mod oficial la întîlnirea dintre Arens și Shultz, cu prilejul recentei conferințe internaționale de la Paris privind interzicerea armei chimice.

După cum se știe, în cadrul cuvîntării sale în fața Adunării Generale a O.N.U. și la conferința de presă ținută la Geneva, Yasser Arafat a prezentat importante propuneri menite să deschidă calea negocierilor directe între O.E.P. și Israel, dar ramura de măslin întinsă de liderul palestinian n-a fost primită, pînă acum, de cercurile conducătoare israeliene și nu există semne palpabile că ar fi dispuse s-o facă.

După alegerile parlamentare din 1 noiembrie 1988, încheiate cu un scor aproape egal între cele două principale forțe ale scenei politice israeliene — Likud și Partidul Muncii —, au urmat șapte săp-

---

În această săptămînă...

Colombo. Obiective ale noii conduceri

În cadrul unui interviu, noul președinte al Sri Lankăi, Ranasinghe Premadasa (în imagine) s-a referit la unele din obiectivele pe care și le-a propus ca șef al statului. (Ranasinghe Premadasa a cîștigat alegerile prezidențiale, desfășurate la 19 decembrie, anul trecut, în Sri Lanka și a depus, la 2 ianuarie, jurămîntul pentru un mandat de șase ani).

Între obiectivele evocate de noul șef al statului se află reinstaurarea păcii în țară, crearea unei atmosfere propice desfășurării diferitelor activități și eliminarea sărăciei.

De altfel, încă din discursul rostit după depunerea jurămîntului, Ranasinghe Premadasa s-a angajat să-și dedice activitatea unității, păcii și ordinii în țară. El a chemat pe toți cetățenii țării să contribuie la edificarea unei societăți pașnice și prospere. Dezvoltarea reprezintă o necesitate — a subliniat președintele —, menționînd importanța bizuirii pe forțe proprii. Referindu-se la politica externă, el a spus că vor fi întărite relațiile cu țările prietene, pe baza principiilor egalității, respectului reciproc, suveranității și neamestecului în treburile interne și a reafirmat atașamentul țării sale la politica de nealiniere.

Recent, la Colombo, s-a anunțat formarea unui guvern provizoriu, sub conducerea președintelui Ranasinghe Premadasa. Acest cabinet urmează să funcționeze pînă la alegerile parlamentare programate pentru 15 februarie. În vederea scrutinului parlamentar, recent s-au încheiat înscrierile pe listele de candidați. Potrivit agenției „China Nouă", pentru cele 225 de locuri în forul legislativ sînt înscriși 1 393 de candidați, reprezentînd nouă partide și zece grupări independente.

Pe de altă parte, din Delhi s-a anunțat că India a început retragerea trupelor sale constituind forțele indiene de menținere a păcii în Sri Lanka. După cum a informat un reprezentant oficial indian din Colombo, citat de agențiile de presă, la sfîrșitul săptămînii trecute a fost retras primul batalion, cu un efectiv de circa 1 000 de persoane. Agenția indiană „UNI" a menționat, în legătură cu aceasta, că din forțele indiene de menținere a păcii în Sri Lanka fac parte în total 45 000—50 000 de militari.

tămîni de căutări în vederea găsirii unei formule guvernamentale corespunzătoare, în condițiile continuării revoltei palestiniene din teritoriile ocupate, a proclamării Statului Independent Palestinian, act ce s-a bucurat și se bucură de un larg succes diplomatic, și a dificultăților economice prin care trece, în prezent, Israelul. Guvernarea coaliției ministeriale a celor două principale forțe politice amintite — ce părea, la prima vedere, imposibil de realizat în continuare, ambele părți arborînd poziții diametral opuse — s-a permanentizat pe încă patru ani, divergențele estompîndu-se, pentru a se ajunge la poziții comune față de principalele probleme cu care este confruntat statul israelian. Acordul privind formarea noului guvern, ce va fi prezidat, pînă în 1992, de liderul Likudului, Yitzhak Shamir, s-a bazat pe concesii reciproce atît de ordin intern, cît și de politică externă. Likudul a redus pretențiile privind noile implantări în teritoriile ocupate doar la opt așezări evreiești și a promis să aibă în vedere unele acțiuni favorabile privind procesul de pace în Orientul Mijlociu ; Partidul Muncii a primit vicepreședința Consiliului de Miniștri și importantele portofolii ale finanțelor și apărării ; ambele formații s-au declarat de acord să nu ducă tratative cu O.E.P. și să nu admită crearea statului palestinian independent. La 22 decembrie, noul guvern format din 20 de membri (11 — Likud, 10 — Partidul Muncii, 5 partidele religioase Mahdal și Shas), cel mai numeros cabinet din istoria Israelului, a primit votul de învestitură cu 84 de voturi, contra 19, restul pînă la 120 de deputați abținîndu-se sau fiind absenți.

Prezentînd programul de guvernare, premierul Shamir a subliniat dispoziția cabinetului său de a purta negocieri de pace cu Iordania și reprezentanții palestinienilor din teritoriile ocupate, dar care nu sînt membri ai O.E.P. El a precizat, de asemenea, că un stat palestinian pe teritoriile ocupate nu va fi, în nici un caz, creat în cursul mandatului actualului guvern.

Luînd cuvîntul în Knesseth, noul ministru al afacerilor externe, Moshe Arens, fost ambasador în Statele Unite și ministru al apărării într-un guvern anterior, a afirmat că noul cabinet israelian nu va negocia cu O.E.P., dar va accepta un proces de pace cu participarea palestinienilor care recunosc statul Israel, rezoluțiile 242 și 338 ale Consiliului de Securitate al O.N.U. și „renunță la terorism". Reprezentanții grupărilor de stînga aflate în opoziție l-au întrerupt, amintindu-i că aceste trei condiții au fost acceptate în declarațiile făcute de Arafat la Geneva și, în consecință, n-ar mai exista nici un motiv pentru a nu se iniția negocieri directe cu O.E.P. Dar Arens, situîndu-se pe o poziție intransigentă, a reiterat decizia coaliției guvernamentale de a nu duce tratative cu O.E.P., contestînd, totodată, planul preconizatei conferințe internaționale de pace în Orientul Mijlociu, care, după cum se știe, întrunește un larg sprijin pe plan mondial. Noul șef al diplomației israeliene a menționat, în continuare, că guvernul său se gîndește să facă noi propuneri de pace — fără a le dezvălui însă — cu prilejul vizitei ce intenționează să o întreprindă, în februarie, la Washington, premierul Shamir, pentru a se întîlni cu președintele american George Bush.

Atitudinea intransigentă a actualului guvern israelian nu corespunde, după cum arată unele fapte, cu dorințele și speranțele propriei populații și ale unor cercuri politice ce se situează pe poziții mai realiste. Ultimele sondaje de opinie în rîndurile populației israeliene de origine evreiască indică o majoritate de 54 la sută a celor ce se pronunță pentru tratative directe cu O.E.P. (Se înțelege că, în rîndul celor 800 000 de cetățeni israelieni de origine arabă, procentul este cu mult mai ridicat). Se observă, de asemenea, persistența unor disensiuni în cadrul Partidului Muncii cu privire la politica guvernului de coaliție. S-au anunțat, totodată, posibile contacte între unii oameni politici israelieni cu reprezentanți ai O.E.P. Participarea a patru deputați israelieni (din Partidul Muncii, Mapam și Ratz), alături de reprezentanți ai O.E.P., la conferința organizată, în această săptămînă, la Paris, de Senatul francez, pe tema „Cum ar putea contribui Europa la pacea în Orientul Mijlociu" sau a unor personalități ale Partidului Muncii, foști miniștri de justiție și afaceri externe, la un simpozion în Olanda, unde vor fi prezenți și reprezentanți ai O.E.P., constituie — după opinia agențiilor de presă internaționale — breșe în campania politică dusă de guvern împotriva oricăror contacte cu Organizația pentru Eliberarea Palestinei. Ascendența tot mai accentuată a O.E.P. pe plan internațional, datorită poziției sale realiste și constructive, are, după cum se poate vedea, o rezonanță puternică în rîndurile israelienilor care doresc să trăiască în pace și bună înțelegere cu vecinii lor arabi și, în primul rînd, cu palestinienii.

Noul an 1989 a fost marcat, de la început, de o puternică ofensivă diplomatică, urmărind amorsarea unui eficient proces de pace în Orientul Mijlociu. Aceasta a fost tema convorbirilor dintre Yasser Arafat cu regele Hussein al Iordaniei și președintele Egiptului, Mubarak, a întîlnirilor la nivel înalt avute, în ultimele două săptămîni, de liderul palestinian cu șefii altor state arabe și, în primul rînd, cu regele Fahd al Arabiei Saudite (cu prilejul inaugurării ambasadei palestiniene din capitala acestei țări), a turneului întreprins de suveranul iordanian într-o serie de țări arabe. Ar fi, de asemenea, de menționat contactele la nivel înalt recente sau în perspectivă ale lui Yasser Arafat într-o serie de țări europene, inclusiv vizita sa la Vatican din timpul călătoriei sale în Italia, în ultima parte a lunii decembrie, cît și diligențele întreprinse de cercuri guvernamentale din Europa occidentală în vederea realizării unei înțelegeri în Orientul Mijlociu, toate convergînd spre organizarea necesară de negocieri între Israel și O.E.P. În acest scop, o delegație reprezentativă a parlamentului Comunității vest-europene urmează să viziteze mai multe țări arabe din Orientul Mijlociu și Israelul ; pe direcția respectivă se înscrie și turneul întreprins în zonă de secretarul de stat britanic al afacerilor externe, ca și alte deplasări ale unor personalități politice vest-europene.

Puternica efervescență politico-diplomatică, ce se manifestă în prezent în jurul situației din Orientul Mijlociu, eforturile în vederea unui proces de pace realist și eficient evidențiază perspective favorabile pentru rezolvarea definitivă a conflictului din zonă, distanța de străbătut pînă la atingerea acestui deziderat depinzînd, însă, în primul rînd, de capacitatea de înțelegere, de realismul politic și bunăvoința tuturor părților direct interesate.

Crăciun Ionescu

Întîlnirea dintre regele Marocului și o delegație a Frontului POLISARIO

Referindu-se la întîlnirea de la începutul lunii, din localitatea marocană Marrakech, dintre regele Hassan al II-lea al Marocului și o delegație a Frontului POLISARIO, agenția „TANIUG" sublinia că, după cum afirmă observatorii din țările Maghrebului, principala ei semnificație o constituie faptul că a avut loc. Este vorba de primele contacte oficiale între cele două părți aflate în conflict. Cu excepția unui comunicat succint al agenției marocane „MAP", potrivit căruia regele Hassan al II-lea a primit o delegație a Frontului POLISARIO, iar „discuțiile s-au referit la situația din provinciile sudice, unde se anticipează un referendum", după întîlnire nu s-au făcut declarații oficiale.

Recenta întîlnire a fost inițiată printr-o declarație făcută de regele Hassan al II-lea, anul recut, renunțînd la teza, potrivit căreia conflictul din Sahara occidentală este o „problemă a Marocului și Algeriei" și recunoscînd POLISARIO drept „parte în conflict". Precizările poziției marocane au coincis cu reluarea relațiilor diplomatice dintre Maroc și Algeria și cu începerea procesului de reconciliere politică și integrare economică în regiunea „marelui Maghreb arab". Problema negocierilor directe nu a fost soluționată însă. Marocul a rămas intransigent, în pofida faptului că, după un an și jumătate de negocieri indirecte, mediate de secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, părțile au acceptat „în principiu" planul de pace al O.N.U.

Într-un interviu acordat luna trecută revistei franceze „Le Point", suveranul marocan declara că „ușile palatului (regal de la Marrakech — n.n.) sînt deschise" chiar reprezentanților POLISARIO, care pot veni în calitate de reprezentanți ai organizației și nu ca supuși. Suveranul a adăugat însă că dorește să „discute" și nu să „negocieze".

Frontul POLISARIO a reacționat imediat declarînd că monarhul marocan este un „om al dialogului" și a lăsat să se înțeleagă că este dispus să trimită „o delegație la nivel înalt", care să se întîlnească cu regele Hassan al II-lea. Încetarea neoficială și nedeclarată a focului pe cîmpul de luptă din Sahara occidentală a contribuit la o și mai mare reducere a încordării înainte de întîlnire.

Agențiile de presă opinează că discuțiile de la Marrakech trebuie privite în contextul pregătirilor în vederea celei de a doua întîlniri la nivel înalt a țărilor Maghrebului ce urmează să aibă loc luna aceasta în Maroc. (Prima întîlnire a conducătorilor Algeriei, Marocului, Tunisiei, Libiei și Mauritaniei a avut loc la Alger, la 10 iunie 1988).

Agenția spaniolă „EFE" relevă că Frontul POLISARIO este „optimist" în ce privește rezultatele convorbirilor purtate de reprezentanții săi cu regele Hassan al II-lea al Marocului. M. Sayed, unul din liderii Frontului POLISARIO, a declarat că dialogul cu Marocul va continua, ca o expresie a bunăvoinței ambelor părți. Comitetul Executiv al Frontului POLISARIO urmează să se întrunească, în curînd, pentru a examina rezultatele convorbirilor cu suveranul marocan și a da publicității un comunicat în problema amintită.

Guvernul, opoziția și perspectiva alegerilor

Anul 1989 va fi un an electoral pentru Grecia, iar dezbaterile și controversele de pe scena politică a țării se plasează, de pe acum, în această perspectivă.

Din punct de vedere constituțional, scrutinul — al doilea de la venirea socialiștilor la putere, în octombrie 1981 — ar urma să aibă loc în luna iunie, la încheierea mandatului de patru ani al actualului guvern. Totuși, reverberațiile lui se resimt anticipat și cu acuitate. Confruntat cu o serie de evoluții dificile, pe diferite planuri, guvernul, pe de o parte, insistă și acționează pentru menținerea datei prevăzute de legea supremă. Opoziția, pe de altă parte, unită în jurul acestei revendicări, apreciază, de mai mult timp, că momentul scrutinului a sosit și că guvernul ar trebui să devanseze confruntarea electorală. Este vorba, după cum subliniază comentatorii, de o netă delimitare de poziții, ca urmare a unor evoluții produse, în special, în ultimele luni — un scandal economico-financiar de proporții (așa-numita „afacere Koskotas", vezi „Lumea" 48/1988), unele defecțiuni din sînul guvernului socialist, noile dezvăluiri de fraude în industria armamentului și alte aspecte cu incidențe politice.

Semnele crizei actuale — pe care atît guvernul, cît și opoziția o consideră profundă, conferindu-i, însă, motivații diferite — s-au văzut cel mai clar în decembrie anul trecut, cu ocazia aprobării bugetului pe 1989. Atunci, datorită diferitelor evoluții și speculații contradictorii, primul ministru a avansat, într-un mesaj televizat, posibilitatea demisiei întregului cabinet, în cazul în care prevederile prezentate parlamentului nu ar fi fost aprobate. Era, deopotrivă, s-a apreciat, un apel la „responsabilitate", adresat deputaților, și o chemare la „disciplină" către propriul partid, la întărirea rîndurilor și asigurarea continuității politicii economice a guvernului, care se subsumează programului general de transformări structurale („Allaghi") promovat de Mișcarea Socialistă Panelenă (PASOK). Roadele intervenției primului ministru nu s-au lăsat așteptate. Chiar a doua zi, la 18 decembrie, conform procedurii parlamentare, bugetul a fost aprobat cu 156 de voturi, dintr-un total de 296 exprimate de deputații prezenți. Împotrivă au votat 138 de membri ai parlamentului, înregistrîndu-se și două abțineri. Toate sufragiile întrunite de proiectul discutat s-au datorat votului majorității absolute a socialiștilor, care și-au manifestat încă o dată solidaritatea.

Bugetul ca atare este menit, în optica guvernului, să asigure continuitatea politicii economice de pînă acum, premisele înfăptuirii corespunzătoare a prevederilor planului de dezvoltare pe perioada 1988—1992, anterior aprobate. Cu alte cuvinte, ale unui cincinal de perspectivă și care trece, prin majoritatea obiectivelor sale, dincolo de alegerile din luna iunie. Opoziția, în ce o privește, a criticat îndeosebi marele deficit prevăzut de noul buget (9,26 miliarde dolari), apreciind că acesta ar reflecta neajunsuri mai generale ale politicii economice a guvernului. Totuși, după cum relevă observatorii, rezultatele strategiei economice au fost mai curînd pozitive în ultimul an. Produsul național brut a crescut semnificativ, inflația (deși încă mare) a

Premierul Andreas Papandreu : „Alegerile din iunie nu vor fi devansate"

cunoscut o nouă diminuare (de la 15,7 la sută, în 1987, la 14 la sută), volumul investițiilor a sporit, iar deficitul balanței de plăți s-a înscris pe linia descendentă cunoscută de mai mulți ani. În strînsă corelație cu aceste orientări generale ale acțiunii guvernului, bugetul pe 1989 — din a cărui aprobare cabinetul a înțeles să facă un adevărat „test de încredere", la nivelul parlamentului — prevede o serie de obiective importante, sporirea investițiilor în diferite sectoare economico-sociale. Stabilizarea, dezvoltarea și modernizarea economiei, creșterea constantă a P.N.B., diminuarea și mai accentuată a inflației, reducerea deficitului bugetului de stat și realizarea echilibrului balanței de plăți, sporirea volumului investițiilor de stat și particulare și extinderea consumului intern constituie, pentru anul în curs și pentru o eventuală perioadă post-electorală de guvernare a PASOK, principalele direcții ale cursului politicii economice promovate și aplicate de socialiști.

Pornind de la întregul bilanț al guvernării socialiste, de la reformele inițiate în diferite sectoare, ca și de la orientările promovate pe plan extern, premierul Papandreu și-a exprimat, de mai multe ori pînă acum, încrederea că alegerile din iunie vor asigura partidului său, Mișcarea Socialistă Panelenă, un al treilea mandat consecutiv, și, implicit, posibilitatea de a-și aplica, și în viitorii ani, programul denumit „Allaghi". După ultima remaniere guvernamentală, din luna noiembrie, el menționa, în mod clar, că principala misiune a noului cabinet va fi aceea „de a pregăti victoria PASOK la viitoarele alegeri". Cu toate acestea, controversele și dezbaterile în curs, pe scena politică a țării, sînt emanația unei stări de spirit din care se desprinde, între altele, ideea unui anumit recul al PASOK în rîndul opiniei publice, ca și în confruntarea cu celelalte partide. Simptome evidente de „profundă criză politică", după cum aprecia însuși premierul Papandreu, atribuind, însă, evoluțiile din ultimul timp diferitelor tentative de destabilizare și unor „influențe din exterior". Consecință a acestor fenomene și mutații, principalele partide din afara guvernului — atît Noua democrație și Reînnoirea democratică, de dreapta, cît și P.C. din Grecia și Noul Partid al Stîngii Elene, reprezentate în parlament — au ajuns, în cursul unei întîlniri mult comentate a liderilor lor, desfășurată la 21 decembrie, la aprecierea comună a necesității convocării grabnice de alegeri anticipate, fără a se mai aștepta scadența din luna iunie. Arătînd, potrivit agenției „TASS", că întîlnirea a avut loc „între partide cu programe total diferite", Harilaos Florakis, secretar general al C.C. al P.C. din Grecia, a adăugat : „Ceea ce ne-a unit, în acest moment, este criza la scară națională". Liderii celor patru formațiuni au propus un dialog cu primul ministru, în scopul discutării căilor și modalităților de depășire a situației actuale, al organizării de alegeri anticipate ; sugestia lor a fost respinsă, însă, de șeful guvernului, care a acceptat, în schimb, să-i întîlnească și să discute cu ei separat. La începutul noului an, doleanțele opoziției au fost exprimate, încă o dată, în cursul unei întîlniri a liderilor ei cu președintele Christos Sartzetakis ; cu aceeași ocazie, șeful statului a recomandat „vigilență", apreciind că actuala „criză politică foarte profundă" ar urma să se rezolve în urma viitoarelor alegeri. În aceeași perspectivă, după cum s-a mai anunțat, P.C. din Grecia și Noul Partid al Stîngii Elene au convenit, la mijlocul lunii decembrie, să încheie o „alianță electorală a stîngii", pornind atît de la aprecieri comune asupra situației actuale, cît și de la preocuparea lor de a contracara influența forțelor conservatoare.

Noile manifestări ale crizei politice și perspectivele continuării ei nu au rămas, desigur, în afara sferei de preocupări a guvernării socialiste. Într-o primă instanță, însă, aceasta a reafirmat refuzul oricărei abateri de la termenii constituționali, care prevăd organizarea alegerilor abia în luna iunie. În al doilea rînd, ea a reafirmat postulatul propriei unități, al întăririi coeziunii în fața actualei situații, ca și necesitatea unei „atitudini mai combative" față de revendicările formulate la adresa ei. Atît o linie de conduită, cît și cealaltă au fost expuse cu claritate de premierul Papandreu la o importantă reuniune, din 28—29 decembrie, a celor 140 de membri ai C.C. al PASOK și a principalelor cadre din sînul guvernului. „Partidul — menționa cu această ocazie primul ministru, reluat de agențiile de presă — trebuie să fie activ și să nu rămînă în defensivă în fața tentativelor de a-i provoca dezintegrarea, ceea ce ar putea duce la schimbarea radicală a liniei politice a țării". Formulînd o serie de critici la adresa opoziției de dreapta, pe care a acuzat-o de încercare de destabilizare a vieții politice interne, Andreas Papandreu a anunțat și principalele componente ale strategiei PASOK în perspectiva alegerilor de la jumătatea anului : un congres al partidului în luna martie, un proiect de reformă a sistemului electoral, preconizat pentru luna februarie, pe baza sistemului proporționalității simple, aplanarea scandalurilor economico-financiare și pedepsirea vinovaților, dinamizarea acțiunii guvernului pe toate planurile, întărirea coeziunii formațiunii pe care o conduce.. Și aceasta, în pofida unor manifestări centrifuge, înregistrate chiar după remanierea guvernamentală din luna noiembrie și soldate cu demisia unor membri ai noului cabinet.

În actualele dezbateri și confruntări, reflectînd, neîndoios, o atmosferă preelectorală, problemele de politică externă au ocupat și ocupă o pondere mai puțin consistentă. Cu toate acestea, pe agenda guvernului se află preocupări dintre cele mai importante și deosebit de semnificative pentru concepția sa politică generală: continuarea dificilelor și încă imprevizibilelor negocieri cu S.U.A. asupra viitorului statut al bazelor americane din Gre-

cia (cea de-a 13-a rundă a tratativelor era programată chiar pentru această săptămînă, fără ca punctele de vedere ale părților să fi cunoscut o apropiere), relațiile cu C.E.E. (mai ales în perspectiva „pieței interne unificate", din 1992), continuarea procesului de normalizare a raporturilor cu Turcia și, în acest context, sprijinul acordat unei soluții federale în Cipru, ceea ce creează noi premise pentru o posibilă soluție pe cale negociată. Este aproape sigur că asemenea chestiuni, în funcție și de evoluția lor concretă, vor căpăta o pondere sporită în următoarele luni, cîntărind greu în opinia electoratului.

Deocamdată, debutul lui 1989 consemnează dorința clară a guvernului de a continua să aplice, neschimbată, linia politică de reforme și de stabilizare pe plan economic, cu toate că dificultățile de un gen sau altul nu lipsesc. În același timp, opoziția, de dreapta, ca și de stînga, își intensifică inițiativele, solicitînd, la unison, devansarea scrutinului din luna iunie, dar păstrîndu-și, firește, pozițiile și orientările programatice radical diferite. Pe un asemenea fundal, confruntarea electorală — oricum, foarte apropiată — dobîndește un interes politic deosebit.

I. Madoșa

WASHINGTON

Congresul 101

deficitul bugetar și comercial — problemă centrală

Membrii celui de-al 101-lea Congres s-au întrunit pe Colina Capitoliului. Relațiile cu noua Administrație, care va prelua puterea la 20 ianuarie, stau în centrul atenției.

La 3 ianuarie s-au adunat la Washington cei 538 membri ai noului Congres, ales la 8 noiembrie anul trecut, care poartă numărul 101 și despre care analiștii politici americani au și lansat o formulă succintă : noul for legislativ va trebui să facă față unui nou președinte, unei noi Administrații, cîtorva probleme noi și unei mulțimi de probleme mai vechi. Dincolo de această formulare aparent căutată se află o realitate vizibil diferită de cea din urmă cu cîțiva ani, momentul avînd unele caracteristici aparte, ce merită atenție.

În primul rînd, se află continuitatea ce se asigură în deținerea președinției. Situații în care unui președinte, ce și-a încheiat un mandat de opt ani, să-i urmeze un altul, aparținînd aceluiași partid, s-au mai întîlnit, chiar în acest secol. De această dată însă, președintele ales este vicepreședintele fostei guvernări, care accede la putere prin alegeri — împrejurare reeditată abia după 152 de ani. Firesc, este de presupus că multe din ideile, tendințele, dezbaterile ultimilor opt ani vor continua să se afle în atenție în cadrul unei noi Administrații către care, pe de o parte, trecerea se face (în general s-a și făcut) lin și fără hiatusuri, și care, pe de altă parte, a preluat în cîteva posturi importante membri ai Administrației ce își încheie mandatul.

În al doilea rînd, ideea acestei continuități nu trebuie, însă, exagerată, din mai multe rațiuni : viitorul președinte aduce, în mod firesc, și un bagaj de idei diferite, observatorii remarcînd deja că se va asista, mai degrabă, la o revenire a politicilor tradițional republicane ; ca și președintele ales, majoritatea celor numiți în echipă — se apreciază la Washington — nu aparțin curentelor conservatoare, fiind considerate personalități moderate și pragmatice ; împrejurările în care va începe noua guvernare diferă de începutul deceniului, încît se resimte mai acut necesitatea altor abordări decît cele de pînă acum.

În al treilea rînd, cînd este ales un nou președinte, curentul sau curentele care i-au sprijinit accesul la Casa Albă determină și o sporire a reprezentanților respectivului partid în Congres. Or, după foarte multă vreme, fenomenul nu s-a mai petrecut de această dată, opoziția democrată cîștigînd mandate în plus în ambele camere ale forului legislativ. De remarcat un aspect subliniat de revista „U. S. News and World Report" : „Dacă ceva mai puțin de 700 000 de alegători, în șapte state cheie, ar fi votat pentru Dukakis, din cele aproape 90 milioane voturi înregistrate, Bush ar fi pierdut voturile electorale (dar nu și votul popular) și Casa Albă". În asemenea împrejurări, viitorul președinte va fi nevoit să conlucreze cu Congresul într-o măsură mai mare decît predecesorul său — fapt admis încă de la început în declarațiile sale.

În al patrulea rînd, acest Congres 101 diferă în foarte redusă măsură de precedentul. Vor fi 262 democrați (cu șapte mai mulți) și 173 republicani în Camera Reprezentanților și 55 democrați (cu unul mai mult) și 45 republicani în Senat. 98 la sută din cei care au solicitat realegerea în Camera Reprezentanților au cîștigat. „U.S. News and World Report" aprecia că va fi un Congres cu majoritate democrată, „gata să-l asalteze pe președinte într-o varietate de probleme". Or, cum acestea s-au știut din prima clipă, și o parte și cealaltă și-au declarat intenția unei conlucrări. „Problemele națiunii sînt serioase, iar sfidările — mari", declara noul lider al majorității, senatorul George Mitchell.

În general, chiar și funcțiile importante din Congres au rămas încredințate acelorași persoane. Singura modificare majoră îi privește pe democrați, care și-au ales drept lider în Senat pe tînărul senator de Maine, George Mitchell. Adept al fiscalității progresive, el va deține un rol important în negocierile privind bugetul, de departe cel mai important dosar aflat atît pe agenda Congresului, cît și a Administrației viitoare.

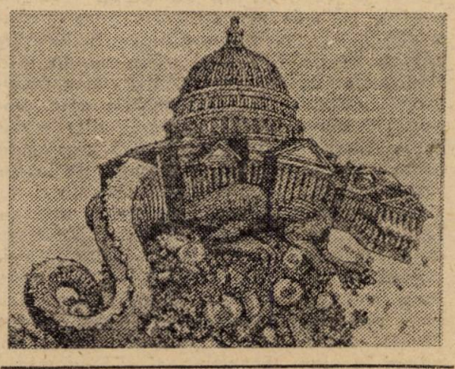

„Monstrul" deficitului în viziunea revistei „U. S. News and World Report"

71 la sută dintre americani — constată sondajele — consideră dosarul deficitului bugetar problema cea mai importantă a țării. Majoritatea oamenilor politici au făcut declarații privind urgența reducerii deficitului bugetar ; consilierii președintelui ales au afirmat că acestuia i se va acorda prioritate ; George Bush însuși a promis că deficitul va fi eliminat pînă la sfîrșitul mandatului : „Trebuie să ne așezăm și să discutăm cu Congresul pentru a elabora un acord cu privire la deficitul bugetar — și aceasta cît mai repede".

Întrebarea esențială este : prin ce fel de metode ? În timpul campaniei electorale, Bush a repetat că nu va recurge la sporirea impozitelor. Acum, experții, economiștii și o majoritate a Congresului sînt de părere că este imposibil să se evite și o sporire a impozitelor. George Bush a mai promis în timpul campaniei electorale că va extinde programele existente în domeniile educației și mediului înconjurător — deci, fonduri adiacente. De unde vor fi luați banii ? Bush a propus un plan numit al „înghețării flexibile", potrivit căruia mai multe programe federale nu vor crește decît în funcție de procentul inflației, altele vor fi reduse, iar altele vor spori. Dar nu este încă limpede cum ar fi aplicată în practică o asemenea idee. Deficitul bugetar (ca, de altfel, și deficitul comercial) a atins niveluri fără precedent în timpul Administrației Reagan, provocînd mari dificultăți economiei și temeri în legătură cu stabilitatea economică. Deși au fost impuse măsuri drastice în ultimii doi ani, deficitul a continuat să atingă 155 miliarde dolari în anul fiscal încheiat la 30 septembrie 1988, iar pentru cel în curs se prevăd 136 miliarde dolari. Pentru eliminarea imensei poveri pînă în anul 1993 este nevoie de o coerență politică pe termen lung, de conlucrare între Legislativ și Executiv, de diminuarea cheltuielilor, în primul rînd a celor militare, răspunzătoare în mare măsură de sporirea deficitelor. Senatorul Lloyd Bentsen, influent democrat, înclina să creadă că va fi greu să nu se recurgă și la sporirea impozitelor : „Avem de înfruntat un munte de datorii".

Dacă bugetul constituie prioritatea cea mai stringentă, alte dosare sugerează, și ele, o independență mai marcantă a acestui Congres 101. În domeniul apărării, este larg împărtășită impresia că forul legislativ nu va aproba vreo creștere semnificativă a cheltuielilor. Mai mult, vor exista presiuni ca Administrația să nu piardă prilejurile favorabile pentru a se ajunge la un acord cu Uniunea Sovietică de reducere a armelor nucleare strategice. Observatorii înclină să creadă că se va căuta compromisul și în alte direcții de politică externă. În politica americană față de Nicaragua, de pildă, se pare că vor fi mai puține dezacorduri între Bush și Congres, decît în timpul actualei Administrații. James Baker, viitorul secretar de stat, a anunțat că va urmări o abordare diplomatică a conflictelor din America Centrală, ceea ce i-a atras deja sprijinul legislatorilor democrați.

Dar, deocamdată, este prematur să se facă supoziții, deoarece George Bush va fi instalat ca președinte la 20 ianuarie și abia atunci va anunța, cel puțin în linii mari, ce anume intenționează să realizeze în timpul mandatului său și, mai ales, în primul an de guvernare.

Stelian Țurlea

REPORTAJ PE GLOB

Iaroslavl

Vasile Crișu

Iaroslavl, 260 kilometri nord-est de Moscova. Ajungem în oraș, seara, destul de tîrziu, la coborîrea din vagon ne învăluie rafale reci de vînt amestecate cu pulberi de zăpadă, ne uităm după un hamal și, în ciuda alicelor de gheață pe care, din minut în minut, iarna – instalată aici cu toată asprimea, deși e abia sfîrșit de octombrie – ni le aruncă în obraz, îl descoperim nu prea departe. Aranjează, meticulos, pe o platformă cu rotile, aproape cît o căruță de mare, valize, coșuri, pachete, rucsacuri, saci – mă rog, tot ce poate avea un călător la el. Punem în acest talmeș-balmeș și bagajele noastre, mai sînt aduse și altele, în fine, cînd mormanul ia proporții care te fac să-ți pui întrebări referitoare la legile echilibrului, zdrahonul bărbos cu placheta de hamal prinsă de șubă trece o chingă lată prin mînerele geamantanelor așezate mai stabil și strînge, cu dexteritatea meseriei bine știute, grămada, punînd-o, apoi, printr-o opintire zdravănă, în mișcare. Îl urmăm, ciopor, pe „omul nostru", sîntem vreo 20, nu pune nimeni mîna să-l ajute, cred, de altfel, că asta ar constitui o lezare a atribuțiilor pe care însuși cărăușul n-ar admite-o, deplasarea se face, în consecință, cu încetinitorul, dar, mărturisesc, nu știu dacă am fi parcurs mai repede, prin viscol, cele circa 300 de metri pînă la stația de taxiuri unde, contra unei sume modice per bagaj (parcă 10 kopeici), fiecare își ia, din nou, în primire lucrurile. Din acest moment, ritmurile intră în normal, un taxi ne duce, în mai puțină vreme decît ne-a trebuit de la vagon pînă în fața gării, la hotelul „Iubileinaia".

De aici, a început, de fapt, cunoștința cu orașul. A doua zi. Printr-o confuzie. Explicabilă, într-un fel, pentru cel ce, asociind Iaroslavlul cu Volga, pe care se află așezat, se extaziază în fața oglinzii de ape pe care le descoperă, dimineața, de la fereastra hotelului, crezîndu-se martorul unui neprețuit răsărit de soare pe marele fluviu. Am avut convingerea, deci, că splendida panoramă ce se deschidea, dincolo de hotel, într-o limpezime de cristal, survenită, ca prin miracol, după viscolul de noapte, își adună liniile și culorile diafane din undele molcome ale Volgăi pe care, iată, dacă întindeam mîna, aș fi putut, parcă, să le ating, atît mi se păreau de apropiate. Eroare, după cum aveam, curînd, să aflu. Pe sub fereastră curgea nu Volga, ci rîul Kotorosl, răsfirîndu-și larg apele înaintea vărsării, spre un capăt al orașului, în matca fluviului.

Una din emblemele noii arhitecturi a orașului: „Teatrul tinerilor spectatori", inaugurat în urmă cu cinci ani

Nu trebuie, cred, să mai spun că o primă ieșire din hotel a fost consacrată locului de întîlnire a rîului cu Volga. Priveliștea, neasemuită, servește drept magnific decor legendei despre întemeierea orașului, în vremuri străvechi, pe care ne-o relatează un ghid de la oficiul de turism local. Este vorba de o poveste în care se împletesc date autentice cu elemente ale vechiului folclor rus, transpunînd ascultătorul într-o veritabilă atmosferă de basm. Se zice, astfel, că pe aceste locuri dominau, de-o parte și de alta a fluviului, păduri neumblate, în care stăpîn absolut era Moș-Martin, drept pentru care vechile cronici denumeau vastele întinderi drept „colțul ursului". Și, cînd Iaroslav cel înțelept, fiul cneazului kievian Vladimîr a coborît cu corăbiile pe Volga, a ales, datorită bunei poziții strategice de apărare, locul de vărsare în fluviu a rîului Kotorosl, pentru a ridica un fort. Pe mal a fost, însă, atacat de „stăpînul" pădurilor, ursul. Neînfricat, Iaroslav cel înțelept l-a înfruntat, înarmat doar cu o secure, răpunînd, după o încleștare ce a durat „cît a stat și soarele pe cer", cumplita fiară. Pe locul luptei a hotărît să fie ridicată o așezare, care să-i poarte numele. Așa a apărut Iaroslavl, stema sa reprezentînd, în amintirea întîmplărilor legendare, un urs purtînd pe umăr o secure...

Veacurile au trecut, iar orașul s-a dezvoltat continuu, datorită, în primul rînd, poziției geografice, constituind un însemnat popas pe calea de apă a Volgăi spre nord, mult folosită de negustori. Au înflorit meșteșugurile, legate mai întîi de repararea și confecționarea corăbiilor, lemnul necesar existînd din belșug, au apărut, apoi, întreprinderi manufacturiere, asigurînd alte trebuințe, astfel că, într-o perioadă istorică relativ scurtă, Iaroslavl a devenit un important centru economic al Rusiei. La sfîrșitul secolului al XVIII-lea, spre exemplu, în oraș se puteau număra 70 de întreprinderi manufacturiere, între care 20 pentru prelucrarea pieilor și două pentru fabricarea textilelor, considerate cele mai mari din zona nordică a Volgăi. Iar un veac mai tîrziu, în Iaroslavl existau 47 de fabrici și uzine cu un nivel ridicat de înzestrare tehnică, în ramurile textilă, chimică și alimentară, în care erau angajați circa 10 000 oameni, alte numeroase întreprinderi de mai mică anvergură, toate profilîndu-i, însă, caracterul de însemnat centru industrial al părții centrale a Rusiei. Caracter puternic accentuat în anii puterii sovietice, cînd aici au fost ridicate noi mari întreprinderi, de certă importanță în ansamblul economiei U.R.S.S. – de anvelope, motoare, aparatură Diesel, fibre tehnice, prelucrare a produselor petroliere etc. Firește, dezvoltarea orașului nu a avut loc numai în plan economic, ci și în domeniul cultural – Iaroslavl beneficiind de o moștenire bogată în această direcție, de monumente arhitectonice unicat, adăpostind valoroase tezaure de artă –, al învățămîntului, pe tărîmul infrastructurii cu caracter social.

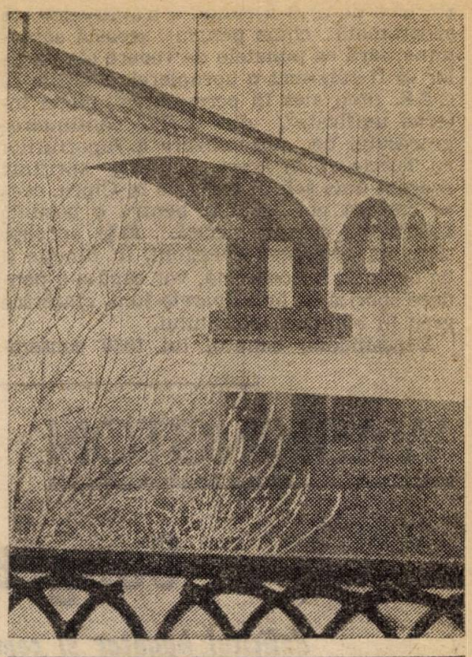

Iarnă pe Volga, la Iaroslavl

De pe esplanada de pe malul drept al Volgăi, orașul formează un fundal specific, silueta sa, odată prinsă pe retină, nemaiputînd fi confundată cu a nici unei alte localități. Se disting, clar, în pofida unor prefaceri contemporane, cele trei sectoare, apărute în timp, asemeni straturilor geologice : Kremlinul alb, de unde se întind, ca verigile unui lanț, la distanțe egale, cupolele sferice ale vechilor biserici rusești ; așezămintele foștilor negustori, vădind opulență, înconjurate de un șanț cu apă și un val de pămînt (acum, pe firul șanțului, își încolăcește asfaltul o șosea, iar valul de pămînt a devenit o apreciată „zonă verde") ;și locul destinat locuințelor sărmane ale „mujicilor", nepreväzut cu nici o întăritură de protecție, pentru că, nu-i așa, cine ar fi atentat la sărăcia lor. În acest ultim sector au fost ridicate, în anii puterii sovetice, o puzderie de blocuri moderne, punînd în umbră, prin eleganța formelor (ce splendidă revanșă) clădirile potentaților de altădată. Dincolo de acestea, spre nord, peste gara fluvială, se întinde o mare platformă industrială, vizibilă după multiplele turnuri de răcire și coșuri înalte ce fumegă permanent. Mi s-a părut a fi, prin puternicul contrast cu restul am-

Monumentul poetului N. A. Nekrasov, înălțat în vecinătatea marelui fluviu